

Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki

BSc

2025/2026

levelező tagozat

tantárgyi tematikák

Debrecen, Szolnok, Nagyvárad

Tartalomjegyzék

Gazdasági matematika.....	3
Mikroökonómia.....	5
Makroökonómia.....	7
Gazdaságstatisztika.....	9
Gazdasági jog.....	11
Mezőgazdasági alapismeretek.....	13
Növénytermesztés természettudományi alapjai (növényélettan, növénytan).....	15
Agrártermelés természettudományi alapjai II. (állattan, állatélettan).....	17
Agrártermelés természettudományi alapjai (agrokémia).....	19
Agrártermelés természettudományi alapjai (Talajtan).....	21
Élelmiszerfeldolgozás alapismeretek.....	24
Növénytermesztés.....	26
Kertészet.....	29
Állattenyésztés.....	31
Mezőgazdasági műszaki alapismeretek.....	33
Precíziós mezőgazdaság.....	36
Környezetgazdálkodás.....	38
Környezetgazdaságtan.....	43
Pénzügyi alapismeretek.....	46
Számvitel I.....	48
Számvitel II.....	50
Marketing.....	53
Üzemtan I.....	55
Üzemtan II.....	58
Agrárvállalkozások üzleti tervezése.....	61
Emberi erőforrás menedzsment.....	65
Vezetés és munkaszervezés.....	67
Ellátáslánc menedzsment alapjai.....	70
Vállalatirányítási rendszerek.....	74
Agrárinformatika és digitalizáció.....	77
Szak- és közigazgatási alapismeretek.....	79
Támogatási és szabályozási rendszerek.....	81
Ágazati gazdaságtan I.....	83
Ágazati gazdaságtan II.....	86
EU Agrár- és környezetpolitika.....	89
Szaknyelv I.....	91
Szaknyelv II.....	94
Agrárgazdaságtan alapjai.....	96
Regionális gazdaságtan.....	98
Vidékfejlesztés.....	100
Településfejlesztés.....	102
Vidékszociológia.....	104
Vidék- és civilbiztonsági ismeretek.....	106
Vidékfejlesztési projektek menedzsmentje.....	108
Szaktanácsadás.....	110
Matematika kritériumtárgy.....	112

A tantárgy neve:	magyarul:	Gazdasági matematika		Kódja:	GT_AGVL001-17 GT_AGVLS001-17 GT_AGVLP001-17
	angolul:	Calculus for Economics			
Felelős oktatási egység:		Módszertani és Üzleti Digitalizáció Intézet			
Kötelező előtanulmány neve:				Kódja:	
Típus		Óraszámok			
		Előadás		Gyakorlat	
Nappali				Követelmény	Kredit
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10
				gyakorlati jegy	4
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Bakó Mária	beosztása:
Tantárgy oktatásába bevont oktató		neve:			beosztása
A kurzus célja, hogy a hallgatók					
A felsőbb matematika alapjainak megismertetése, biztos alap nyújtása a különböző gazdasági és statisztikai tárgyak elsajátításához. Az órákon elhangzott tananyag elsajátítása olyan szinten, hogy gyakorlati problémák kezelése lehetővé váljon.					
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felforrakolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul					
<i>Tudás:</i>					
A kurzus folyamán megtanulják az alapvető összefüggéseket, amik szükségesek a közgazdasági ismeretek elsajátításához és a statisztikai elemzési módszerekhez.					
<i>Képesség:</i>					
A tanult elmélet és módszerek gyakorlati alkalmazásával képesek lesznek a hallgatók rendszerezni, elemezni, önállóan következtetéseket levonni.					
<i>Attitűd:</i>					
Az újszerű megoldások értékelésével fejlesztjük az önálló és egyéni problémamegoldást. A gyakorlati példák, az alkalmazási területek megmutatása a szakmai ismeretekre és módszerekre való nyitottságot hivatott növelni.					
<i>Autonómia és felelősség:</i>					
Erős módszertani alapozással, gyakorlatias problémamegoldás gyakorlásával biztos alapoást adunk a későbbi módszertani tanulmányokhoz, hogy felelősséget tudjon vállalni a hallgató az önálló elemző munkák készítésével kapcsolatban.					
A kurzus rövid tartalma, témakörei					
Matematikai analízis: függvények, határértékszámítás, differenciálszámítás és integrálszámítás.					
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek					
Elsősorban tanári magyarázat, illetve lehetőség szerint minél több önálló feladatmegoldás jellemzi az órákat.					
Értékelés					
A félévet gyakorlati jeggyel zárjuk. Értékelni a féléves folyamatos munkát kívánjuk. A félév során két zárthelyi dolgozat pontszámának összege alapján szerezhető meg a gyakorlati jegy. A gyakorlatokról legfeljebb háromszor lehet hiányozni, ez az aláírás feltétele. Elégséges jegy megszerzéséhez az elérhető összpontszám legalább 50%-a kell.					
Amennyiben a járványügyi rendelkezések csak az online számonkérést tesznek lehetővé, a vizsgán legalább 60%-ot kell az elégségeshez teljesíteni. Meg nem engedett segédeszköz használata következményeképpen a Tanulmányi és vizsgaszabályzatban megfogalmazottakon túl, a továbbiakban csak szóban vizsgázhat a hallgató.					
Kötelező szakirodalom:					
Sydseater – Hammond: Matematika közgazdászoknak (Aula kiadó) ISBN: 963 9478 56 3					
A kari honlapon hétről hétre elhelyezett előadásjegyzet, kézirat					
Ajánlott szakirodalom:					
Denkinder – Gyurkó: Analízis gyakorlatok Tankönyvkiadó. ISBN: 963 17 9667 1					
Drimba – Farkas – Katona – Kovács – Szőke: Gazdasági matematika és alkalmazott matematikai példatár I.					
Farkas: Differenciálszámítás (Gyakorlati jegyzet)					
Obádovics: Felsőbb matematikai feladatgyűjtemény. Scholar Kiadó, ISBN 963 9193 72 0					
Kézi Csaba Gábor: Differenciál- és integrálszámítás gazdasági alkalmazással 2018. Debreceni Egyetem, Műszaki Kar. ISBN 978-963-490-005-4					

tematika
Halmaz fogalma, műveletek halmazokkal. Nevezetes számhalmazok. Reláció, függvény fogalma. Halmazok számossága.
TE* Középiskolai ismeretek összefoglalása, ismételése. Új fogalmak elmélyítése: reláció, halmazok számossága.
Egyváltozós valós függvények osztályozása. Algebrai, transzcendens és egyéb nevezetes függvények fogalma, grafikonja, jellemzői.
TE Középiskolai ismeretek összefoglalása, ismételése. A függvényekkel kapcsolatos speciális alkalmazások, függvénytranszformációk értelmezése, feladatmegoldás.
Végtelen valós számsorozat definíciója. Korlátosság, monotonitás, szélsőérték, határérték. Határérték számítási tétel. Nevezetes határértékek. Végtelen sorok, konvergenciájuk.
TE A határérték fogalmának bevezetése, elmélyítése, feladatmegoldás.
Egyváltozós függvények határértéke és határértékszámítási tétel. Egyváltozós függvények folytonosságának fogalma.
TE A határérték fogalmának kiterjesztése függvényekre, feladatmegoldás.
Egyváltozós valós függvény differencia- és differenciálhányadosa. Elemi függvények differenciálhányados függvényei. A differenciálhatóság és a folytonosság kapcsolata. A deriválás általános szabályai. Magasabbrendű deriváltak fogalma.
TE A differenciálhányados fogalmának megtanulása, a deriválási szabályok gyakorlása, feladatmegoldás.
A differenciálszámítás alkalmazásai: monotonitás, szélsőérték, inflexiós pont, konvexitás meghatározása.
TE A differenciálszámítás alkalmazása a gyakorlatban, feladatmegoldás.
Könyvtárhasználati hét
Teljes függvényvizsgálat lépései. L'Hospital-szabály.
TE A tanult tételek gyakorlása, feladatmegoldás.
Mátrix fogalma, speciális mátrixok. Műveletek mátrixokkal.
TE* Az új fogalmak, műveletek megismerése, ezekkel kapcsolatos feladatmegoldás.
Determináns fogalma, tulajdonságai, alkalmazása, mátrix invertálása.
TE* Az új fogalmak, műveletek megismerése, ezekkel kapcsolatos feladatmegoldás.
Kombinatorika. Eseményalgebra. Klasszikus valószínűségszámítás.
TE A középiskolai ismeretek felelevenítése, gyakorlása, feladatmegoldás.
Geometriai valószínűség. Mintavételezés. Feltételes valószínűség. A valószínűség meghatározás események együttes bekövetkezése esetén. Teljes valószínűség tétel, Bayes tétel.
TE Az új tételek megismerése, gyakorlása. Feladatmegoldás.
Valószínűségi változók és jellemzőik. Várható érték, szórás, valószínűség eloszlás, sűrűség függvény, eloszlás függvény.
TE A valószínűségi változók fogalmának elsajátítása, a valószínűségi változók csoportosítása, jellemzése. Feladatmegoldás.
Nevezetes diszkrét valószínűségi változók.
TE A binomiális eloszlás, a Poisson-eloszlás és a hipergeometrikus eloszlás megismerése, alkalmazása feladatmegoldás során.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Mikroökonómia		Kódja:	GT_AGVL002-17	
		angolul:		Microeconomics			GT_AGVLS002-17 GT_AGVLP002-17	
Felelős oktatási egység:		DE GTK Ökonómia Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		Kollokvium	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Prof. Dr. Rákos Mónika	beosztása:	egyetemi tanár
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
elsajátítsák a mikroökonómia alapvető fogalmait, modelljeit és használni tudják azokat, illetve képesek legyenek ezeket alkalmazni. A hallgatóknak a kurzus végére ismerniük kell a fogyasztói és a vállalati viselkedés elemzéséhez szükséges legfontosabb elméleteket, fogalmakat, illetve eszközöket, és ezek alapján képesnek kell lenniük különböző problémák elemzésére.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
- Rendelkezik a gazdaságtudomány alapvető, átfogó fogalmainak, elméleteinek, tényeinek, nemzetgazdasági és nemzetközi összefüggéseinek ismeretével, a releváns gazdasági szereplőkre, funkciókra és folyamatokra vonatkozóan.								
<i>Képesség:</i>								
- A tanult elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is.								
<i>Attitűd:</i>								
- Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelőségek vállalására.								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
- Az elemzésekért, következtetéseikért és döntéseikért felelősséget vállal.								
- Önállóan szervezi meg a gazdasági folyamatok elemzését, az adatok gyűjtését, rendszerezését, értékelését.								
- Önállóan kíséri figyelemmel a társadalmi-gazdasági-jogi környezet szakterületét érintő változásait.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje a mikroökonómiai alapelveket, azokat a módszereket, amiket a mikroökonómiai gondolkodás megkövetel. A korábban már megismert fogalmakat (kereslet, kínálat, egyensúly) kibővítve vezet be új alkalmazási lehetőségeket (árszabályozás). Ezután a fogyasztói optimalizálásra tér át a kurzus: hasznossági függvény, költségvetési korlát, egyéni és piaci kereslet levezetése. A félév második felében áttér a termeléselméletre, azon belül is a profitmaximalizálásra, mint legfőbb célra, és két iparági szerkezetben (tökéletes verseny és monopólium) veszi át, hogy mekkora a profitmaximalizáló kibocsátás.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak.								
Értékelés								
A vizsgakérdéseket minden témakör végén megkapják a hallgatók. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsátva.								
A vizsga írásban történik, ahol a fogalmak, a gyakorlaton megoldott feladatok kerülnek számonkérésre, illetve felsorolás és rövid esszé jellegű kérdéseken kívül igaz-hamis, teszt kérdésekre kell számítani. Ha a hallgató az „A”								

vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet kerül értékelésre eredménye. Az írásbeli vizsgán elért eredmény adja a kollokviumi jegyet az alábbiak szerint: 0 - 50% – elégtelen 50%+1 pont - 63% – elégséges 64% - 75% – közepes 76% - 86% – jó 87% - 100% – jeles
Kötelező szakirodalom: Varian, Hal R.: Mikroökonómia középokon. KJK Kerszöv, Budapest, 2001. (vagy újabb kiadás)
Ajánlott szakirodalom: Jack Hirschleifer, Amihai Glazer, David Hirschleifer (2009): Mikroökonómia - Árelmélet és alkalmazásai - Döntések, piacok és információk. Osiris Kiadó, 2009 Kopányi, M. (szerk.): Mikroökonómia. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1997. Mankiw, G. N. (2011). A közgazdaságtan alapjai. Osiris, Budapest

Tematika
A mikroökonómia alapelvei
TE: Határelemzés, racionalitás, önérdékkövetés, alternatív költség, pozitív-normatív elemzés.
Elemzési eszközök
TE: Piaci kereslet, kínálat, egyensúly optimalizálás, adózás, árszabályozás.
Költségvetési korlát
TE: Jövedelem, költségvetési egyenes, piaci cserearány.
Hasznosság és preferenciák
TE: Preferenciarendezés, közömbösségi görbék, hasznossági függvény, határhaszon
Fogyasztói döntés
TE: A fogyasztói optimum meghatározása a helyettesítési határráta és a piaci cserearány által
A keresletelmélet néhány alkalmazása
TE: Jövedelem-fogyasztás görbe, Engel-görbe, ár-fogyasztás görbe, egyéni kereslet levezetése
Fogyasztói többlet és piaci kereslet
TE: Piaci kereslet levezetése egyéni keresletből, rugalmassági mutatók
Vállalat I.
TE: vállalat tulajdonosa és vezetője közti különbség azonosítása, számviteli és gazdasági költség koncepció
Vállalat II.
TE: Technológia, rövid távú termelési függvény
Költséggörbék
TE: A vállalat rövid és hosszú távú költségei.
Vállalati magatartás tiszta versenyben
TE: Profitmaximalizálás, fedezeti és üzembezárási pontok.
Kompetitív piac egyensúlya
TE: Vállalati és iparági kínálat, jóléti többlet.
A monopólium
TE: Monopolista profitmaximalizálási döntése, monopólium melletti jóléti többletek, holtteher-veszteség.
Összefoglalás
TE: Az elhangzott előadásanyagok szintetizálása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Makroökonómia		Kódja:	GT_AGVL003-17		
		angolul:		Macroeconomics			GT_AGVLS003-17 GT_AGVLP003-17		
Felelős oktatási egység:				DE GTK Ökonómia Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:				-			Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		Kollokvium	4	magyar	
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10				
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Prof. Dr. Rákos Mónika		beosztása:	egyetemi tanár
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjen makroökonómia alapvető kérdéseivel. A kurzus során a hallgatóknak képessé kell válniuk arra, hogy a zárt gazdaság elemzéséhez szükséges makroökonómiai modelleket használják különböző gazdasági folyamatok elemzésében.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
<i>Tudás:</i> - Elsajátította a gazdaság makro szerveződési szintjeinek alapvető elméleteit és jellemzőit.									
<i>Képesség:</i> - A tanult elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is.									
<i>Attitűd:</i> - Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre, nyitott az új, önálló és együttműködési igényű feladatok, felelőségek vállalására.									
<i>Autonómia és felelősség:</i> - Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei A makroökonómia kérdései. A makroökonómiai aggregátumok mérésének elvei: a gazdasági körforgás és a GDP, nominális és reál GDP, a GDP felhasználása, a GDP-deflátor és a fogyasztói árindex; a munkanélküliség mérése. A gazdaság hosszú távon: az árupiac és a kölcsönforrások piacának egyensúlya, a tényezőpiaci egyensúly és a jövedelemelosztás; a természetes munkanélküliség elméletei. A pénz jelentősége és az infláció: a pénz funkciói és a pénzkínálat; a pénz mennyiségi elmélete; a pénzkereslet; az infláció társadalmi költségei. A gazdaság rövid távú modelljei: az IS-görbe, a monetáris politika kamatlábat befolyásoló szerepe, és az aggregált kereslet; a Phillips-görbe és az aggregált kínálat; az aggregált kereslet és kínálati modell mint a rövid távú ingadozások modellje; a fogyasztási függvény Friedman- és Modigliani-féle elméletei.									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak.									
Értékelés A vizsgakérdéseket minden témakör végén megkapják a hallgatók. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsátva. A vizsga írásban történik, ahol a fogalmak, a gyakorlaton megoldott feladatok kerülnek számonkérésre, illetve felsorolás és rövid esszé jellegű kérdéseken kívül igaz-hamis, teszt kérdésekre kell számítani. Ha a hallgató az „A” vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet kerül értékelésre eredménye. Az írásbeli vizsgán elért eredmény adja a kollokviumi jegyet az alábbiak szerint: 0 - 50% – elégtelen 50%+1 pont - 63% – elégséges 64% - 75% – közepes 76% - 86% – jó 87% - 100% – jeles									

Kötelező szakirodalom:

Mankiw, G. (2005): Makroökonómia. Osiris, Budapest. ISBN: 963 389 825 0

Ajánlott szakirodalom:

Samuelson, P. A. – Nordhaus, W. D. (2000). Közgazdaságtan. KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest.
Mishkin, F. S. (2020): Makroökonómia: Gazdaságpolitika és gyakorlat. Alinea Kiadó, Budapest. ISBN: 978-615-5669-40-8

Tematika
Bevezetés. Tantárgyi követelmények ismertetése. A makroökonómia fő kérdései.
TE: A hallgató ismeri a makrogazdaság fő kérdésköreit és a köztük lévő kapcsolatot.
A makroökonómiai aggregátumok
TE: Ismeri az aggregálás módszerét és a leggyakrabban használt aggregátumokat.
A nemzeti jövedelem mérése. Nominális és reál GDP
TE: Ismeri a GDP számításának módjait és a köztük lévő kapcsolatot.
A megélhetési költségek mérése
TE: Ismeri a fogyasztói árindex mérésének lépéseit és a mutató jelentését.
Pénz, pénzügyi rendszer, pénzkínálat, pénzkereslet és infláció I.
TE: Ismeri a pénzfunkciókat és a pénzteremtés menetét.
Pénz, pénzügyi rendszer, pénzkínálat, pénzkereslet és infláció II.
TE: Ismeri a bankrendszer felépítését, a jegybank szerepét és az infláció okait, hatásait.
A pénz időértéke
TE: Ismeri a különböző időpontokbeli pénzáramlások összehasonlításának módszerét.
Megtakarítás és beruházás és a pénzügyi rendszer
TE: Ismeri a megtakarításokallokálásának mechanizmusait, főbb szereplőit. Képes különbséget tenni a kötvény és a részvény között.
A munkapiac és munkanélküliség I.
TE: Ismeri a munkapiac mutatóit, a munkanélküliség okait, fajtáit.
A munkapiac és munkanélküliség II.
TE: Ismeri a munkapiac mutatóit, a munkanélküliség okait, fajtáit.
Rövid távú gazdasági ingadozások és a gazdaságpolitika I.
TE: Ismeri a kormányzati beavatkozás hatásmechanizmusát.
Rövid távú gazdasági ingadozások és a gazdaságpolitika II.
TE: Ismeri a jegybanki beavatkozás hatásmechanizmusát.
A gazdaság hosszú távon
TE: Ismeri a jövedelem hosszú távú meghatározódásának tényezőit.
Összefoglalás
TE: Az elhangzott előadásanyagok szintetizálása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Gazdaságstatisztika				Kódja:	GT_AGVL004-17		
		angolul:		Economics Statistics					GT_AGVLS004-17 GT_AGVLP004-17		
Felelős oktatási egység:				Módszertani- és Üzleti Digitalizáció Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				Gazdasági matematika				Kódja:	GT_AGVL001-17 GT_AGVLP001-17 GT_AGVLS001-17		
Típus		Óraszámok				Követelmény		Kredit	Oktatás nyelve		
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy		4	magyar		
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	10						
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. habil. Huzsvai László		beosztása:	egyetemi docens		
A kurzus célja: A gazdasági elemzésben alkalmazható alapvető statisztikai módszerek megismerése és a szakterületi alkalmazásai bemutatása.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
Tudás: Ismeri a vidékfejlesztési és mezőgazdasági problémák azonosításához szükséges statisztikai módszereket, a releváns információgyűjtési, elemzési és probléma-megoldási metódusokat, marketing folyamatokat.											
Képesség: Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.											
Attitűd: Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő vidékfejlesztési, minőségbiztosítási problémák megoldásához.											
Autonómia és felelősség: Önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét. Felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért. Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit. Videkfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei Mintavételezés, leíró statisztika, viszonyszámok, nevezetes eloszlások, hipotézis vizsgálatok, nem paraméteres próbák.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek											
Tanulási tevékenység: Problémamegoldás Feladatmegoldás: (1) a feladat megoldásához szükséges algoritmus, a megfelelő ismeret megkeresése a hosszú távú memóriában, (2) az algoritmus, a megfelelő ismeret alkalmazása a feladat megoldására.											
Tanítási módszerek: előadás magyarázat Visszacsatolás, a tanulók tevékenységének értékelése Szemléltetés Házi feladat											
Értékelés Az egymásra épülő anyagrészek megértése, alkalmazásuk és begyakorlása érdekében rendszeres otthoni felkészülés ajánlott. Az előadásokon és gyakorlatokon való megjelenés elvárt. A félév gyakorlati jeggyel zárul, amely elméleti és gyakorlati részből áll, melyet számítógépes rendszerben teljesítenek a hallgatók. A gyakorlati anyag: feladatmegoldás az Excel táblázatkezelő programban. Az elméleti rész számonkérése számítógépes teszttel történik. A sikeres gyakorlati jegyhez mindkét résznek legalább elégséges szinten kell teljesülnie. A végső minősítést az elméleti és gyakorlati tudás átlaga adja.											
Kötelező szakirodalom: Huzsvai L.: Statisztika gazdaságelemzők részére, Excel és R alkalmazások. Seneca Books, 2012. ISBN 978-963-08-5016-2											

Ajánlott szakirodalom:

Hunyadi L. – Vita L.: Statisztika I. Aula Kiadó, Budapest, 2008. 1-348. o.
Hunyadi L. – Vita L.: Statisztika II. Aula Kiadó, Budapest, 2008. 1-300. o.
Hunyadi L. – Vita L.: Statisztikai képletek és táblázatok (oktatási segédlet), Aula Kiadó, Budapest, 2008. 1-51. o.
Szűcs I.: Alkalmazott Statisztika Agroinform Kiadó, Budapest, 2002. 1-551. o

Alkalmankénti bontásban a tematika (1 alkalom 5 óra hossza)	
1.	A statisztika fogalma, részterületei. Statisztikai alapfogalmak: alapsokaság, ismerv, paraméter, minta. A statisztikai munka fázisai. A statisztika alapfogalmai. Adatgyűjtési és adathasznosítási módok, adatforrások. Statisztikai lehetőségek az Excel táblázatkezelő programban. Függvények és eljárások, statisztikai alpműveletek. Mintavételezési eljárások, véletlen minta, szisztematikus hiba, paraméter. Adatbázisok. A jó adatbázis kritériumai. Adatbázis készítés szabályai. Független, azonos eloszlású minta, egyszerű minta, rétegzett minta. Csoportos minták, nem véletlen mintavételi eljárások, kombinált és mesterséges minták. Nem válaszolások a mintában. Kiválasztási arány számítása. Az adatok mérési szintjei. A különböző mérési szintekhez tartozó adatok jellemző értékeinek meghatározása. Adatábrázolások. Különböző mérési szintű változók jellemző értékeinek meghatározása. Diagramok készítése és értelmezése.
2.	Viszonyyszámok. Összefüggések a viszonyyszámok között. Megoszlási, koordinációs, összehasonlító, teljesítmény viszonyyszámok számítása. Intenzitási viszonyyszámok meghatározása. Centrális mutatók: medián, módusz, számított középértékek. Centrális mutatók meghatározása különböző mérési szintű változók esetén. Középértékek: számtani, geometriai, harmonikus, négyzetes. Súlyozott átlagok számítása. Átlagok (a számtani átlag és főbb tulajdonságai, egyéb átlagfajták és jellegzetes alkalmazási területeik)..
3.	A szóródás mutatói: szórás, variancia, terjedelem, abszolút, relatív eltérések, variációs együttható, relatív variációs együttható. Szóródási mutatók számítása a teljes sokaságból és mintából. A normális eloszlás mint modell. Eloszlás és sűrűség függvény. Ferdeség és csúcosság jellemzése Normáleloszlás előállítás. Sűrűség és eloszlás függvény elemzése. Standardizálás. Ferdeség és csúcosság számítása, gyakorlati értelmezése. A standard normál eloszlás nevezetes értékei, törvényszerűségei. Egyoldali aszimmetrikus, kétoldali szimmetrikus valószínűségek. Standard normális eloszlás előállítás. Az eloszlás függvény alapján a jellemző értékek meghatározása. Egyoldali, kétoldali valószínűségek meghatározása. Az Excel standard normális eloszlás függvényei és értelmezésük.
4.	A koncentráció mérése, Lorenz görbe. Student-féle t-eloszlás. Az átlag standard hibája. Megbízhatósági tartományok. A standard hiba meghatározása. Különböző valószínűségekhez tartozó konfidencia intervallumok számítása. A megbízhatósági tartományok gyakorlati alkalmazása. Hipotéziselmélet a klasszikus statisztikában (Fisher). Statisztikai hipotézisvizsgálatok. Elsőfajú, másodfajú hiba. Szignifikancia szint. A statisztikai próba ereje. Nagymintás nem paraméteres próbák. Khi-négyzet próba. Függetlenségvizsgálat, illeszkedésvizsgálat, homogenitás-vizsgálat. Khi-négyzet próbák.

A tantárgy neve:	magyarul:	Gazdasági jog				Kódja:	GT_AGVL005-17	
	angolul:	Economic Law					GT_AGVLS005-17 GT_AGVLP005-17	
Felelős oktatási egység:			Világgazdasági és Nemzetközi Kapcsolatok Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:			-				Kódja:	-
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	kollokvium	3	magyar
Levelező	L	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Helmeczi András		beosztása:	adjunktus
A kurzus célja, hogy a hallgatók A tantárgy bevezető, jogi alapműveltséget megteremtő jellege mellett segítséget kíván nyújtani a jogi szakmai alapfogalmak megértéséhez és helyes alkalmazásához. A stúdium a gazdaság működését szabályozó jogintézmények leglényegesebb elemeinek és a gyakorlatban felhalmozódott tapasztalatoknak az ismertetésével elősegíti a hatályos jogi szabályok megértését, az alkalmazást körülvevő intézmények megismerését. Célja, hogy a hallgatók az elsajátított ismeretek birtokában önállóan legyenek képesek felismerni a gazdasági események jogi vonatkozásait, eligazodjanak az egyes folyamatokat jogi szempontból elhatároló ismerveken.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> - Elsajátította a gazdaságtudomány, illetve a gazdaság, az agrárium mikro és makro szerveződési szintjeinek fogalmait, törvényszerűségeit, folyamatait és összefüggéseit, továbbá ismeri a kapcsolódó szakterületek terminológiáját. - Ismeri és érti a hazai élelmiszergazdaság működéséhez kapcsolódó hazai és európai uniós szakigazgatás rendszerét, valamint a szakterületén lejátszódó folyamatokat és a köztük lévő összefüggéseket. <i>Képesség:</i> - A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően, képes kis-, közepes és nagyméretű agrár- és élelmiszergazdasági vállalkozások, egyes szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó gazdasági funkcióit lát el, összetett gazdálkodási folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik. - Képes közreműködni az vidékgazdaságban érdekelt vállalkozások alapításával, működtetésével, megszüntetésével kapcsolatos elemző, döntés- előkészítő és döntéshozatali tevékenységek ellátásában <i>Attitűd:</i> - Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, melyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal. - Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő agrárgazdasági, vidékfejlesztési, problémák üzemi és térségi szintű megoldásához. <i>Autonómia és felelősség:</i> - Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul, továbbá önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét. - Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit, továbbá felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei Jogi alapfogalmak, személyi jog, dologi jog, kötelmi jog, gazdasági társaságok és egyéb vállalkozási formák, bírósági és közigazgatási eljárások, munkajogi ismeretek.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Összefoglaló tankönyvből önálló tanulás, előadásokon a fontosabb témakörök elméleti magyarázata.								

Értékelés

Az írásbeli vizsgáztatás jelenléti oktatás esetén papír alapú, előre nyomtatott, online oktatás esetén az e-learning rendszerben feltöltött kérdéssor kitöltésével történik. A vizsgadolgozat maximális pontszáma 15, az egyes érdemjegyek az alábbiak szerint érhetők el:

0-7 pont: *elégtelen (1)*

8-9 pont: *elégséges (2)*

10-11 pont: *közepes (3)*

12-13 pont: *jó (4)*

14-15 pont: *jeles (5)*

A szóbeli vizsgáztatás értékelési szempontjai:

elégtelen (1): fogalmak ismeretének hiánya

elégséges (2): fogalmak általános, lényegi ismerete és helyes alkalmazása

közepes (3): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, néhány fontos részletszabály ismerete az egyes jogintézményekhez

jó (4): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok többségének ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez

jeles (5): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez, összefüggések értelmezése

Kötelező szakirodalom:

Helmecci András: Gazdasági jogi alaptan (második, javított kiadás), Debrecen 2022 (ISBN 978-615-01-5837-2)

Ajánlott szakirodalom:

Hatályos jogszabályszovegek: www.njt.hu, net.jogtar.hu

Petrik Ferenc (szerk.): Polgári jog I-IV. – Kommentár a gyakorlat számára, Budapest (HVG-Orac) 2020 (ISBN 963 9203 96 3)

tematika
A jog mint társadalmi norma, a jogrendszer tagozódása, a jogforrások.
TE*: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
A jogviszony fogalma, alanyai, tárgya, szerkezete. A jogalanyok csoportosítása.
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
A polgári jog alapelvei. Személyi jog.
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
A tulajdonjog és a használati jogok, birtokjog. Az ingatlan-nyilvántartás.
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
Kötelmi jog általános rész
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
Egyes szerződések. Kártérítés.
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
A jogi személyek általános szabályai. A gazdasági társaságok általános szabályai.
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
Közkereseti társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság, részvénytársaság.
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
Egyéb jogi személyek és az egyéni vállalkozás. A gazdasági élet eljárásai.
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
Munkajogi alapismeretek.
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Mezőgazdasági alapismeretek				Kódja:	GT_AGVL006-17 GT_AGVLS006-17 GT_AGVLP006-17	
	angolul:	Basic of agriculture						
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	4	magyar
Levelező	X	Féléves	5	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Terjék László		beosztása:	adjunktus	
Tantárgy oktatásába bevont oktató		neve:				beosztása		
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerje a mezőgazdaságban folyó értékteremtési folyamatok jellegzetességeit, felépülését, és kapcsolatrendszerét más ipari- és szolgáltatási ágazatokkal. A hallgatók ismerjék meg a főbb növénytermesztési és állattenyésztési munkafolyamatokat, azok felépítését a termelés feltételeit és a főbb befolyásoló tényezőit.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
Tudás: Elsajátítják az állattenyésztés és növénytermesztés alapvető szakmai fogalmait és helyes használatukat. Betekintést kapnak az alapvető munkafolyamatokba, azok felépítésébe és szervezési attribútumaiba. Rendelkezik a mezőgazdasági munkaszervezés és irányítás alapelveivel és módszereivel.								
Képesség: A hallgatók képesek lesznek leíró és elemző áttekintést nyújtani a főbb mezőgazdasági munkafolyamatokról azok műveletei jellemzőiről. - Képes komplex módon elemezni egy meghatározott technológiai problémát és képes tanácsot adni a lehetséges megoldási irányokról. Képes mérlegelni az adott mezőgazdasági technológia, vidék gazdasági, társadalmi és természeti környezetére gyakorolt hatásokat.								
Attitűd: A minőségi munkavégzés iránti hozzáállása erősödik, erősödik a folyamatszemlélete a proaktív magatartás és előrelátás iránti igénye fokozódik. Fogékonyvá válik a tudás és információ befogadására és keresésére. Nyitott komplex problémák közösségi szintű megoldására. Befogadó mások véleményére, az ágazatot érintő problémákra és a feladatok rendszerszintű szemléletére. Törekszik az állandó (life long) tanulásra és fejlődésre.								
Autonómia és felelősség: Állásfoglalásaiért szakmai elemzéseit felelősséget vállal. Önállóan vezet, szervez, irányít munkafolyamatokat. Önállóan és felelősséggel vesz részt munkákban.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei Bevezetés. Mezőgazdasági munkafolyamatok jellemzői. Alapfogalmak ágazati jellemzők növénytermesztés. Talajelőkészítés, tápanyagutánpótlás. Vetés. Ápolás, növényvédelem, betakarítás: Kukorica, őszi búza. Terménytárolás. Állattenyésztés, alapfogalmak, Szarvasmarha tenyésztés/tartási alapismeretek. Sertésenyésztési, tartási alapismeretek. Baromfitenyésztési, tartási alapismeretek, ló tartás								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadás frontális oktatási módszer, PowerPoint, video anyagok, konzultáció, hallgatók önálló munkája, cikkek elemzése								
Értékelés kollokviumi jegyet a vizsgaidőszakban tett írásbeli vizsga eredménye adja.								
Kötelező szakirodalom: Pepó P. (szerk.) (2019): Általános növénytermesztési ismeretek - Integrált növénytermesztés 1. Mezőgazda Kiadó Bp. 336. ISBN: 978-963-286-740-3 Pepó P. (szerk.) (2019): Alapnövények - Integrált növénytermesztés 2. Mezőgazda Kiadó Bp. 359. ISBN: 978-963-286-741-0 Szabó F. (szerk.) (2006): Állattenyésztéstan (BSc). Mezőgazda Kiadó, 1-285.								
Ajánlott szakirodalom: Novotniné Dankó Gabriella (szerk.) (2015): Sertésenyésztés. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest. ISBN:978-615-5224- 62-1 Pepó P. (szerk.) (2019): Alternatív növények - Integrált növénytermesztés 3. Mezőgazda Kiadó Bp. 259. ISBN: 978-963-286-742-7								

tematika
EA: Bevezetés, a mezőgazdaság jelentősége, művelési ágak, növény- és állattenyésztés ágazatai, agro-business, növénytermesztés alapfogalmai GY: hozam, teljesítmény számítások
TE* Mg. gazdasági környezet és hálózat kapcsolatának ismerete
EA: Növénytermesztés alapfogalmai, GY: talajelőkészítési rendszerek, eszközök
TE talajelőkészítési ismeret, fogalmi ismeret
EA: Vetés: Vetési munkaműveletek, alapfogalmak, GY: kukorica, őszi bűza
TE Munkafolyamat és eszköz ismeret
EA: Vetések tervezése, GY: vetőmagszükséglet tervezés, kapacitás tervezés
TE képesség szintű vetőmagszükséglet tervezés és kapacitás tervezés
EA: Tápanyagutánpótlás módjai és gépei, precíziós technológiák GY: Tápanyagutánpótlás számítás
TE A tápanyagutánpótlás alapelveinek, fogalmainak ismerete
EA: Növényvédelem, növényápolás, GY: növényvédő szerek kijuttatása, mechanikai növényvédelem, precíziós növényvédelem
TE A növényvédelem és ápolás alapelveinek, fogalmainak, eszközeinek ismerete
EA: Betakarítás, terménytárolás, munkaműveletei, gépei, eszközei, GY: őszi bűza, kukorica
TE folyamat és eszköz ismeret
EA: Az állattenyésztés alapfogalmai, ágazati jellemzői, szarvasmarha, sertés, baromfi, ló, juh GY: állattartó telepek felépítése
TE fogalmi ismeretek, megkülönböztető képesség
Tejtermelési munkafolyamati alapismeretek, GY: tehenészeti telepek felépítése, működése
TE tejtermelési technológiában való eligazodó képesség
Fejés és tejminőségi vizsgálatok, tejminőségbiztosítás HACCP GY: tejház gy.
TE tejminőségi és élelmiszerbiztonsági alapismeretek
Sertéshústermelés munkafolyamati alapismeretek, GY: sertéstelepek felépítése, működése
TE sertéshústermelési technológiában való eligazodó képesség
Baromfihústermelés munkafolyamati alapismeretek, GY: Baromfitelepek felépítése, működése
TE Baromfihústermelési technológiában való eligazodó képesség
Tojástermelési technológiai ismeretek, alapfogalmak GY:
TE tojástermelési technológiákban való eligazodás
A ló tartása és használata alapismeretek fogalmak GY: lovarda felépítése, belső munkafolyamatok megtekintése
TE ló tartási ismeretek

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Növénytermesztés természettudományi alapjai (növényélettan, növénytan)			Kódja:	GT_AGVL007-17 GT_AGVLS007-17 GT_AGVLP007-17	
		angolul:		Natural Science Basics of Plant Production					
Felelős oktatási egység:				DE TTK Növényteni Tanszék					
Kötelező előtanulmány neve:								Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		K	4	magyar	
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	5				
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Vasas Gábor		beosztása:	Tsz. vez. egyetemi tanár
Tantárgy oktatásába bevont oktató				neve:		Dr. Lisztes-Szabó Zsuzsa		beosztása	tud. főmunkatárs
A kurzus célja,									
hogy a hallgatók elsajátítsák a legalapvetőbb növényteni ismereteket, amelyekre további specializáltabb szakmai kurzusok építhetnek, és olyan tájékozottságot kapjanak a területen, amely elengedhetetlen a szakmai eszmecserékhez és döntésekhez.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
Tudás:									
Ismeri a vidékfejlesztéssel rokon természettudományos területek fontosabb összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket. Ismeri és érti az agrárgazdálkodás biológiai szakterületén lejátszódó folyamatokat.									
Képesség:									
Szintetizálja a természettudományos növényteni ismereteket a további szakmai ismeretekkel, és alkalmazza azokat.									
Attitűd:									
Fogékony a hatékony megoldást jelentő vidékfejlesztési módszerek és eszközök alkalmazására, egyszersmind elkötelezett a környezetvédelem, a természetvédelem, az emberi egészség és a fenntartható vidékgazdaság iránt.									
Autonómia és felelősség:									
Önállóan és felelősséggel dolgoz ki vidékfejlesztési kérdéseket.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei									
A növényi sejtek az anyagcsere szempontjából kiemelten fontos alkotói és ezek működése, szövetek, szervek nevezéktana, szerkezetük. A gazdasági szempontból hasznos növényfajok felismerése, termesztésükhöz és felhasználásukhoz szükséges biológiai ismeretek.									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek									
Fotókkal illusztrált előadás, az előadás anyagok otthoni tanulása, részletes tantárgyi jegyzet hozzáolvasása, kontakt órai fajfelismerés gyakorlatok, gyakorló növényi anyag tanulmányozása kontakt gyakorlaton.									
Értékelés									
Kollokvium									
60-70 % (2)									
70-80 % (3)									
80-90 % (4)									
90-100 % (5)									
Kötelező szakirodalom:									
Baloghné Nyakas A., Trócsányiné Kiss Zs.: A Mezőgazdasági növénytan alapjai. Egyetemi jegyzet. Debrecen. 2015.									
Ajánlott szakirodalom:									
Haraszty Á. (szerk.): Növénysszervezetten és növényélettan. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004.									

tematika
Szerveződési szintek. A növényi sejt felépítése, a sejtalkotók szerkezete, szerepük a sejtben.
TE* Növényi sejtteni ismeretek
Tartaléktápanyagok, anyagcsere mellék- és végtermékek halmozódási formái és helyei a sejtben: Zárványok, kristályzárványok.
TE Funkcionális növényi sejtteni ismeretek
A feldolgozhatóságot és a fogyaszthatóságot befolyásoló sejtteni jellemzők: Sejtfal és vastagodási formái, rostok, kősejtek.
TE Funkcionális növényi sejtteni ismeretek
Növényi szövetek általános bemutatása. Kiválasztó és váladéktartó szövetek, mirigyek.
TE Növényi szövevteni ismeretek
Vegetatív és generatív szervek szövevi felépítése, termések és magvak szövevtana.
TE Növényi szövevteni ismeretek
Növényi fő anyagcsere folyamatok. Szerepük, kapcsolatuk a minőségi és mennyiségi szervesanyag termeléssel. A fotoszintézis, mint szervesanyag termelő alapfolyamat alapreakciói, sejtlegzés, ökofiziológiai perspektívák: környezeti tényezők befolyása.
TE Növényéletteni ismeretek
Egyed, szerv és sejtszintű vízgazdálkodás, a termés vízháztartása és kapcsolata a minőséggel. Növények tápanyag-gazdálkodása. A növények tápanyagfelvétel mechanizmusai, akkumuláció és hiperakkumuláció.
TE Növényéletteni ismeretek
Hormonok jelentősége, hatásmechanizmusai, szállítódása a növényekben. A termésképzés, termésérés, termésleválás életteni vonatkozásai. A megporzás által indukált változások, a termésképzés.
TE Növényéletteni ismeretek
Mohák, harasztok, magvas növények, nyíltvatermő és zárvatermő növények jellemzői. Egyszikűek, pázsitfűfélék: gabonanövények.
TE Növényismeret
A legjelentősebb gazdasági növények részletes jellemzése rendszertani sorrendben. A mákféléktől a keserűfűfélékig.
TE Növényismeret
A legjelentősebb gazdasági növények részletes jellemzése. A bükkféléktől a csalánfélékig.
TE Növényismeret
A legjelentősebb gazdasági növények részletes jellemzése. Ribiszkefélék, rózsafélék, pillangósvirágúak.
TE Növényismeret
A legjelentősebb gazdasági növények részletes jellemzése. A lenféléktől a burgonyafélékig.
TE Növényismeret
A legjelentősebb gazdasági növények részletes jellemzése. Az arankaféléktől a fészkesekig.
TE Növényismeret

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Agrártermelés természettudományi alapjai II. (állattan, állatélettan)	Kódja:	GT_AGVL008-17 GT_AGVLS008-17 GT_AGVLP008-17
	angolul:	Science Bases of Animal Husbandry (Zoology)		

Felelős oktatási egység:				Állattudományi, Biotechnológiai és Természetvédelmi Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:								Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali				Heti		Kollokvium	4	magyar	
Levelező		Féléves	10	Féléves	5				
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Gyüre Péter		beosztása:	adjunktus	
Tantárgy oktatásába bevont oktató				neve:	Dr. Knop Renáta		beosztása:	adjunktus	

A kurzus célja, hogy a hallgatók

Az állattan rész során a hallgatók megismerkednek az állatvilág törzseinek anatómiájával és rendszertanával.

Az állatélettan kapcsán a hallgatók a funkcionális anatómiai és élettani ismereteket sajátíthatják el.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

Ismeri az állattan alap szakmai szókincsét, a használatos alapfogalmakat.

Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.

Birtokában van az azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.

Az elméleti és gyakorlati tudása rendszerbe szerveződik.

Az állatok anatómiai és élettani adatainak elemzése és értelmezése.

A kapott élettani adatok kritikus értékelése és összevetése az ismert tudományos eredményekkel.

Képesség:

Fejleszti tudását, és ehhez alkalmazza a tudásszerzés, önfejlesztés különböző módszereit

Megfelelő kommunikációs képességgel rendelkezik, amely alkalmassá teszi szakmai véleménye, álláspontjának megfogalmazására és –vita esetén- annak megvédésére.

Megérti és használja szakterületének jellemző online és nyomtatott szakirodalmát magyar és idegen nyelven, rendelkezik a hatékony információkeresés és -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

Az élettani vizsgálatok eredményeinek hatékony kommunikálása szakmai és laikus közönség számára.

Tudományos jelentések és prezentációk készítése az állatelettan témakörében.

Attitűd:

Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására.

Folyamatos önképzésre törekszik.

Önállóan végzi feladatait.

Autonómia és felelősség:

Képzettségi szintjének megfelelő felelősségtudattal rendelkezik és reflektál saját tevékenységének következményeire.

Véleményét önállóan, szakmailag megalapozottan és felelőssége tudatában fogalmazza meg

A kurzus rövid tartalma, témakörei

Az állattan tárgya oktatása során a hallgatók megismerkednek az állatvilág törzseinek anatómiájával és rendszertanával. Bemutatásra kerülnek a hazai fontosabb állatcsoportok, az tanórák során a hallgatók megismerik az állatvilág ökológiai és mezőgazdasági jelentőségét és természetvédelmi értékét.

Állattan tematika:

Állatrendszertani alapok

A gerinctelen állattörzsek áttekintése

Az Ízeltlábúak törzsének anatómiája és rendszertana

Rovarak anatómiája és rendszertana

A Gerincesek törzsének rendszertani áttekintése

Halak, kételtűek és hüllők anatómiája és rendszertana Madarak és emlősök anatómiája és rendszertana Állatélettan tematika: 1. A sejtalkotók, az alapszövetek, a szervrendszerek és a készülékek. A homeosztázis. 2. Síkok és irányok az állat testén. Csontok, testtájak, nagy testüregek. 3. A csont felépítése, a csontosodás folyamata, Ca- és P- anyagcsere. 4. A légzőkészülék felépítése, a légzés élettana. 5. A vér és nyirokér-keringés. Immunológiai alapok. Az immunitás. 6. Az emésztőkészülék felépítése, működése 7. A szénhidrátok, zsírok, fehérjék emésztése, felszívódása, anyagcséréje. 8. A vitaminok és ásványi anyagok szerepe az állati szervezet működésében. 9. Az endokrin rendszer működése. A stressz. 10. Az izomszövet felépítése, az izomműködés élettani alapjai. 11. Az idegrendszer felosztása, felépítése, működése 12. Az érzékszervek felépítése, működése. A közttakaró részei, funkciói. 13. A kiválasztó szervek. A kiválasztás folyamata. 14. A női és hím ivarszervek anatómiája és működésük hormonális irányítása.
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadások, gyakorlatok e-learning
Értékelés A vizsga írásbeli és szóbeli formában történhet. A vizsga anyagát a leadott anyagrészek és a kötelező irodalmak képezik.
Kötelező szakirodalom: Juhász L.- Kozák L.: 2009. Állattani alapismeretek. Bátya Kiadó. Debrecen Állatélettan I., II. Szerző: Németh Tibor, Kiadó: Mezőgazda Kiadó Állatorvosi szövegtan: Szerző: Dr. Réthelyi Miklós, Dr. Kökény László Kiadó: Medicina Könyvkiadó
Ajánlott szakirodalom: Bakonyi, G. (szerk.) (2004): Állattan. Mezőgazda Kiadó. Budapest Novotniné D. Gabriella jegyzetfüzet

tematika
Állatrendszertani alapok, A gerinctelen állattörzsek áttekintése
TE* A hallgatók megismerik az állatok rendszertanának alapjait, A hallgatók megismerik a laposférgek és a fonálférgek törzsének anatómiáját és rendszertanát
Puhatestűek és gyűrűsférgek törzsének áttekintése, Ízeltlábúak anatómiája és rendszertana
TE A hallgatók megismerik a puhatestűek és gyűrűsférgek törzsének anatómiáját és rendszertanát
Puhatestűek és gyűrűsférgek törzsének áttekintése
TE A hallgatók megismerik a puhatestűek és gyűrűsférgek törzsének anatómiáját és rendszertanát, A hallgatók megismerik az ízeltlábúak törzsének anatómiáját és rendszertanát
Rovarok anatómiája és rendszertana, Rovarok anatómiája és rendszertana
TE A mezőgazdasági szempontból fontosabb rovarrendek áttekintése, poloskák, bogarak, A mezőgazdasági szempontból fontosabb rovarrendek áttekintése, hártyásszárnyúak, kétszárnyúak
Gerincesek rendszertani áttekintése, Halak anatómiája és rendszertana
TE A hallgatók megismerik a gerincesek törzsének anatómiájával és rendszertanával, A hallgatók megismerik a fontosabb hazai ingola és halfajokat
Kételtűek anatómiája és rendszertana, Hüllők anatómiája és rendszertana
TE A hallgatók megismerik a fontosabb hazai kételtű fajokat, A hallgatók megismerik a fontosabb hazai hüllőfajokat
Madarak anatómiája és rendszertana, Emlősök anatómiája és rendszertana
TE A hallgatók megismerik a fontosabb hazai madárfajokat, A hallgatók megismerik a fontosabb hazai emlős fajokat

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Agrártermelés természettudományi alapjai (agrokémia)				Kódja:	GT_AGVL009-17 GT_AGVLS009-17 GT_AGVLP009-17	
	angolul:	Natural science in sgricultural production (agricultural chemistry)						
Felelős oktatási egység:		DE-MÉK Agrokémiai és Talajtani Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Juhász Evelin Kármén		beosztása:	tanársegéd
A kurzus célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a trágyázás, valamint a tápanyag-gazdálkodás kémiai alapismereteit.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i> Ismeri a főbb növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok működtetéséhez, szervezéséhez szükséges alapvető technológiákat, a tájhasznosítási, öko- termesztési, precíziós és integrált termesztési stratégiákat.								
<i>Képesség:</i> A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően, képes kis-, közepes és nagyméretű agrár- és élelmiszergazdasági vállalkozások, egyes szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó gazdasági funkciót lát el, összetett gazdálkodási folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik.								
<i>Attitűd:</i> Nytitott a gazdaság, a vidék- és területfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére, valamint a családigazdaságok menedzsmentjére.								
<i>Autonómia és felelősség:</i> A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal, továbbá felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei A kurzus során az alábbi témakörök kerülnek ismertetésre: A fenntartható gazdálkodás alapelvei. A trágyák környezetkárosító hatásai. A növényi és állati tápelemek jellemzése. A növények kémiai összetétele. Ionadszorpció a talajban, talajsavanyúság, talajjavítás, a növény vízfelvétele és leadása. A tápanyagellátás és a termés mennyiségének kapcsolata. A tápanyagellátás hatása a termés minőségére. Tápanyagformák a talajban. Nitrogén körforgalom talajban. Műtrágyák, szerves trágyák. Növényvédőszer kémia.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Ismeretanyag átadása előadás és laboratóriumi gyakorlat formájában.								
Értékelés Számonkérés zárthelyi dolgozat formájában történik, melyet minimum 50 % felett szükséges teljesíteni.								
Kötelező szakirodalom: Erdeiné Kremper Rita: Agrártermelés természettudományi alapjai (agrokémia) e-jegyzet, Debrecen								
Ajánlott szakirodalom: Loch Jakab (2000). Agrokémia. Egyetemi jegyzet, Debrecen								

tematika
Előadás: A fenntartható gazdálkodás alapelvei (intenzív, integrált, biogazdálkodás jellemzése). A trágyák környezetkárosító hatásai Gyakorlat: Mezőgazdaságban használatos vegyszerek megismerése kémcsőkísérletek segítségével
TE: A hallgató megérti és feldolgozza az előadáson elhangzott információkat, továbbá alapvető laboratóriumi ismereteket szerez.
Előadás: A növényi tápelemek (tápelem kritériumok), állati tápelemek jellemzése. A növények kémiai összetétele (víz, szárazanyag-tartalom, hamutartalom, hamualkotók, szervesanyagok) Gyakorlat: Ionok képletének felírása, szárazanyag-és hamutartalom számolás
TE: A hallgató megérti és feldolgozza az előadáson elhangzott információkat és képes azokat a gyakorlatban alkalmazni.
Előadás: Ionadszorpció a talajban, talajsavanyúság, talajjavítás, a növény vízfelvétele és leadása Gyakorlat: Nitráttartalom meghatározása szövetnedv-vizsgálattal
TE: A hallgató megérti és feldolgozza az előadáson elhangzott információkat és képes értelmezni azokat.
Előadás: A tápanyagellátás és a termés mennyiségének kapcsolata. A tápanyagellátás hatása a termés minőségére Gyakorlat: Hiánytünetek megismerése szókérttyák segítségével (csoportmunka)
TE: A hallgató megérti és feldolgozza az előadáson elhangzott információkat és csoportmunka keretében átadja tudását a társainak.
Előadás: Nitrogén körforgalom a talajban, Nitrogén, foszfor, kálium trágyák érvényesülése a talajban Gyakorlat: Műtrágyázási szaktanácsadás
TE: A hallgató megérti és feldolgozza az előadáson elhangzott információkat és képes azokat a gyakorlatban alkalmazni.
Előadás: Műtrágyák, szerves trágyák, növényvédőszer kémia Gyakorlat: Műtrágyaismeret fizikai és kémiai vizsgálatokon keresztül
TE: A hallgató megérti és feldolgozza az előadáson elhangzott információkat és képes azokat a gyakorlatban alkalmazni.
Számonkérés

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:		Agrártermelés természettudományi alapjai (Talajtan)				Kódja:	GT_AGVL009-17 GT_AGVLS009-17 GT_AGVLP009-17
	angolul:		Natural Sciences in Agricultural Production (Soil Science)					
Felelős oktatási egység:			DE MÉK Agrokémiai és Talajtani Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	4	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Tállai Magdolna	beosztása:	adjunktus
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a talaj környezeti szerepét, a talajban zajló folyamatokat megismerjék és megértsék. Cél továbbá a mezőgazdasági tevékenység talaj-víz-környezet rendszerre gyakorolt hatásának megismerése. Alkalmazhatja a fenntartható mezőgazdasági tevékenység elveit. A talajvédelem, a környezetvédelem és az élelmiszer-minőség követelményeinek ismereteire alapozva képes termelő tevékenységre.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
Tudás: Megismeri és megérti, a talaj környezeti szerepét, talajban lejátszódó folyamatokat. Megismeri a mezőgazdasági tevékenység hatását a talaj-víz-környezet rendszerére. Ismeri és alkalmazni tudja a fenntartható mezőgazdasági tevékenység alapelveit.								
Képesség: A termelő tevékenységében képes szemmel tartani: - a talajvédelem, - a környezet védelme és az - élelmiszer minőség követelményeit.								
Attitűd: - Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra. - Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére.								
Autonómia és felelősség: Videkfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le. Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei A talaj fogalma, és annak alkotórészei. A talaj funkciói. A talajképző ásványok és kőzetek. Talajképző tényezők, talajképződési folyamatok. A talaj szerves anyagai. A humusz. A humusz szerepe a talajban. A talaj kémiai tulajdonságai. Oldható sók a talajban. A talaj kolloid méretű alkotórészei. A talaj kémhatása. A talaj fizikai tulajdonságai. A talaj szemcseösszetétele, a talajok osztályozása textúrájuk alapján. A talaj szerkezete. A talaj pórus rendszere. A talajok vízgazdálkodása. Nedvességformák a talajban. A talajosztályozás elvei és módszerei. Talajtípusok.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadás, gyakorlat. Talajok nedvességtartalmának gyakorlati számolása, egyéni feladat. Talajtípusok, folyamatok szemléltetése, megbeszélés. Részben önálló munkavégzés, konzultáció. Gyakorlat, egyéni és csoportmunka. Előadás, frontális csoportmunka								
Értékelés 0-49% elégtelen (1) 50-62% (2) 63-75% (3)								

76-87% (4)
87-100% (5)
Kötelező szakirodalom: Talajtan: Stefanovits – Filep – Füleký 1999. Talajtan, Mezőgazda Kiadó, Bp. ISBN 963 9239 13 5. https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_521_Talajtan/adatok.html Talajtan 2021. Szerk: Kátaí J. Egyetemi Jegyzet. DE MÉK ATI. ISBN978-963-318-936-8
Ajánlott szakirodalom: Alkalmazott talajtan: Kátaí J. 2011. https://docplayer.hu/26212772-Alkalmazott-talajtan-katai-janos.html

tematika	
Előadás	Gyakorlat
A talaj fogalma, és annak alkotórészei. A talaj funkciói.	Talajszelvény definíciója, jellemzése, leírása, helyszíni vizsgálatok: szín, szerkezet, textúra, Na_2CO_3 , CaCO_3 kimutatása, fenolftalein lúgosság vizsgálat, kémhatás helyszíni meghatározása.
TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése, szemléltetés, megbeszélés, környezetvédelem, talajvédelem elveinek elsajátítása.	A hallgató megismeri a talajszelvényt, és képes annak jellemzésére, leírására, elkülönítésére, alapvető laboratóriumi vizsgálatok elsajátítása. Talajfunkciók felismerése.
A talajképző ásványok és kőzetek. Talajképző tényezők, talajképződési folyamatok.	Talajtextúra meghatározása laboratóriumi módszerekkel ($\text{LI}\%$; K_A ; hy ; 5h kapillaris vízemelés vizsgálatok).
TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése, folyamatok megismerése a fenntartható mezőgazdaság rendszerében.	Laboratóriumi eszközök megismerése, alkalmazása, a tudás gyakorlatba ültetése, textúracsoportok elkülönítése a gyakorlatban.
Talajok fizikai tulajdonságai (szín, textúra, szerkezet, térfogattömeg, sűrűség, összporozitás)	Talaj térfogattömeg, és sűrűség meghatározása laboratóriumban. Pórusviszonyok jellemzése a talajban.
TE* Problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információfeldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometria módszereinek alkalmazása.	Laboratóriumi eszközök további ismerete, alkalmazása, feladatok megoldása, módszerek alkalmazása, gyakorlás.
Talajok vízgazdálkodása, nedvesség a talajban.	Talajnedvesség számolása különböző mértékegységekben. Öntözővíz számítás.
TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése. Információgyűjtés és információfeldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometria módszereinek alkalmazása.	Az adott tudományterületen számítási feladat megoldása, kalkuláció, gyakorlás, képletek alkalmazása a talajtanban.
Talajok kémiai tulajdonságai (sók a talajban, kolloid méretű alkotórészek, kémhatás, savanyúságformák a talajban)	Kémhatás mérése laboratóriumi módszerrel, savanyúságformák tanulmányozása.
TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése.	Laboratóriumi eszközök új ismerete, alkalmazása, a tudás gyakorlatba ültetése, mérési feladatok a laboratóriumban.
A talaj szerves anyagai. A humusz. A humusz szerepe a talajban.	Humusz mérése laboratóriumi vizsgálattal. Standard sorkészítés, görbe rajzolása, számolás.
TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése, szerves anyag-talaj-növény és egészséges élelmiszer összefüggés feltárása.	Laboratóriumi eszközök új ismerete, alkalmazása, a tudás gyakorlatba ültetése, laborgyakorlat szerzése.
Főbb talajtípusok, alapvető, jellemző folyamatok, talajtípusok jellemzése.	Na_2CO_3 , CaCO_3 kimutatása laboratóriumi módszerekkel.
TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése, talajok jellemzése a fenntartható növénytermesztés szolgálatában. Tisztában van a tájhasznosítási, az ökológiai és az integrált termelési technológiákkal, különös tekintettel a talajtani összefüggésekre.	Laboratóriumi eszközök új ismerete, alkalmazása, a tudás gyakorlatba ültetése, feladatok megoldása, környezettudatosság elsajátítása a talaj – növény rendszerben.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Élelmiszerfeldolgozás alapismeretek		Kódja:	GT_AGVL010-17 GT_AGVLS010-17 GT_AGVLP010-17	
		angolul:		Basics of Food Processing				
Felelős oktatási egység:				Élelmiszertechnológiai Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		K	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Diósi Gerda	beosztása:	adjunktus
A kurzus célja, a hallgatók								
megismertetése a növényi (szántóföldi és kertészeti kultúrák), valamint az állati termékek minőségével és minősítésével, lehetséges tárolási módjaikkal és tárolásuk alatt lejátszódó, minőséget és értéküket befolyásoló folyamatokkal. Az egyes mezőgazdasági alapanyagokhoz kapcsolódó feldolgozási módok bemutatása és a hozzá tartozó élelmiszerbiztonsági előírások ismertetése. Bemutatja az alapvető feldolgozóipari technológiák műveleteit és folyamatát, értékeli a termékminőségre gyakorolt hatásukat, valamint ismerteti a termékcsoportok jellemzőit.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
Tudás:								
Ismeri az agráripari termelés területén elindult technológiai forradalom (Ipar 4.0.) lényegét, eszközrendszerét és vívmányait								
Képesség:								
Alkalmas az agrobiznisz egyes területei által érintett vidéki területeken élő emberek életfeltételeinek javítására, a rendelkezésre álló források integrálására, a lokális gazdaság fejlesztésére és a fenntartható fejlődés megteremtésére.								
Attitűd:								
Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő agrárgazdasági, vidékfejlesztési, problémák üzemi és térségi szintű megoldásához.								
Autonómia és felelősség:								
Felelősen gondolkodik a gazdasági döntések környezeti és társadalmi hatásairól, valamint az agráriumban működő vállalkozások társadalmi és környezeti felelősségvállalásáról								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
A kurzus kiterjed a szántóföldi növények és kertészeti növények feldolgozására, valamint állati termékek feldolgozás technológiájára. A tantárgy magába foglalja az alapanyagok minősítését, valamint a feldolgozás technológiákat és a végtermék minősítését.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
A gyakorlat során a hallgatók testközelből ismerhetik meg a feldolgozási módokat, lehetőség szerint üzemi termelésbe is bekapcsolódhatnak. A nagyüzemi technológiák megismerése üzemlátogatások, tanulmányi utak formájában tervezett.								
Értékelés								
A tantárgy teljesítése kollokviummal lehetséges, amely írásbeli és/vagy szóbeli vizsgát jelent.								
Kötelező szakirodalom:								
Biacs P. - Szabó G. - Szendrői P - Véha A.: Élelmiszer-technológia mérnököknek. Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Kar, Szeged, 2010, 684 o. ISBN: 9789633060179								
Ajánlott szakirodalom:								
Fenyvessy J. – Jávor A.: Állati termékek feldolgozása I. (Tejgazdasági és tejipari technológia). Egyetemi jegyzet. DE ATC. 2006. 167 p. ISBN: 9639274933								
Jávor A. – Jankóné Forgács J. – Molnár Gy. – Fenyvessy J. – Mezőszentgyörgyi D.: Állati termékek feldolgozása II. (Szerk.: Jávor A.), Egyetem jegyzet. 293 p. DE ATC.								
Barta J.: Gyümölcsfeldolgozás technológiái, Mezőgazda Kiadó Budapest. 2007. 394 o., ISBN: 963 286 395 5								
Győri Z.: Mezőgazdasági termékek tárolása és feldolgozása, Egyetemi jegyzet, 2003.								

Tematika
Az élelmiszeripar szerkezete, ágazatok bemutatása. Gabonafeldolgozás.
TE*
Malomipari technológiák. Malomipari termékek ismertetése.
TE
Sütőipari technológiák. Kenyér- és péksütemény gyártás. Száraztésztagyártás.
TE
A kukorica feldolgozása és termékei. Burgonya feldolgozás és termékei.
TE
Növényolaj ipar és termékei. Keményítőgyártás.
TE
Édesipar technológiai és termékei.
TE
Kertészeti termékek feldolgozása. Gyorsfagyasztott készítmények. A fagyasztás folyamata és hatása a termékek minőségére. Hőelvonásos tartósítás és termékei.
TE
Konzervipari termékek hőkezeléses tartósítása. Konzervkészítmények. Hőkezeléses tartósítás és termékei.
TE
Sűrítmények és gyártásuk. Lekvárok, befőttek és féltermékek. A szárítás menete és módjai. Vízelvonásos tartósítás és termékei.
TE
Erjedésipar: savanyított termékek, borászat, borecet-gyártás, gyümölcspálinka-előállítás.
TE
A tej összetétele, és annak változása a laktáció folyamán. Fizikai és kémiai tulajdonságai, tejhibák. A tej elsődleges kezelése.
TE
A tejfeldolgozás fontosabb műveletei, savanyított termékek gyártása, étkezési túrógyártás, vajgyártás, sajtgyártás.
TE
A hús tulajdonságai, a hús kémiai összetétele. A vágás fiziológiája és a húsban lejátszódó folyamatok. A hús minősége, vágóállatok minősítése.
TE
Vágóállatok vágóhídi feldolgozása, húsalapú készítmények előállítása, húsok és húskészítmények csomagolása.
TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:		Növénytermesztés				Kódja:	GT_AGVL011-17 GT_AGVLS011-17 GT_AGVLP011-17
	angolul:		Crop Production					
Felelős oktatási egység:			Debreceni Egyetem MÉK Növénytudományi Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		Kollokvium	4	magyar
Levelező	L	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató			neve:	Dr. Pepó Péter			beosztása:	egyetemi tanár
A kurzus célja, hogy a hallgatók Elsajátítsák a szántóföldi növénytermesztés alapjait, fontosabb technológiai elemei, valamint néhány modell növény termesztéstechnológiai folyamatát.								

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

- Ismeri a mezőgazdasági termelési és a szántóföldi növénytermesztési alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket hazai és nemzetközi szinten.
- Ismeri a növénytermesztés alapvető összefüggéseit.
- Ismeri a növénytermesztésben végbemenő folyamatok agronómiai és közgazdasági összefüggéseit, kölcsönhatásait.
- Ismeri a növénytermesztésben alkalmazható menedzsmentismereteket a gazdálkodó egység méretétől függetlenül.
- Ismeri a növénytermesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit.
- Ismeri a fenntartható növénytermesztés termelési feladatok egészség szempontú meghatározó megoldásait.
- Ismeri a növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti ágazatok tervezéséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.
- Ismeri a korszerű vezetélméleti és szervezetrányítási folyamatokat a növénytermesztésben.

Képesség:

- Képes a növénytermesztés területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.
- Képes a növénytermesztés területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez szükséges feltételrendszert.
- Képes növénytermesztési folyamatok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.
- Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok növénytermesztéssel kapcsolatos előírásait.
- Képes a növénytermesztéssel kapcsolatos idegen nyelvű információk megértésére, és speciális szakkifejezéseinek aktív alkalmazására.
- Képes az írásbeli és szóbeli kommunikációt segítő eszközök hatékony alkalmazására.
- Képes a növénytermesztéssel kapcsolatos agrármérnöki feladatok ellátására és az ehhez szükséges informatikai (adatbázis kezelés, programalkalmazás) ismeretek alkalmazására.
- Képes az emberi egészséget, az élelmiszerlánc-biztonságot támogató, környezetbarát megoldások előnyben részesítésére.

Attitűd:

- Nyitott a növénytermesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére.
- Kezdeményező, fogékony az újdonságokra a növénytermesztésben.
- Befogadó mások véleménye, a növénytermesztés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.
- Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a növénytermesztéssel kapcsolatosan felmerülő problémákra.
- Nyitott a gazdaságok növénytermesztési feladatainak a kezelésére.

Autonómia és felelősség:

- Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul a növénytermesztés területén.
- Önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét.
- A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a növénytermesztési feladatokat, döntéseiért felelősséget vállal.
- Felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.
- Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit.
- Részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le a növénytermesztési folyamatokban.
- Szakmai irányítás mellett képes növénytermesztési kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő, közvetlen irányítására.
- Önállóan képes a növénytermesztési folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.
- Felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A szántóföldi növénytermesztés ökológiai, biológiai-genetikai, agrotechnikai elemei. A növénytermesztési folyamatok kreatív elemzése, értékelése. A fontosabb modell növények termesztéstechnológiájának megismerése.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Előadás, gyakorlat, növény- és magfelismerés, szántóföldi tanulmányút

Értékelés
Kollokvium
Kötelező szakirodalom:
Dr. Pepó Péter (szerk.): Integrált növénytermesztés 1. Általános növénytermesztési ismeretek ISBN 978-963-615-048-8 (tankönyv, 2022)
Dr. Pepó Péter (szerk.): Integrált növénytermesztés 2. Alapnövények ISBN 978-963-615-051-8 (tankönyv, 2022)
Ajánlott szakirodalom:
Dr. Pepó Péter (szerk.) Integrált növénytermesztés 3. Alternatív növények ISBN 978-963-615-052-5 (tankönyv, 2022)

tematika
A szántóföldi növénytermesztés helye a diszciplínák között, története, fejlődése, a növénytermesztés jelentősége a nemzetgazdaságban
TE*
Termesztéstechnológiai modellek, azok agronómiai és ökonómiai értékelése
TE
A növénytermesztés ökológiai, biológiai és agrotechnikai feltételrendszere, hatásuk a termésképződési folyamatokra
TE
A növénytermesztés speciális ágazati ökonómiai szempontjai, fejlesztési lehetőségek a jövőben
TE
A búza termesztés jelentősége a világon és hazánkban, az ökológiai feltételek szerepe, a termőhelyspecifikus technológiák
TE
A búza termesztés genetikai alapjai, a fajtahasználat szempontjai, fajtaspecifikus technológiák
TE
A búza termesztés agrotechnikai elemei, eltérő intenzitású modellek
TE
A kukorica termesztés jelentősége a világon és hazánkban, az ökológiai feltételek szerepe, termőhelyspecifikus technológiák
TE
A kukorica termesztés biológiai alapjai, hibridportfólió, hibridspecifikus technológiák
TE
A kukorica termesztés agrotechnikai elemei, eltérő intenzitású technológiai modellek
TE
Az olajnövények agronómiai jelentősége, szerepük a gazdálkodásban. A napraforgó termesztés jelentősége, ökológiai feltételek
TE
A napraforgó termesztés biológiai alapjai, agrotechnikai tényezők a termesztéstechnológiában
TE
A takarmánynövények termesztésének országos és üzemi jelentősége. A lucerna termesztés ökológiai és biológiai feltételei
TE
A lucerna termesztés agrotechnikai elemei, azok interaktív feltételrendszere
TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Kertészet				Kódja:	GT_AGVL012-17		
		angolul:		Horticulture					GT_AGVLS012-17 GT_AGVLP012-17		
Felelős oktatási egység:				DE MÉK Kertészettudományi Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:			
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali		Heti		Heti		kollokvium		5	magyar		
Levelező	×	Féléves	10	Féléves	10						
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Sipos Marianna		beosztása:	adjunktus		
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a gyümölcsstermesztés alapjait. Ismeretek szereznek hazánk és a világ gyümölcsstermesztésének helyzetéről, a fontosabb termesztett gyümölcsfajok perspektíváiról. Ismeretek birtokába jutnak a gyümölcsfajok morfológiájáról, ökológiai igényeiről, hazai termesztetőségéről, illetve az ültetvények alkalmazott művelési rendszereiről.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> Képes kertészeti ágazati szakmai problémák megfogalmazására, a várható trendek felismerésére, önálló szakmai álláspont kialakítására, és annak megvédésére a viták során. <i>Képesség:</i> Képes a kertészeti ágazatok területén működő vállalkozások, vállalatok, termelőüzemek, valamint kis-és közép-vállalkozások mérnöki szintű irányítására és ezek gazdálkodásának szakszerű működtetésére, figyelembe véve a környezetgazdálkodási és környezetvédelmi előírásokat is. <i>Attitűd:</i> Szakmai felelősségtudattal és együttműködési készséggel rendelkezik. Minőség iránti igény jellemzi. <i>Autonómia és felelősség:</i> Felelősségtudat jellemzi a munkával és magatartással kapcsolatos szakmai, jogi, etikai normákat, szabályokat illetően.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei A kertészet ágazatai, nemzetközi és hazai helyzete, fejlődésének irányai A gyümölcsstermesztés hazai és nemzetközi helyzete, fejlődésének irányai A gyümölcsstermő növények rendszertana, gyakorlati csoportosítása A gyümölcsstermő növények alaktani és biológiai jellemzői Ültetvénylétesítés A gyümölcsstermesztésben alkalmazott koronaformák Termésvédelem A gyümölcsstermesztés gazdaságossági mutatói											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Interaktív előadások Videós bemutatók											
Értékelés Kollokvium (írásban)											
Kötelező szakirodalom: Gonda I. – Csihon Á. (2018): A gyümölcsstermesztés alapjai. Egyetemi jegyzet. 198. p.											
Ajánlott szakirodalom: Papp J. (2003): Gyümölcsstermesztési alapismeretek. Mezőgazda Kiadó, Budapest. 472. p.											

tematika
A gyümölcsstermesztés nemzetközi helyzete, fejlődésének irányai
TE*
A gyümölcsstermesztés hazai helyzete, fejlődésének irányai
TE
A gyümölcstermő növények rendszertana
TE
A gyümölcstermő gyakorlati csoportosítása
TE
A gyümölcstermő növények alaktani és biológiai jellemzői - A gyökérrendszer
TE
A gyümölcstermő növények alaktani és biológiai jellemzői - A fa és cserje testalakulása
TE
A gyümölcsstermesztés ökológiai alapjai - Hőigény és fényigény
TE
A gyümölcsstermesztés ökológiai alapjai – Vízigény és talajigény
TE
Ültetvénylétesítés - Előzetes feladatok
TE
Ültetvénylétesítés - Alany- és fajtamegválasztás
TE
Ültetvénylétesítés – Kivitelezési munkálatok
TE
A gyümölcsstermesztésben alkalmazott hagyományos koronaformák
TE
A gyümölcsstermesztésben alkalmazott intenzív koronaformák
TE
Termésvédelem, a gyümölcsstermesztés gazdaságossági mutatói
TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Állattenyésztés				Kódja:	GT_AGVL013-17	
	angolul:	Animal breeding					GT_AGVLS013-17 GT_AGVLP013-17	
Felelős oktatási egység:			Állattenyésztési Tanszék					
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató			neve:	Dr. Czeglédi Levente			beosztása:	egyetemi tanár
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a főbb gazdasági állatfajok tenyésztését, tartástechnológiáját, a termék-előállítás folyamatát. A tantárgy sikeres abszolválása után olyan ágazati, termelési ismerettel rendelkeznek, melyet mind a termelésben, mind a közigazgatásban hasznosítani tudnak. Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> Ismeri a főbb növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok működtetéséhez, szervezéséhez szükséges alapvető technológiákat, a tájhasznosítási, öko-termesztési, precíziós és integrált termesztési stratégiákat. <i>Képesség:</i> Képes elsősorban az agráriumban a termelési folyamatok megszervezésére, ellenőrzésére, döntés-előkészítői és döntéshozatali feladatok ellátására. <i>Attitűd:</i> Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, melyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal. Agrárgazdasági és vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra, befogadó mások véleménye, az agrárium ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt. <i>Autonómia és felelősség:</i> Felelősen gondolkodik a gazdasági döntések környezeti és társadalmi hatásairól, valamint az agráriumban működő vállalkozások társadalmi és környezeti felelősségvállalásáról.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei A tantárgy keretein belül ismertetésre kerülnek a hazai állattenyésztési ágazat jellemzői, volumene, illetve ezt nemzetközi kitekintésben is pozicionáljuk. A szarvasmarha, juh, sertés és baromfitenyésztés területein az állatok tartástechnológiája, takarmányozása, a világfajták és hazai genotípusok, szaporodásbiológiai tulajdonságok jelentik a diszciplína meghatározó vázát.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadások tartása ppt és video file-ok segítségével.								
Értékelés Kollokvium								
Kötelező szakirodalom: Állatbiológiai információkhoz, értékmérő tulajdonságokhoz: Szabó F. (szerk.) (2008): Állattenyésztéstan (BSc). Mezőgazda Kiadó, 1-285. Termelési eredmények, technológiák ismertetése: Előadáson elhangzott, gyakorlaton bemutatott tananyag.								
Ajánlott szakirodalom: Novotniné Dankó Gabriella (szerk.) (2015): Sertésenyésztés. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest. ISBN:978-615-5224-62-1 Jávor András (szerk.) (2014): Juhtenyésztés. Mezőgazda Kiadó, Budapest ISBN/ISSN 978-963-286-558-4 Holló I. – Szabó F. szerk. (2016): Szarvasmarha tenyésztés. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 257.p. ISBN: 9789632867205.								

tematika
Az ágazat hazai és nemzetközi helyzetének bemutatása, termelési volumenek, trendek.
TE*: A hallgató képes lesz elhelyezni állattenyésztésünk méretét, pozícióját, intenzitását, jellegét.
Takarmányismeret.
TE: A hallgató megismeri a főbb takarmányféléseket, illetve azok felhasználási lehetőségeit.
A tej- és hústermelő-képesség, valamint a másodlagos értékmérők szerepe a minőségi termék-előállításban.
TE: A hallgató megismeri a szarvasmarha főbb értékmérő tulajdonságait.
Szarvasmarha-tenyésztésünkben jelenleg alkalmazott tenyésztési és takarmányozási elemek hatása a termékek minőségére.
TE: A hallgató megismeri a szarvasmarha tenyésztését és takarmányozását.
Szarvasmarha-tenyésztésünkben jelenleg alkalmazott technológiai elemek hatása a termékek minőségére.
TE A hallgató megismeri a szarvasmarha tartástechnológiáját.
A vágósertés előállítás táplálkozási, nemzetgazdasági és külpiaci jelentősége. A küllem és a típus ismertetése és jelentősége.
TE A hallgató megismeri serteshúst, mint terméket, jelentőségét.
A sertés fontosabb értékmérő tulajdonságai (szaporaság, növekedési erély, takarmányhasznosítás, vágóérték, örökítő képesség).
TE A hallgató megismeri a sertés fontosabb értékmérő tulajdonságait.
A sertésenyésztésben alkalmazott tenyésztési eljárások. A hibridsertések kialakítása. A sertés takarmányozása. Sajátosságai (emésztés, felszívódás, értékesülés).
TE A hallgató megismeri a főbb sertésenyésztési eljárásokat.
A juhtenyésztés hazai és világgazdasági helyzete, jelentősége. A fejlesztés irányai. A juhtenyésztés alapismeretei, domesztikáció és annak hatása.
TE A hallgató megismeri a juhtenyésztésünk helyzetét és világgazdasági jelentőségét.
A juh értékmérői és a közöttük fennálló kapcsolatrendszer. Tenyésztési eljárások elmélete és gyakorlata a juhtenyésztésben. A juh szaporítása, a szaporulat és szaporaság növelésének biológiai alapjai, elméleti és gyakorlati lehetőségei.
TE A hallgató megismeri a juh értékmérő tulajdonságait, szaporaságát, tenyésztését.
A juh takarmányozásának biológiai, élettani sajátosságai, a juhok takarmányozásának alapelvei és gyakorlata a termékminőség függvényében.
TE A hallgató megismeri a juh takarmányozását és annak minőségbefolyásoló szerepét.
Ágazati helyzetkép, a baromfi termékei.
TE A hallgató megismeri a baromfitenyésztés jelentőségét és főbb termékeit.
A baromfitermékek biológiai jellemzői, a termékek minősítésének szempontjai, a minőség feltételei.
TE A hallgató megismeri a baromfi minőségi termék-előállítását.
Tenyésztési módszerek a baromfi fajoknál, tartás- és takarmányozástechnológia a termékminőség függvényében.
TE A hallgató megismeri a tenyésztési, tartási és takarmányozási módszereket.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Mezőgazdasági műszaki alapismeretek		Kódja:	GT_AGVL014-17	
		angolul:		Introduction to Agricultural Machinery			GT_AGVLS014-17 GT_AGVLP014-17	
Felelős oktatási egység:		Földhasznosítási, Műszaki és Precíziós Technológiai Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	4	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Tamás András	beosztása:	adjunktus
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
Rendelkezzenek az agrártermeléshez szükséges műszaki ismeretekkel, ismerjék meg a mezőgazdasági gépesítés alapjait: a gépek felépítését, működési elvét, a mezőgazdasági erőgépek és munkagépek típusait, alkalmazási területeit és feltételeit. A hallgatók szerezzenek ismereteket a precíziós gazdálkodással kapcsolatosan is, tekintettel arra, hogy napjainkban – de főként a jövőben – a termelőtevékenység korszerűsége, a versenyképesség, valamint a fenntarthatóság szempontjából az ilyen ismeret nagy jelentőséggel bír.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
Tudás:								
- Ismeri a főbb növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok működtetéséhez, szervezéséhez szükséges alapvető technológiákat, a tájhasznosítási, öko-termesztési, precíziós és integrált termesztési stratégiákat.								
Képesség:								
- Képes elsősorban az agráriumban a termelési folyamatok megszervezésére, ellenőrzésére, gazdasági elemzésére és értékelésére, továbbá pénzügyi elemzésre, vállalatoknál az agráriumot érintően pénzügyi elemzői, döntés-előkészítői és döntéshozatali feladatok ellátására.								
- A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően, képes kis-, közepes és nagyméretű agrár- és élelmiszergazdasági vállalkozások, egyes szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó gazdasági funkciót lát el, összetett gazdálkodási folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik.								
- A szakon végzettek rendelkeznek kapcsolatteremtő, problémafelismerő és problémamegoldó képességgel, együttműködési és kommunikációs készséggel.								
Attitűd:								
- Nyitott a gazdaság, a vidék- és területfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére, valamint a családigazdaságok menedzsmentjére.								
- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, melyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.								
- Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny az agrár- és vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra.								
- Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő agrárgazdasági, vidékfejlesztési, problémák üzemi és térségi szintű megoldásához.								
Autonómia és felelősség:								
- Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészségszemponitú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul, továbbá önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét.								
- Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit, továbbá felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.								
- Felelősen gondolkodik a gazdasági döntések környezeti és társadalmi hatásairól, valamint az agráriumban működő vállalkozások társadalmi és környezeti felelősségvállalásáról.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
Az agrártermeléshez – ezen belül a növénytermesztéshez és az állattenyésztéshez – szükséges műszaki ismeretek: az épületek jellemzői, a gépek felépítése, működési elve, a mezőgazdasági erőgépek és munkagépek típusai, alkalmazási területei és feltételei, valamint a precíziós gazdálkodással kapcsolatos alapvető ismeretek								
Bevezetés, követelményrendszer								
Belső égésű motorok								
Traktorok I. - Erőátviteli rendszer								

Traktorok II. - Traktor-munkagép kapcsolat elemei, vezetőfülke, szerviz Precíziós mezőgazdaság alapjai Talajművelés gépei Tápanyaggazdálkodás gépei Szarvasmarhatartás gépei, berendezései, épületei Vetés gépei Növényvédelmi műszaki ismeretek Gabonafélék és olajnövények betakarításának gépei Sertéstartás gépei, berendezései, épületei Szálastakarmányok betakarításának gépei
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadások: a tananyag oktatása Gyakorlatok: a tanszéki gépek, berendezések bemutatása; számítási példák megoldása; műszaki videó részletek vetítése
Értékelés A tárgyhoz írásbeli vizsga kapcsolódik.
Kötelező szakirodalom: Pepó Péter (2019): Integrált növénytermesztés 1. Általános növénytermesztési ismeretek, Mezőgazda Lap- és Könyvkiadó, Budapest, ISBN 978-963-286-740-3, 9. – 10. fejezetek. (191-215. old.) (Σ25 old.) Ajánlott szakirodalom: Szendrő Péter (2003): Géptan, Mezőgazda Kiadó, Budapest, ISBN: 963 286 021 7; 4.1-4.3 fejezet (96-133. old.), 6.1-6.3.5 fejezet (166-238. old.), 6.4-6.5 fejezet (250-302. old.), 7.1-7.2 fejezet (339-414. old.), 9.2-9.3 fejezet (569-622. old.), 9.6.1.-9.6.2 fejezet (642-651. old.), 12.2-12.3 fejezet (752-770. old.) (Σ356 old.) Pakurár Miklós (2000): Mezőgazdasági alapismeretek. Egyetemi jegyzet, Debreceni Egyetem; I.2-3 fejezet (9-19. old.), II.1-4, 7-8 fejezet (28-86. old., 102-110. old.), III.1, 2, 6. fejezet (113-166. old., 199-205. old.), IV.1, IV.3. fejezetek (209-221., 232-236. old.) (Σ151 old.) Milics Gábor – Szabó Szilárd (2017): Zérótól a precíziós gazdálkodásig, cikksorozat. 80 p.: https://issuu.com/agronaplo/docs/zerotol_a_precizios_gazdalkodasig_2 Előadáson, gyakorlaton vetített videók kiadott jegyzéke.

tematika
Belső égésű motorok
TE: Megismerni a belsőégésű motorok jellemzőit, típusait
Traktorok I. Erőátviteli rendszer, járászerkezet elemei
TE: Ismeretszerzés a traktorok erőátviteli rendszeréről, a járászerkezet-talaj kapcsolatáról
Traktorok II. Traktor-munkagép kapcsolat elemei, vezetőfülke, szerviz
TE: A traktor és a munkagép kapcsolatának típusai, a fülke jellemzői, a szerviz elemei
Precíziós növénytermesztés és precíziós állattartás
TE: A termelőtevékenység precíziós módszerei, a szükséges tényezők és az előnyök
Talajművelés gépei
TE: A talajművelő gépek megismerése, és a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás
Vetés gépei
TE: A különböző típusú vetőgépek ismerete, és a vetőgépek korszerűségének főbb jellemzői
Tápanyag utánpótlás gépei
TE: Az istállótrágya, a hígtrágya és a műtrágya kijuttatás gépeinek megismerése
Növényvédelmi műszaki ismeretek
TE: A különböző növényvédelmi gépek felépítése, használatuk módja a termelés során
Gabonafélék és olajnövények betakarításának gépei
TE: A betakarító gépek alapvető felépítése, és eltérései különböző növényfajok esetén
Szálastakarmányok betakarításának gépei
TE: A kaszaszerkezetek, rendezelők, bálázók, bálacsomagolók felépítése és típusai
Szarvasmarhatartás gépei, berendezései, épületei I.
TE: A szarvasmarhatartás épületei, berendezései
Szarvasmarhatartás gépei, berendezései, épületei II.
TE: A fejés, tejkezelés, takarmányozás, kitrágyázás-almozás, ápolás és szállítás gépei
Sertéstartás gépei, berendezései, épületei
TE: Az épületek típusai, valamint az etetés, itatás és klímaszabályozás gépei és berendezései
Félévi összefoglaló előadás, a követelmények meghatározása
TE Elővizsga

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:		Precíziós mezőgazdaság				Kódja:	GT_AGVL015-17 GT_AGVLS015-17 GT_AGVLP015-17
	angolul:		Precision Agriculture					
Felelős oktatási egység:			Debreceni Egyetem MÉK, Földhasznosítási, Műszaki és Precíziós Technológiai Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:			-				Kódja:	-
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti	-	Heti	-	Kollokvium	4	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Rátonyi Tamás	beosztása:	egyetemi docens
A kurzus célja, hogy a hallgatók alapismereteket szereznek a precíziós mezőgazdaság témaköréből. Megismerik és alkalmazni tudják a precíziós gazdálkodás tervezésének, döntéshozatali mechanizmusának és technológiájának lépéseit.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
Tudás: Tisztában van a digitalizáció és automatizáció alkalmazási területeivel, azok széleskörű elterjedésének pozitív és negatív következményeivel, továbbá ismeri ennek a mezőgazdasági logisztikában, termelésben, gépüzemeltetésben játszott szerepét.								
Képesség: Rendelkezik az agrárium vonatkozásában a szakmaspecifikus digitális készségekkel és kompetenciákkal. A szakon végzettek rendelkeznek kapcsolatteremtő, problémafelismerő és problémamegoldó képességgel, együttműködési és kommunikációs képességgel.								
Attitűd: Szakmai kérdésekben kreativitás, jó problémafelismerő és -megoldó képesség, elemző és szintetizáló képesség, a fenntarthatóság elve melletti elkötelezettség, jó kommunikációs és együttműködési képesség, szakmai felelősség tudat és szakmai továbbképzés iránti igény jellemzi.								
Autonómia és felelősség: A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiről felelősséget vállal, továbbá felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei A hallgatók megismerik a precíziós mezőgazdaság kialakulását, elemeit, műszaki feltételeit és technológiájának lépéseit.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadás, frontális csoportmunka.								
Értékelés Írásbeli vizsga.								
Kötelező szakirodalom: Kemény G., Lámfalusi I., Molnár A. (szerk.) (2017): A precíziós szántóföldi növénytermesztés összehasonlító vizsgálata. Agrárgazdasági Kutató Intézet. 170 pp, ISBN: 978-963-491-601-7								
Ajánlott szakirodalom: Gaál M., Illés I., (szerk) (2020.): A precíziós szántóföldi növénytermesztés helyzete és ökonómiai vizsgálata. Agrárgazdasági Kutatóintézet 156 pp, ISBN: 978-963-491-613-0								

tematika
A precíziós gazdálkodás meghatározása, jellemzői. Hagyományos és a precíziós gazdálkodási formák összehasonlítása. Helymeghatározás, navigáció rendszerek a precíziós gazdálkodásban. A műholdak szerepe a képzésben.
TE* Megismeri a precíziós gazdálkodás alapjait, képes lesz elkülöníteni a precíziós technológiai elemeket.
Talaj és növény szenzorok szerepe és alkalmazásuk a precíziós gazdálkodásban.
TE Megismeri a talaj és növény szenzorokat, adatforrásokat, képes lesz felismerni a számára elérhető adatforrásokat és ezeket felhasználva döntéseket hozni.
A talaj szerepe a precíziós növénytermesztésben. A táblán belüli talajheterogenitás meghatározása.
TE Megismeri a talajheterogenitás meghatározásának főbb lehetőségeit, képessé válik műholdfelvételtől a pontosabb vizsgálatokat igénylő táblarészek lehatárolására.
Precíziós gazdálkodás géprendszerének alkalmazása az adatgyűjtésben. A precíziós géprendszer üzemeltetése. A precíziós géprendszer működését támogató szolgáltatások.
TE Megismeri a precíziós gazdálkodás műszaki feltételeit, a gépek által rögzített adatokat és azok felhasználásának lehetőségeit a precíziós döntéshozatalokban.
Talajművelési célok. A precíziós talajművelés műszaki megoldásai. Hagyományos és precíziós talajművelési rendszerek. Talajművelés a növényállományban, sorközművelés.
TE Megismeri a talajművelés művelési elemeit, eljárásait, precíziós technológiáját.
A precíziós tápanyag-gazdálkodás mintavételezési stratégiái és a tápanyag-gazdálkodás tervezése, technológiai megoldásai.
TE Megismeri a tápanyag-visszapótlás termőhelyspecifikus végrehajtásának ismereteit a talajmintavételtől a tervezésen keresztül a kijuttatás technológiáig.
A precíziós vetést támogató szenzortechnológia és berendezései. A változó töszámú vetés, vetésszakaszolás és mélységhatárolás. Vetéstdiagnosztikai rendszerek és speciális elrendezésű vetés.
TE Megismeri a precíziós vetés műszaki megoldásait, szenzortechnológiáját és a változó töszámú vetés ismereteit.
A precíziós növényvédelem tervezése, technológiája. és eszközei A precíziós betakarítás tervezése, technológiája és berendezései.
TE Megismeri a precíziós növényvédelem alapelveit és a végrehajtásának technológiáját.
Precíziós növénytermesztési technológiák, a kukorica, búza, napraforgó, cirok és a szója precíziós termesztéstechnológiája.
TE Megismeri a fontosabb termesztett kultúrnövények precíziós termesztéstechnológiájának lépéseit a talajműveléstől a betakarításig.
Drónok alkalmazása a precíziós gazdálkodásban, Drónok típusai felépítése. A drónhasználat szabályozása.
TE Megismeri a szenzorok hordozására alkalmas drónok alkalmazhatóságát a precíziós gazdálkodásban.
Mezőgazdasági drónfelvételezéshez szükséges szenzorok és kamerák. Vegetációs indexek. A drónfelvételek feldolgozásának lépései, a felvételek elemzése.
TE Megismeri a drónokon elhelyezett kamerákkal készített felvételek feldolgozásának és értékelésének lépéseit.
Növényvédelmi drónok alkalmazásának szabályozása. A drónok felépítése és működtetése.
TE Megismeri a növényvédelmi permetezés mezőgazdasági drónokkal történő végrehajtását.
Precíziós állattenyésztés. Szaktanácsadási rendszerek a precíziós mezőgazdaságban.
TE Megismeri az egyedi azonosítás szerepét a precíziós állattenyésztés, valamint a precíziós szaktanácsadási rendszerek felépítését.
Quantum GIS szoftver megismerése.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Környezetgazdálkodás		Kódja:	GT_AGVL016-17, GT_AGVLS016-17, GT_AGVLP016-17	
		angolul:		Environmental management				
Felelős oktatási egység:				DE MÉK Földhasznosítási, Műszaki és Precíziós Technológiai Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:				-		Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		-	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Prof. Dr. Juhász Csaba		beosztása:	egyetemi tanár
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék és készség szintjén elsajátítsák a mezőgazdasági termeléssel összefüggő környezetgazdálkodási általános és részben speciális ismereteket. A hallgatók környezeti szemléletének kialakítása, fejlesztése.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
Tudás:								
– Ismeri a fenntartható fejlődés elméleti és gyakorlati hátterét, valamint a vidéki lakosság életminőségét meghatározó követelményeket, valamint érti és alkalmazni tudja a körforgásos gazdálkodási modell koncepcióját az élelmiszergazdaságban. – Ismeri a főbb növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok működtetéséhez, szervezéséhez szükséges alapvető technológiákat, a tájhasznosítási, öko-termesztési, precíziós és integrált termesztési stratégiákat. – Ismeri és érti az EU Közös Agrárpolitikáját, az európai uniós, illetve nemzeti mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatások rendszerét és az ehhez kapcsolódó pályázati követelményeket.								
Képesség:								
- Gazdálkodó szervezetekben átfogó gazdasági funkciót lát el, összetett gazdálkodási folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik. - Képes mérlegelni az adott vállalati, intézményi vagy közösségi projektek hatásait a vidék gazdasági, társadalmi és természeti környezetére vonatkozóan. - Képes közreműködni a tájhasznosítási, öko-termesztési és integrált termesztési stratégiák és technológiák kidolgozásában és megvalósításában. - A szakon végzettek rendelkeznek kapcsolatteremtő, problémafelismerő és problémamegoldó képességgel, együttműködési és kommunikációs készséggel.								
Attitűd:								
- Nyitott a gazdaság, a vidék- és területfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére - Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny az agrár- és vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra.								
Autonómia és felelősség:								
- Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul, továbbá önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét. - Felelősen gondolkodik a gazdasági döntések környezeti és társadalmi hatásairól, valamint az agráriumban működő vállalkozások társadalmi és környezeti felelősségvállalásáról.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
A gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki szak hallgatói a tantárgy keretében megismerik az agráriummal kapcsolatos élő és az élettelen környezeti elemeket. A tárgy keretében áttekintjük a környezeti problémák ok, okozati kapcsolatait, a védekezési alapvető lehetőségeit. Célunk a szennyezés-csökkentés input és output módszereinek, a műszaki beavatkozások alapvető tervezési összefüggéseinek elsajátítása. A természettudományos, problémamegoldó gondolkodást hangsúlyozva a gyakorlatias ismeretek nyújtása a környezetgazdálkodás területén.								
A fontosabb témakörök az alábbiak. A környezetgazdálkodás alapfogalmainak ismerete. A fenntartható fejlődés fogalma, alapelvei, környezeti, gazdasági és szociális aspektusai. Az emberi társadalmak történelmének jellemzői, hatásuk a környezetre. A környezetszennyezés folyamata, elemei, védekezési lehetőségek. A mezőgazdasági termelés környezeti aspektusai. Természeti erőforrásokkal történő gazdálkodás (talaj, víz, levegő). Környezeti								

modellek, modellezés.
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek
Előadás
Értékelés
Írásbeli, szóbeli vizsga
Kötelező szakirodalom:
Juhász Cs.: (2019). Környezetgazdálkodás. Oktatási segédlet. Mezőgazdasági mérnöki BSc szakos hallgatók számára. Készült „A Debreceni Egyetem fejlesztése a felsőfokú oktatás minőségének és hozzáférhetőségének együttes javítása érdekében” című EFOP-3.4.3-16-2016-00021 azonosítószámú projekt keretében. Debreceni Egyetem. https://dtk.tankonyvtar.hu/handle/123456789/2851
Ajánlott szakirodalom:
Tamás J.: (2008). Agrárium és környezetgazdálkodás. Mezőgazda Kiadó. Budapest. ISBN: 978-963-286-455-6. Thyll Sz. (szerk.): (2004). Környezetgazdálkodás a mezőgazdaságban. Mezőgazda Kiadó. Budapest. 426 p. ISBN: 9789639121973.

tematika
A környezetgazdálkodással kapcsolatos alapvető fogalmak (környezet, környezetvédelem, természetvédelem, környezetgazdálkodás, környezetszennyezés).
TE* Ismeri a vidék- és területfejlesztés működésének sajátosságait (a mezőgazdaság vidékfenntartó és vidékfejlesztő szerepét) és a sajátosságok okait. Ismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket. Képes mérlegelni az adott vállalati, intézményi vagy közösségi projektek hatásait a vidék gazdasági, társadalmi és természeti környezetére vonatkozóan. Alkalmas az agrobiznisz egyes területei által érintett vidéki területeken élő emberek életfeltételeinek, megélhetésének javítására, a rendelkezésre álló források integrálására, a lokális gazdaság fejlesztésére és a fenntartható fejlődés megteremtésére.
Környezeti elemek csoportosítása. A rendszerek ismérvei és fontosabb típusai. A modell és modellezés fogalma, a modell jellemzői. A környezetvédelem alapelvei.
TE Tisztában van a tájhasznosítási, az ökológiai és az integrált termelési technológiákkal, különös tekintettel a precíziós gazdálkodásra. A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően képes kis-, közepes, esetleg nagyobb agrárvállalkozások szakterületével releváns szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó agrárgazdasági- és informatikai funkciót lát el, összetett agrárüzleti folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik. A természeti erőforrások fogalma, csoportosítása. Biogeokémiai ciklusok (szén, nitrogén, kén körforgása). Anyagok biológiai degradálhatósága.
TE Tisztában van a tájhasznosítási, az ökológiai és az integrált termelési technológiákkal, különös tekintettel a precíziós gazdálkodásra. A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően képes kis-, közepes, esetleg nagyobb agrárvállalkozások szakterületével releváns szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó agrárgazdasági- és informatikai funkciót lát el, összetett agrárüzleti folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik.
A társadalmak környezetre gyakorolt hatásai (agrártársadalmak, urbanizáció, gazdasági, technikai fejlődés vívmányai, azok negatív környezeti hatásai).
TE Ismeri a vidék- és területfejlesztés működésének sajátosságait (a mezőgazdaság vidékfenntartó és vidékfejlesztő szerepét) és a sajátosságok okait. Ismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket. Képes mérlegelni az adott vállalati, intézményi vagy közösségi projektek hatásait a vidék gazdasági, társadalmi és természeti környezetére vonatkozóan. Alkalmas az agrobiznisz egyes területei által érintett vidéki területeken élő emberek életfeltételeinek, megélhetésének javítására, a rendelkezésre álló források integrálására, a lokális gazdaság fejlesztésére és a fenntartható fejlődés megteremtésére.
A nemzetközi környezetvédelem szervezett formában. Fontosabb környezetvédelmi konferenciák, egyezmények áttekintése.
TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselte projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információfeldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometria, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában.
Globális környezeti problémák (háború és béke, túlnépesedés, élelmiszerhiány, anyag- és energiavihiány, környezeti válság).
TE Ismeri a vidék- és területfejlesztés működésének sajátosságait (a mezőgazdaság vidékfenntartó és vidékfejlesztő szerepét) és a sajátosságok okait. Ismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket. Képes mérlegelni az adott vállalati, intézményi vagy közösségi projektek hatásait a vidék gazdasági, társadalmi és természeti környezetére vonatkozóan. Alkalmas az agrobiznisz egyes területei által érintett vidéki területeken élő emberek életfeltételeinek, megélhetésének javítására, a rendelkezésre álló források integrálására, a lokális gazdaság fejlesztésére és a fenntartható fejlődés megteremtésére.

A környezet szennyezése, a szennyezők csoportosítása, a környezetszennyezés formái és okai.
TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselt projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információfeldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában.
Talajvédelem. A talaj fogalma, funkciói. A talajdegradáció fogalma, okai, talajtermékenységet gátló tényezők.
TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselt projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információfeldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában.
Talajszennyezés forrásai. Talajok nehézfém- és olajszennyezése. Kármentesítési technológiák, fitoremediáció. A talajok öntisztulása.
TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselt projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információfeldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában. Képes az agrárium működéséhez kapcsolódó korszerű informatikai eszközök, szoftverek alkalmazására, használatára, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.
Levegőminőség védelem. A légkör fogalma, szerkezete, összetétele. Ózonréteg vékonyodása, üvegházhatás, szaghatású anyagok a légkörben, hulladéklerakók okozta légszennyezés. Légköri aeroszolok. Szmogok csoportosítása, jellemzői. A levegő öntisztulása.
TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselt projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információfeldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában. Képes az agrárium működéséhez kapcsolódó korszerű informatikai eszközök, szoftverek alkalmazására, használatára, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.
Vízvédelmi alapismeretek. Klasszikus vízminősítés. Kommunális szennyvíz begyűjtése, kezelése, melléktermék elhelyezése.
TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselt projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információfeldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és

megvalósításában. Képes az agrárium működéséhez kapcsolódó korszerű informatikai eszközök, szoftverek alkalmazására, használatára, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.
A mezőgazdasági termelés környezeti hatásai. Erózió, defláció, szikesedés, savanyodás. A növénytermesztés és állattenyésztés hatása a talaj, a vizek és a levegő állapotára.
TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselt projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információfeldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában. Képes az agrárium működéséhez kapcsolódó korszerű informatikai eszközök, szoftverek alkalmazására, használatára, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.
Hulladék, hulladékgazdálkodás fogalma. A hulladékok csoportosítása.
TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselt projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információfeldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában. Képes az agrárium működéséhez kapcsolódó korszerű informatikai eszközök, szoftverek alkalmazására, használatára, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.
Környezeti- modellek, modellezés.
TE Ismeri az agráriumban használt fontosabb agrárdigitalizációs eszközöket, ügyviteli, tervezési, elemzési szoftvereket. Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselt projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információfeldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában. Képes az agrárium működéséhez kapcsolódó korszerű informatikai eszközök, szoftverek alkalmazására, használatára, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.

A tantárgy neve:		magyarul:		Környezetgazdaságtan		Kódja:	GT_AGVL017-17, GT_AGVLS017-17, GT_AGVLP017-17	
		angolul:		Environmental Economics				
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:				-			Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős				neve:		Bauerné Dr. Gáthy Andrea	beosztása:	egyetemi docens
Tantárgy oktatásába bevont oktatók				neve:			beosztása	
A kurzus célja, hogy a hallgató								
- megismerje a környezetgazdaságtan és ökológiai gazdaságtan alapvető fogalmait; - megismerje a környezetgazdaságtan és ökológiai gazdaságtan környezeti és globális ökológiai problémákra adott válaszait, eszközeit; - képes legyen különbséget tenni a környezeti, társadalmi és gazdasági közelítések között; - képes legyen a környezeti, társadalmi és gazdasági folyamatok kölcsönhatásainak feltárására; - képes legyen ezen kapcsolatokat példákkal illusztrálni.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
Tudás:								
- Rendelkezik a gazdaságtudomány alapvető, átfogó fogalmainak, elméleteinek, tényeinek, nemzetgazdasági és nemzetközi összefüggéseinek ismeretével, a releváns gazdasági szereplőkre, funkciókra és folyamatokra vonatkozóan. - Elsajátította a gazdaság mikro és makro szerveződési szintjeinek alapvető elméleteit és jellemzőit, birtokában van az alapvető információ-gyűjtési, matematikai és statisztikai elemzési módszereknek.								
Képesség:								
- Követi és értelmezi a világ gazdasági, nemzetközi üzleti folyamatokat, a gazdaságpolitika és a szakterület szerint releváns kapcsolódó szakpolitikák, jogszabályok változásait, azok hatásait, ezeket figyelembe veszi elemzései, javaslatai, döntései során.								
Attitűd:								
- Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására.								
- Befogadó mások véleménye, az ágazati, regionális, nemzeti és európai értékek iránt (ide értve a társadalmi, szociális és ökológiai, fenntarthatósági szempontokat is).								
Autonómia és felelősség:								
- Felelősséggel részt vállal kereskedelmi és marketing szakmai nézetek kialakításában, indoklásában. - Felelősséget vállal a munkával és magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai normák és szabályok betartása terén. - Előadásokat tart, vitavezetést önállóan végez. Önállóan és felelősséggel vesz részt a gazdálkodó szervezetben belüli és azon kívüli szakmai fórumok munkájában.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
A hallgatók a félév elején megismerik a globális ökológiai problémákat, a környezeti problémákat, és azokat az új fogalmakat, melyeket ezen problémák hívtak életre (pl. nagy felgyorsulás, fordulópont, planetáris határok, eltartóképesség, körforgásos gazdaság, antropocén). Külön foglalkozunk a gazdasági növekedés és a környezeti minőség kapcsolatával. Bemutatásra kerülnek azok az alternatív indikátorok, amelyek a GDP hiányosságait hivatottak kiküszöbölni, s azok is amelyek az ökológiai gazdaságtanhoz kötődnek. A tananyag kitér a környezet monetáris értékelésének lehetőségeire, az externális hatások közgazdasági következményeire. Mindezek ismeretében tárgyaljuk a környezetpolitikai eszközöket (direkt és indirekt szabályozási eszközök; zöld adók, támogatások. A félév zárásaként a fenntartható fejlődés témakörével foglalkozunk.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
Az előadások során konkrét gyakorlati problémák ismertetésén keresztül vezetjük be az általánosabb fogalmakat, modelleket. Az oktatás során építünk a hallgató mikro- és makroökonómiai tudására								

Értékelés

A vizsga írásbeli. Az írásbeli vizsgán elért eredmény adja a kollokviumi jegyet az alábbiak szerint:

0 - 50% – elégtelen

51 % - 63% – elégséges

64% - 75% – közepes

76% - 86% – jó

87% - 100% – jeles

A hallgatónak lehetősége van házi dolgozat készítésére előre megadott és egyeztetett témából. A házi dolgozat minőségétől függően a vizsgán elért legalább elégséges érdemjegy egy jeggyel is javítható.

Kötelező szakirodalom:

Bartus Gábor – Szalai Ákos (2014): Környezet, jog, gazdaságtan: környezetpolitikai eszközök, környezetgazdaságtani modellek és joggazdaságtani magyarázatok. Budapest: Pázmány Press: PPKE JÁK, 2014, ISBN 978-963-308-205-8

Ajánlott szakirodalom:

Kerekes Sándor (2007): A környezetgazdaságtan alapjai. Aula Kiadó, Budapest, ISBN: 978-963-9664-62-3

Szlávik János (2013): Fenntartható gazdálkodás. Wolters Kluwer – Complex Kiadó, Bp., 273 o. ISBN 978-963-9698-25-3

Pataki György – Takács-Sánta András (szerk.) (2004): Természet és gazdaság, Ökológiai gazdaságtan szöveggyűjtemény. Typotex Kiadó, Budapest, ISBN: 9789639548107

tematika
A környezetgazdaságtan tárgya
TE: a közgazdaságtan, környezetgazdaságtan és ökológiai gazdaságtan tárgya, módszerei és értékvalaszttása (1. fejezet)
Jóléti közgazdaságtan és piaci kudarcok
TE: a jóléti közgazdaságtan tételeinek megismerése, az externáliák részletes leírása, csoportosítása. (2-3. fejezet)
Piaci kudarcok kezelése: Pigou-i adó és Coase-tétel
TE: A piaci kudarcok kezelésének lehetőségeit ismerik meg a hallgatók, a megoldások két szélsőséges alapján keresztül. Ezek ismerete a gyakorlatban előforduló környezetpolitikai eszközök megértésének alapja. (3-4. fejezet)
Természeti erőforrások felhasználásának törvényszerűségei
TE: A megújuló és nem megújuló természeti erőforrások felhasználásának motivációi, optimális szintje, és ennek hatása az erőforrás állapotára. (10. fejezet)
A környezet monetáris értékelése
TE: teljes gazdasági érték; direkt és indirekt értékelési módszerek. A piacon nem mért érték kapcsolata az externáliákkal. (10. fejezet)
Környezetpolitikai eszközök
TE: a környezetpolitikai beavatkozások és az externáliák kapcsolatának ismertetése, a lehetséges eszközök rendszerezése (5. fejezet)
Adminisztratív szabályozás
TE: a magánjogi és a közvetlen szabályozás lehetőségeinek ismertetése (6-8. fejezet)
Gazdasági ösztönzők
TE: gazdasági eszközök ismertetése, hatásosságuk összehasonlítása a közvetlen szabályozással (9. fejezet)
A környezet-állapot mérése és a környezeti makromutatók
TE: a környezet-állapot mérés nehézségei, az alternatív mutatók megismerése, történeti vonatkozásai, a jelenleg legelterjedtebb makromutatók ismertetése. (11.1. fejezet)
A természeti erőforrások és a gazdasági növekedés
TE: a gazdasági növekedés és a környezetállapot kapcsolatának felfogása az elmúlt évtizedekben. Globális környezeti és gazdasági modellek. (11.2. fejezet).
Környezetvédelem és kereskedelem
TE: komparatív előnyök elvének felidézése, kereskedelem negatív környezeti hatásai, a kereskedelem környezeti egyenlegének tárgyilagosa, kiegyensúlyozott ismerete. (11.3. fejezet)
Fenntartható fejlődés
TE: a fenntartható fejlődés fogalma, értelmezési módjai, problémái; az eltartóképesseg és a gazdaság lehetséges kölcsönhatásai; tökeelméleti megközelítés (12. fejezet)
Rendszerező áttekintés
TE: a félév során tanultak összegzése, szintézise.

A tantárgy neve:		magyarul:		Pénzügyi alapismeretek				Kódja:	GT_AGVL018-17		
		angolul:		Basic of Finance					GT_AGVLS018-17 GT_AGVLP018-17		
Felelős oktatási egység:				Számviteli és Pénzügyi Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:	-		
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali		Heti		Heti			gyakorlati jegy	4	magyar		
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10						
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Darabos Éva		beosztása:	egyetemi docens		
A kurzus célja,											
hogy a hallgatók megismerjék a bankrendszer működését, a pénzügyi szolgáltatásokat, a bankügyleteket, a belföldi és a nemzetközi elszámolásokban használatos fizetési módokat, az értékpapírok működésének jellemzőit, valamint elsajátítsák a pénz időértékével kapcsolatos számításokat, gyakorlati alkalmazásokat.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
Tudás:											
- Ismeri a bankrendszer működését, a pénzforgalom lebonyolításának formáit, főbb jellegzetességeit, alkalmazásukat.											
- Ismeri a jegybank törvény és a hitelintézeti törvény fontosabb szabályzásait. - Ismeri az agrárgazdaságot és vidékfejlesztést működtető intézményhálózatot, valamint a hozzá kapcsolódó hazai és nemzetközi jogszabályi hátteret.											
- Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait.											
Képesség:											
- Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.											
- Képes vidékfejlesztési programok pénzügyi folyamatainak megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására.											
Attitűd:											
- Fogékony a pénzügyi elszámolások, a pénzforgalom és az értékpapírügyletek területén az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre.											
- Követi és értelmezi a világgazdasági, nemzetközi üzleti folyamatokat, a gazdaságpolitika és a szakterület szerint releváns, kapcsolódó szakpolitikák, jogszabályok változásait, azok hatásait, ezeket figyelembe veszi elemzése, javaslatai, döntései során.											
- Nyitott a bankügyletek, a pénzforgalom az agrárgazdaság és a vidékfejlesztés területén, illetve az adott gazdálkodó szervezetet érintő változások megismerésére, ezek hatásainak megértésére, az új szakmai ismeretek és módszertanok alkalmazására.											
Autonómia és felelősség:											
- A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a pénzügyi feladatok ellátását, döntéseiért felelősséget vállal.											
- Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes pénzügyi elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.											
- Önállóan képes a gazdálkodási, a pénzügyi folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei											
A pénz időértéke, bankrendszer felépítése, pénzügyi szolgáltatások, bankügyletek, belföldi és külföldi fizetési módok, értékpapírok, valuta, deviza, árfolyamok, államháztartás rendszere, fizetési mérleg.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek											
az előadásokon és a gyakorlatokon való aktív részvétel,											
a gyakorlatokon az eredményes munkához szükséges tárgyi feltételek: a gyakorlat anyaga nyomtatott formában, és a számításokhoz táblázatok (kamat, diszkont, annuitás).											
Értékelés											
A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele Aláírás feltétele:											
A zárthelyi dolgozatok 50-50%-os teljesítése szükséges az előadás és a gyakorlat anyagából külön-külön											

dolgozatoként, a szorgalmi idősszakban egyszer lehet javítani.

Aki a szorgalmi időszak alatt nem teljesíti a gyakorlati jegy követelményét (betegség, igazolt távollét stb. miatt), a vizsgaidőszak első három hetében egy alkalommal javíthat.

Érdemjegy: a zárthelyi dolgozatok 50-50 %-os arányban kerülnek beszámításra a gyakorlati jegy megállapításánál.

Érdemjegy:

50,0 - 62,5 % elégséges

62,5 – 75,0 % közepes

75,0 – 87,5 % jó

87,5 – 100 % jeles

Aki az aláírást megszerezte, de a zárthelyi dolgozatok eredménye nem éri el az 50%-ot, az adott félévben nem teljesíti a tárgyhöz előírt kreditet. A következő félév(ek)ben vizsgakurzusként veheti fel a tárgyat, a vizsgaidőszakban megadott időpontokban a gyakorlat és az előadás anyagából egyszerre ad számot ismeretéről. A vizsgaidőszakban 3 vizsga alkalom kerül meghirdetésre. Minimum 50-50% teljesítése szükséges a sikeres érdemjegy eléréséhez.

Kötelező szakirodalom:

Az előadások és a gyakorlat anyaga. (E-learningben elérhető)

Darabos Éva: Pénzügyi ismeretek. In: Fenyves, Veronika (szerk.) Számviteli és pénzügyi alapismeretek Debrecen, Debreceni Egyetem (2020) 141 p. pp. 48-99. 52 p.

Ajánlott szakirodalom:

Zeller Gyula-Koltai Zoltán: Pénzügyi alapismeretek. Pécs, 2017. 1-3., 6.1.,8-9.,12-14. fejezet.

Katona Klára (szerk.): A pénzügyi közvetítő rendszer funkciói. Wolters Kluwer 2018. II-III. fejezet.

Brealey-Myers: Modern vállalati pénzügyek (Panem-McGraw-Hill)

Pénzügy – számvitel: <http://odin.agr.unideb.hu/hefop/>

Közgazdasági Szemle, Statisztikai Szemle, Pénzügy Szemle, Hitelintézeti Szemle, HVG, Figyelő folyóiratok aktuális cikkei.

tematika	
1.	A pénz funkciói, pénz időértéke. A pénzügyi intézményi rendszer. Az MNB jogállása és feladatai. A monetáris politika, eszközrendszere. Prudens működés. Pénzügyi szolgáltatások. Bankügyletek (aktív-, passzív bankügyletek).
	TE: Időérték számítás elsajátítása: jövőérték és jelenérték számítás.
3.	Hitelek csoportosítása, formái, biztosítékok. Faktoring, forfáit, lízing. A pénzforgalom lebonyolítása: készpénzes-, készpénzhelyettesítő- és készpénz nélküli fizetési módok. Külkereskedelemben használatos fizetési módok.
	TE: Speciális pénzáramlás sorozatok – egyszerű és növekvő tagú örökjáradék számítás elsajátítása.
5.	Értékpapírok: Értékpapírok fogalma, csoportosítása, fajtái, jellemzői.
	TE: Annuitás jelenértéke és jövőérték számítás elsajátítása, gyakorlati alkalmazása.
7.	Valuta, deviza, konvertibilitás, valutaárfolyamok külgazdaságban betöltött szerepe. Fizetési mérleg. Államháztartás rendszere, állami költségvetés.
	TE: Váltó, kötvény, részvény árfolyamának meghatározása, mutatók számítása, értelmezésük elsajátítása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Számvitel I.				Kódja:	GT_AGVL019-17		
		angolul:		Fundamentals of Accounting					GT_AGVLS019-17 GT_AGVLP019-17		
Felelős oktatási egység:				Számviteli és Pénzügyi Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:	-		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve			
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali		Heti				kollokvium	4	magyar			
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10						
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Darabos Éva		beosztása:		egyetemi docens	
A kurzus célja, a számviteli alapfogalmak megismerése, gazdasági események vagyona gyakorolt hatásainak, összefüggéseinek elsajátítása. A vállalkozások számvitelének szabályozása, számviteli törvény, számviteli rendszer, beszámoló készítés rendszerének megismerése, a könyvvizetés gyakorlati feladatainak elsajátítása.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
Tudás: - Rendelkezik a gazdaság, a vidékfejlesztés és mezőgazdaság szakterületén az alapvető jogi és etikai szabályok ismeretével. - Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait.											
Képesség: - Képes a vállalatok gazdálkodását érintő pénzügyi kérdésekben önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. - Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, pénzügyi források elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.											
Attitűd: - Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére. - Vidékfejlesztést érintő pénzügyi kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra.											
Autonómia és felelősség: - Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes pénzügyi elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le. - Szakmai irányítás mellett képes vidékfejlesztési kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő, közvetlen irányítására.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei Számviteli alapfogalmak, mérleg és eredménykimutatás, gazdasági események vagyona gyakorolt hatása, gazdasági események könyvelése, számviteli munka szakaszai, beszámoló formái és könyvvizetés, vagyonelemek értékelése és értékcsökkenés.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek az előadásokon és a gyakorlatokon való aktív részvétel, a gyakorlatokon az eredményes munkához szükséges tárgyi feltételek: a gyakorlat anyaga nyomtatott formában, és a számításokhoz táblázatok (kamat, diszkont, annuitás).											
Értékelés A megfelelő felkészülés érdekében elvárt és ajánlott az előadásokon való részvétel. Követelmény a gyakorlati foglalkozásokon való felkészült megjelenés és aktív részvétel. Írásbeli kollokvium az előadás anyagából (minimum 50%), számítógépen. Érdemjegy: a félév során a gyakorlat anyagából írt zárthelyi dolgozat (50%-os arány) és az írásbeli kollokvium (50%-os arány) számtani átlaga együtt adja az érdemjegyet. Sikertelen zárthelyi dolgozat csak egy alkalommal javítható, aki a szorgalmi időszak alatt nem teljesíteti a követelményt, a vizsgaidőszak első három hetében csak akkor pótolhat, ha igazoltan (orvosi igazolás) maradt távol a											

dolgozatírásról.

Aki az aláírást megszerezte, de a zárthelyi dolgozatok eredménye nem éri el az 50%-ot, az adott félévben nem teljesíti a tárgyhöz előírt kreditet. A következő félévben vizsgakurzusként veheti fel a tárgyat, a vizsgaidőszakban megadott időpontokban a gyakorlat és az előadás anyagából egyszerre vizsgázik. A vizsgaidőszakban 3 vizsga alkalom kerül meghirdetésre.

Minimum 50-50% teljesítése szükséges a sikeres érdemjegy eléréséhez.

Kötelező szakirodalom:

Kozma András: Vázlatok a számvitel tanuláshoz 1. kötet, Keletlombard Kft., Debrecen, 2001, átdolgozva: 2017. Az előadásokon és a szemináriumokon kiadott anyagok, feladatok és a kar E-learning oldalára feltöltött tananyagok

Ajánlott szakirodalom:

Róth – Adorján – Lukács- Veit: Pénzügyi számvitel. MKVK, Budapest 2023.

Róth - Adorján - Lukács – Veit: Pénzügyi számvitel feladatok. Magyar Könyvvizsgálói Kamara Oktatási Központ Kft., 2020.

Dr. Veress Attila, Dr. Siklósi Ágnes, Dr. Sisa Krisztina, Török Martina Zsófia: Pénzügyi számvitel példatár. Perfekt Kiadó. Budapest 2021.

tematika
A vállalkozó vagyona, a vagyon kimutatása. Könyvviteli alapfogalmak
TE Vagyon, eszközök és források értelmezése. Mérlegtételek besorolása
A vállalkozó vagyona, a vagyon kimutatása. A mérleg szerkezete, jellemzői I.
TE Gazdasági események típusai, besorolásuk, hatásuk a vagyonra.
A gazdasági műveletek és hatásuk a vagyonra. Könyvviteli alapfogalmak
A számviteli munka szakaszai (bizonylatok)
TE Gazdasági események típusai, besorolásuk, hatásuk a vagyonra.
Az eredmény fogalma, csoportosítása, kimutatása célja, összeállításának módja, eredmény kategóriák információ tartalma. Könyvviteli számlák, egységes számlakeret
TE Könyvviteli számlák, számlák nyitása.
Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése
A vagyonelemek értékelése, értékcsökkenés, bekerülési érték meghatározása.
TE Értékcsökkenés számítás, bekerülési érték meghatározása.
A vagyonelemek értékelése, értékcsökkenés, bekerülési érték meghatározása.
TE Értékcsökkenés számítás, bekerülési érték meghatározása.
A számviteli munka szakaszai (nyilvántartások, analitikus és szintetikus elszámolások).
TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok.
Általános forgalmi adó tartalma, elszámolása. Társasági adó számítása, elszámolása.
TE Eredménykategóriák, eredménykimutatás összeállítása.
A könyvviteli számlák, az eredménykimutatás és a mérleg közötti kapcsolatok bemutatása.
TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok.
A vállalkozások számvitelének szabályozása. A számviteli rendszer.
TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok.
A vállalkozások számvitelének szabályozása. A számviteli rendszer.
TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok, kimutatások összeállítása.
A vállalkozások számvitelének szabályozása. A számviteli rendszer.
TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok, kimutatások összeállítása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Számvitel II.						Kódja:	GT_AGVL020-17 GT_AGVLS020-17 GT_AGVLP020-17
	angolul:	Financial Accounting II.							
Felelős oktatási egység: Számviteli és Pénzügyi Intézet									
Kötelező előtanulmány neve:		Számvitel I.						Kódja:	GT_AGVL019-17 GT_AGVLS019-17 GT_AGVLP019-17
Típus		Heti óraszámok				Követelmény		Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat		Labor			
Nappali		Heti		Heti		Heti			
Levelező	X	Féléve	10	Féléves	10	Féléves		kollokvium	4
Tantárgyfelelős oktató		neve		Dr. Darabos Éva				beosztása:	egyetemi docens
A kurzus célja, hogy A hallgatókkal megismertetni a vállalkozások számvitelét: az egyes mérleg sorokat érintő gazdasági eseményeket, rögzítésüket a számviteli rendszerben, hatásukat az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Tanulás eredmények, kompetenciák: A kurzus betekintést ad a vállalkozások könyvvézetési és beszámolási kötelezettségeinek jellegébe, az egyes mérleg sorokat érintő gazdasági események könyvelésébe, eredményre, a vagyona és az érintett adókra gyakorolt hatások figyelembevételével, elsősorban a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szabályozási rendszerében. Tudás: A hallgató megismeri a számvitel alapfogalmait, a számviteli információs rendszert, a beszámoló részeit, illetve az azt alátámasztó könyvelési folyamatokat, az alapvető számviteli összefüggéseket, elsajátítja a számviteli gondolkodás alapjait. Ismeri a hazai adózási, számviteli szabályokat, a vállalkozások működésének számviteli megjelenítését. Képesség: A hallgató képessé válik alapvető számviteli és kettős könyvviteli feladatok megoldására, a pénzügyi kimutatások összefüggéseinek értelmezésére, a számviteli nyilvántartási rendszerek használatára. Attitűd: A hallgató nyitott a számvitelt érintő jelenségek, problémák iránt, elkötelezett a megoldásukat illetően. Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására. Autonómia és felelősség: Általános szakmai felügyelet mellett, önállóan végzi és szervezi a munkaköri leírásban meghatározott feladatokat. Alkalmasság önálló munkavégzésre.									
A kurzus tartalma, témakörök Mérlegtételek értékelése. Az egyes mérleg sorokat érintő gazdasági események könyvelése, eredményre, a vagyona és az érintett adókra gyakorolt hatások figyelembevételével.									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Elméleti és gyakorlati ismertek átadása illusztratív példákra keresztül.									
Értékelés Az előadás diásora és a szemináriumokon megoldandó feladatok az e-learning rendszerbe feltöltésre kerülnek. Aláírás megszerzése: Az aláírás megszerzésének nem feltétele levelező tagozaton a jelenlét. A félév során az aláírás megszerzéséhez zárthelyi dolgozat megírására van szükség, melynek min. 60%-os teljesítése szükséges. A feladatsor elméleti és									

gyakorlati feladatokat is tartalmaz. Az aláírás két alkalommal pótolható.

Érdemjegy megszerzése: A vizsgaidőszakban a vizsgáztatás szóbeli vizsga keretében valósul meg, kiadott beugró minimum kérdések, és tételsor alapján. A vizsgát az a hallgató kezdheti meg, aki korábban a Neptun rendszerben meghirdetett vizsgaidőpontra feljelentkezett az adott napi vizsgára.

Kötelező olvasmány:

Kozma András: Vázlatok a számvitel tanulásához 2. kötet, Keletlombard Kft., Debrecen, 2001, átdolgozva: 2017. Az előadásokon és a szemináriumokon kiadott anyagok, feladatok és a kar E-learning oldalára feltöltött tananyagok

Ajánlott szakirodalom:

Siklósi Ágnes - Veress Attila Számviteli feladatok a gyakorlatban. A Mérlegképes könyvelő képzés tankönyve Kilencedik, bővített kiadás. Saldo Kiadó, 2021

Róth - Adorján - Lukács – Veit: Pénzügyi számvitel, Magyar Könyvvizsgálói Kamara Oktatási Központ Kft., Budapest, 2023

Róth - Adorján - Lukács – Veit: Pénzügyi számvitel feladatok. Magyar Könyvvizsgálói Kamara Oktatási Központ Kft., 2020.

Róth – Adorján – Lukács – Veit: Számviteli esettanulmányok 2022. Magyar Könyvvizsgálói Kamara 2000. évi C. törvény a számvitelről

Tematika
A számviteli rendszer célja és feladata, a számvitel szabályozása, számviteli alapelvek, könyvvezetés és beszámolóképzés.
TE: Ismeri a számviteli rendszer jellegzetességeit, a számviteli alapelveket és azok jelentőségét.
Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Immateriális javak.
TE: Ismeri az immateriális javak fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Tárgyi eszközök.
TE: Ismeri a tárgyi eszközök fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Befektetett pénzügyi eszközök. Értékpapírok.
TE: Ismeri a befektetett pénzügyi eszközök és az értékpapírok fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Forgóeszközök. Vásárolt készletek.
TE: Ismeri a vásárolt készletek fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Saját termelésű készletek.
TE: Ismeri a saját termelésű készletek fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Követelések.
TE: Ismeri a követelések fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Pénzeszközök. Időbeli elhatárolások.
TE: Ismeri a pénzeszközök fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
Ismeri az időbeli elhatárolások fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Saját tőke és céltartalékok.
TE: Ismeri a saját tőke és a céltartalék fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Hátrasorolt és hosszú lejáratú kötelezettségek.
TE: Ismeri a hátrasorolt, hosszú és a rövid lejáratú kötelezettségek fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
Az eredménykimutatás és összeállításának lehetőségei, kapcsolata mérleggel.
TE: Ismeri az eredménykimutatás lényegét, tartalmát. Az eredménykimutatás felépítését.
Beszámoló részei, kiegészítő melléklet, üzleti jelentés.
TE: Ismeri a kiegészítő melléklet és az üzleti jelentés lényegét, tartalmát, felépítését.

A tantárgy neve:		magyarul:		Marketing			Kódja:	GT_AGVL021-17	
		angolul:		Marketing				GT_AGVLS021-17 GT_AGVLP021-17	
Felelős oktatási egység:				Marketing és Kereskedelem Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:								Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		Kollokvium	3	magyar	
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	0				
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Soós Mihály		beosztása: egyetemi docens	
A kurzus célja, megismertetni a hallgatókat a marketing alapvető összefüggéseivel, különös tekintettel a szegmentációra, a célpiacok kiválasztására és a pozicionálásra. Kiemelt figyelmet szentelünk a marketing eszközrendszerének elemzésére, így részletesen tárgyaljuk a termék-, az ár-, az elosztási csatorna- és a marketingkommunikációs stratégiákat és eszközöket.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
Tudás:									
Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.									
Képesség:									
Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.									
Attitűd:									
Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére.									
Autonómia és felelősség:									
Önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei									
A kurzus a következő témaköröket öleli fel: A marketing alapfogalmai, A vállalati piacorientáció típusai, Vevőérték, vevőelégedettség, A modern marketing folyamata, A marketing-információ rendszer (MIR) és a marketingkutatás, A fogyasztói magatartás elemzése, A stratégiai marketing alapjai: szegmentáció, A stratégiai marketing alapjai: célcsoport kiválasztás és pozicionálás, Termék-életciklusok menedzselése, a piacfejlődés elmélete, A termékstratégia alapjai, Az árstratégia alapjai, Az elosztási stratégia alapjai, A marketingkommunikációs stratégia alapjai, Az online marketing alapjai									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek									
Előadások, megbeszélés, otthoni felkészülés a kötelező irodalomból.									
Értékelés									
Írásbeli vizsga									
Kötelező szakirodalom:									
Az előadások anyaga és az elektronikus jegyzet.									
Keller, K. L., Kotlár, P.: Marketingmenedzsment. Akadémiai Kiadó, 2008, 1-986.									
Ajánlott szakirodalom:									
Bauer A., Berács J.: Marketing. Aula Kiadó, 2006, 1-658.									

Féléves bontott tematika	
1.	A marketing alapfogalmai A vállalati piacorientáció típusai Vevőérték, vevőelégedettség A modern marketing folyamata A marketing-információ rendszer (MIR) és a marketingkutatás A fogyasztói magatartás elemzése A stratégiai marketing alapjai: szegmentáció
2.	A stratégiai marketing alapjai: célcsoport kiválasztás és pozicionálás Termék-életciklusok menedzselése, a piacfejlődés elmélete A termékstratégia alapjai Az árstratégia alapjai Az elosztási stratégia alapjai A marketingkommunikációs stratégia alapjai Az online marketing alapjai

A tantárgy neve:		magyarul:		Üzemtan I.			Kódja:	GT_AGVL022-17, GT_AGVLS022-17 GT_AGVLP022-17	
		angolul:		Farm Business Management I					
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:				-			Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	G	4	magyar	
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	10				
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Kovács Krisztián		beosztása: egyetemi adjunktus	
A kurzus célja, hogy a tananyagot abszolváló hallgatók tisztában legyenek az üzemtani alapismeretekkel, ezen belül a vállalkozás működtetéséhez szükséges alapvető gazdasági számításokkal. A tárgy alapozó tárgyként szolgál az Üzemtan II. tárgyhoz. Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait. Összefüggéseiben átlátja és érti a vállalati gazdálkodás céljait, alapvető törvényszerűségeit. Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok termeléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket. Ismeri az agrárgazdaság tervezési, termelésprogramozási, kereskedelmi és logisztikai módszerei, ismeri az élelmiszerlánc folyamatait és szereplőit. <i>Képesség:</i> Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni adott vállalkozás indításához, fejlesztéséhez szükséges feltételrendszert. Képes a pénzügyi, befektetési, finanszírozási, beruházási döntések előkészítésére, a hitelkérelmek, pénzügyi tervek, pályázatok készítésére, értékelésére. <i>Attitűd:</i> A végzett hallgató nyitott a mezőgazdasági vállalkozások menedzsmentjére. Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére. Videkfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra, érdeklődik az innovációk iránt. Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására. <i>Autonómia és felelősség:</i> A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal. Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására. Videkfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei Követelményrendszer ismertetése; Az üzemtan jellege, kialakulása, a vállalat, az üzem, multifunkcionális mezőgazdaság A vállalat, a mezőgazdasági vállalkozás sajátosságai A termelési érték és kategóriái A termelési költség és kategóriái A jövedelem és hatékonyság Zárthelyi dolgozat; Erőforrások: tőke, tőkegazdálkodás Erőforrások: termőföld Erőforrások: munkaerő-gazdálkodás Befektetett eszközök, beruházás gazdaságosság Forgóeszközök									

Vállalkozási formák a mezőgazdaságban I.
Vállalkozási formák a mezőgazdaságban II.
Zárthelyi dolgozat;

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A félévi aláírás feltétele: A gyakorlatok rendszeres látogatása a „Tanulmányi és vizsgaszabályzat” ide vonatkozó előírásai szerint. A jelenlét folyamatosan ellenőrzésre kerül.

A megfelelő előrehaladás ellenőrzését szolgálja a félév során kötelező zárthelyi dolgozat teljesítése. Az aláírás megszerzésének feltétele, a zárthelyi dolgozat gyakorlati részéből 50% teljesítmény elérése.

A zárthelyi dolgozatban szereplő elméleti kérdések és gyakorlati feladatok a kurzus témakörökből kerülnek megfogalmazásra, rövid definíciójellegű kérdések, kifejtő kérdések, valamint számítási feladatok formájában.

Értékelés

A félév során a levelezős hallgatók zárthelyi dolgozatot (ZH) írnak, mely elméleti (60 pont) és gyakorlati (40 pont) részből áll. Az aláírás megszerzésének feltétele, a zárthelyi dolgozat gyakorlati részéből (max 40pont) 50% teljesítmény elérése (20 pont).

A tantárgyfelelős jegymegajánlást tesz lehetővé azon hallgatóknak, akik a zárthelyi dolgozat (ZH) átlagában legalább 60%-ot elérték a félév során (min 60 pont).

Azon hallgatók, akik aláírást szereztek a félév során a vizsgaidőszakban lehetőségük van e félév teljes anyagából írásbeli vizsgát tenniük, melynél legalább 60%-os teljesítmény elérése szükséges az elégséges osztályzathoz.

Ponthatárok: 0-59 (1)
 60-69 (2)
 70-79 (3)
 80-89 (4)
 90-100 (5)

Kötelező szakirodalom:

Nábrádi A.-Pupos T.-Takácsné Gy. K.: Mezőgazdasági üzemtan. BSc jegyzet a gazdasági és vidékfejlesztési, valamint az informatikus és szakigazgatási agrármérnök hallgatók számára. HEFOP 3.3.1. keretében készült tankönyv. Debreceni Egyetem, 2007. e-jegyzet.

Nábrádi A.-Pupos T.-Takácsné Gy. K.: Üzemtan I. kötet, Szaktudás Kiadó Ház, Budapest 2008. ISBN:978-963-9736-92-4

Ajánlott szakirodalom:

Nábrádi A.-Pupos T.-Takácsné Gy. K. (2008): Mezőgazdasági üzemtan I. Szaktudás Kiadó Ház Rt. Budapest

Ertsey I.-Nábrádi A.(szerk): Általános vállalkozási alapok. Campus Kiadó, Debrecen, 2003.1-167.p. ISBN 963 86424 0 8.

Nábrádi A.-Nagy A.(szerk., 2007): Vállalkozások működtetése az Európai Unióban. Szaktudás Kiadó Ház Rt. Budapest. ISBN 978-963-9736-36-8

tematika
Követelményrendszer ismertetése; Alapfogalmak;
TE*: Ismeri az üzemtannal és vállalati gazdaságtannal kapcsolatos alapvető fogalmakat, a különböző elképzeléseket, azok sajátosságait és azok közötti alapvető összefüggéseket.
Az üzemtan jellege, kialakulása, a vállalat, az üzem, multifunk. mg. A vállalat, a mezőgazdasági vállalkozás sajátosságai
TE: Ismeri az vállalat, vállalkozás funkcióit és sajátosságait, beleértve a mezőgazdasági vállalkozások specialitásait és multifunkcionális jellegét..
A termelési érték és kategóriái
TE: Ismeri a termelési érték meghatározását illetve annak elemeit, valamint, hogy hogyan és milyen területen képes az egyes elemeket módosítani. Továbbá ismeri a termelési érték kategóriáit.
A termelési költség és kategóriái
TE: Ismeri a termelési költség meghatározását illetve annak elemeit, valamint, hogy hogyan és milyen területen képes az egyes elemeket módosítani. Továbbá ismeri a termelési költség kategóriáit.
A jövedelem és hatékonyság
TE: Ismeri a jövedelem meghatározását illetve annak elemeit, valamint, hogy hogyan és milyen területen képes az egyes elemeket módosítani. Továbbá ismeri a jövedelem kategóriáit és számítási módjait.
GYAKORLÓ FELADATOK
TE: Elméleti és gyakorlati feladatok formájában számot ad a félév első felében elsajátított ismereteiről.
Erőforrások: tőke, tőkegazdálkodás
TE: Ismeri a tőkével kapcsolatos alapelveket, valamint a saját és idegen tőke jellemzőit (előnyeit és hátrányait).
Erőforrások: termőföld
TE: Képes a termőföld értékének meghatározására, ismeri a termőföld sajátosságait illetve használatának módjait és elveit.
Erőforrások: munkaerő-gazdálkodás
TE: Ismeri a vállalkozások munkaerő gazdálkodásának főbb elveit illetve a humán erőforrás bérezési és motiválási lehetőségeit. Tisztában van az emberi erőforrás menedzsment főbb területeivel valamint a bérek és azok járulékaival.
Befektetett eszközök, beruházás gazdaságosság
TE: Ismeri a befektetett eszközök jellemzőit és csoportjait valamint beruházás gazdaságossági számítások és mutatók kiszámítására képes.
Forgóeszközök
TE: Ismeri a forgóeszközök fogalmát és csoportosítási lehetőségeit valamint a készletgazdálkodás és a forgóeszköz körforgás alapjait.
Vállalkozási formák a mezőgazdaságban I.
TE: Ismeri az egyes vállalkozási formákat, azok előnyeit, illetve korlátait, továbbá a vezetőik kötelezettségeit illetve alapításának körülményeit. Össze tudja hasonlítani az egyes vállalkozási formákat egymással.
Vállalkozási formák a mezőgazdaságban II.
TE: Ismeri az egyes vállalkozási formákat, azok előnyeit, illetve korlátait, továbbá a vezetőik kötelezettségeit illetve alapításának körülményeit. Össze tudja hasonlítani az egyes vállalkozási formákat egymással.
ZÁRTHELYI DOLGOZAT
TE: Elméleti és gyakorlati feladatok formájában számot ad a félév második felében elsajátított ismereteiről.

*TE tanulási eredmények

gyakorlati tematika
Követelményrendszer ismertetése. Hozam fogalmai és számítások
Termelési értékkel kapcsolatos számítások
Termelési költség csoportosítása
Jövedelemszámítás és önköltségszámítási módszerek
Jövedelemszámítás és önköltségszámítási módszerek
Befektetett eszközökkel kapcsolatos számítások, amortizáció számítása
Bérrel kapcsolatos számítások és ismételtes

A tantárgy neve:		magyarul:		Üzemtan II.		Kódja:	GT_AGVL023-17, GT_AGVLS023-17 GT_AGVLP023-17	
		angolul:		Farm Business Management II				
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:				Üzemtan I.			Kódja:	GT_AGVL022-17, GT_AGVLS022-17 GT_AGVLP022-17
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti	-	Heti	-	Kollokvium	5	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Kovács Krisztián		beosztása:	egyetemi adjunktus

A kurzus célja,
hogy a hallgatók megismerhessék:
a költség-, hozam- és jövedelemfüggvényeken keresztül a költségek, a hozam és a jövedelem viselkedésének mezőgazdasági sajátosságait;
a mezőgazdasági termelésben felhasznált főbb inputok piacának (műtrágya, növényvédőszer, takarmány, élőmunka, gépi munka, stb.) működési sajátosságait;
a növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét, a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését, a termékpálya felépítését, jellemzőit és szabályozását, valamint a termelés főbb munkafolyamatait és a munkaszervezésének sajátosságait.
A hallgatók a gyakorlatokon – komplex példafeladatokon keresztül (valós helyzeteket szimulálva) – megismerkednek az ágazati ökonomiai kalkulációk elkészítésének módszertanával (adatgyűjtés, adatfeldolgozás, értékelés-elemzés), az ehhez szükséges fogalmak értelmezésével és a gazdasági döntéshozatal mechanizmusával és sajátosságaival.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudás:
Ismeri a mezőgazdasági termelést megalapozó élelmiszerlánc-biztonsági gazdálkodási és gazdasági alapfogalmakat. Birtokában van mindannak az ismeretnek, amely képessé teszi szabatos szakmai kommunikációra, a mezőgazdasági termelésben való közvetlen részvételre, annak támogatására, továbbá K+F+I projektek gyakorlati megvalósításában való aktív – operatív – szereplésre.

b) képesség:
Képes családi gazdaságot alapítani és vezetni.
Képes a mezőgazdasági termelés folyamatában fellépő rutinszerű problémák felismerésére és annak megszüntetésére. Mezőgazdasági vállalkozások középvezetőjeként rendelkezik megfelelő kooperációs képességgel, melynek révén a szakmai utasításokat egyértelműen tudja értelmezni, és közvetíteni a beosztottjai felé.

c) attitűd:
Szakmai kérdésekhez konstruktívan áll hozzá.
A mezőgazdasági mérnök munkája során önállóan végzi feladatait.
Önállóan tervezi meg életpályáját.

d) autonómia és felelősség:
A feladatai ellátása során fellépő döntéseiért saját és a rábízott munkaerő munkájáért felelősséget vállal. Szakmai kommunikációjában felelősen képviseli szakmai meggyőződését.
Véleményét önállóan, szakmailag megalapozottan és felelőssége tudatában fogalmazza meg.

A kurzus rövid tartalma, témakörei
A tantárgy magában foglalja a hozam-, költség- és jövedelem-függvényekkel, a mezőgazdasági inputok piacával, és a termelési erőforrásokkal összefüggő ismereteket, a vállalkozás üzleti környezetét, a növénytermesztés, állattenyésztés és kertészet szervezését, ezen termékpályák felépítését és működését.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek
Az előadások keretében kerül sor az elméleti ismeretek elsajátítására, különös tekintettel azok logikai összefüggéseire. Az előadások tartása PowerPoint prezentációs anyagra alapoz. A ppt előadásmagyarázatot elektronikus jegyzet/tankönyv egészíti ki.
A gyakorlatokon követelmény az előadáson elhangzott anyag ismerete, ezért ezek rendszeres tanulása eléri, vagy meghaladja az órarendi terhelés időnagyságát. A gyakorlatokon oktatott, és részben otthoni foglalkozás keretében, önállóan elkészítendő kalkulációs feladatok szervesen hozzájárulnak az üzemtani alapismeretek elsajátításához.

Értékelés

A kollokviumi érdemjegy megszerzéséért teljesített írásbeli vizsga 5 fokozatú érdemjeggyel értékelendő. Az írásbeli vizsgán legalább 60%-os teljesítmény elérése szükséges az elégséges (2) érdemjegy megszerzéséhez, 70-80% a közepes, 80-90%: a jó és 90% vagy azt meghaladó teljesítmény eredményez jeles (5) minősítést.

Kötelező szakirodalom:

Üzemtan (Szerk.: Szűcs I.) Kiadó: Debreceni Egyetem. Debrecen, 2018. ISBN 978-963-490-139-6. p. 327 (elektronikus tananyag)

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2

Az órákon leoktatott tananyag.

Ajánlott szakirodalom:

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2

Mezőgazdasági ágazatok gazdaságtana – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Szűcs I.) Debreceni Egyetem AGTC. Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-64-5

Agrárgazdasági Kutató Intézet éves kiadványai; KSH kiadványok és tanulmányok; Gazdálkodás folyóirat; Egyéb szaksajtó; MVH honlapja és tájékoztatói

tematika (előadások)
Követelményrendszer ismertetése. Az előadások és gyakorlatok tematikájának és tartalmának ismertetése és magyarázata. A termelési költségekkel, a hozammal és a jövedelemmel kapcsolatos alapfogalmak rendszerezése.
TE* Az előadások és gyakorlatok logikájának, egymásra épülésének megértése. Az üzemtani alapfogalmak megértése
A gépi munkák, illetve gépesítés sajátosságai és jellemzői a mezőgazdaságban.
TE: A mezőgazdasági gépesítés sajátosságai, költsége
Az öntözési munkák, illetve sajátosságai és jellemzői a mezőgazdaságban.
TE: Öntözéssel kapcsolatos ökonómiai és technológiai tényezők ismerete a mezőgazdaságban
A tápanyaggazdálkodás és növényvédelem ökonómiája sajátosságai és jellemzői a mezőgazdaságban.
TE: A műtrágyák és növényvédőszeres piacának volumene, fejlődési tendenciái, az árakat meghatározó tényezők.
Takarmánygazdálkodás
TE: Takarmányozással kapcsolatos gazdasági döntések megismerése
Üzemi és ágazati hatékonyság vizsgálatának ökonómiai kérdései
TE: A hatékonyságelemzés módszertanának ismerete
Versenyképesség és innováció
TE: A mezőgazdaság versenyképességének tényezői és azok mérések, valamint az innováció feltételrendszerének ismerete
Menedzsment funkciók a vállalatban
TE: Tervezés, elemzés és döntés funkciójának ismerete
Mezőgazdasági piacok időbeli aspektusai
TE: Tőzsdei ügyletek és raktározási döntések megismerése
Piaci kapcsolatok a mezőgazdaságban (integrációk, szövetkezetek, ellátási láncok)
TE: Különböző együttműködések rendszerének ismerete a mezőgazdaságban
Kockázat és kezelése a mezőgazdaságban
TE: Kockázatok típusai és menedzselési stratégiáinak ismerete
A magyar mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban, szerkezete, tendenciái
TE: A magyar mezőgazdaság termelési volumene és értéke, külkereskedelmének szerkezete, az élelmiszeripar súlya, szerepe
ZÁRTHELYI DOLGOZAT

*TE tanulási eredmények

A gyakorlatok párhuzamosan követik az előadások anyagát.

Gyakorlatok tematikája

Téma
Követelményrendszer ismertetése. Az üzemtani alapfogalmak ismertetése
Az élelmiszeripari vállalkozások gazdálkodásának sajátosságai, a költség, hozam és jövedelem viselkedése – I. („Pékséges példafeladat”, 1. rész)
Az élelmiszeripari vállalkozások gazdálkodásának sajátosságai, a költség, hozam és jövedelem viselkedése – II. („Pékséges példafeladat”, 2. rész)
A mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodásának sajátosságai, a költség, hozam és jövedelem viselkedése – I. („Paprikás példafeladat”, 1. rész)
A mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodásának sajátosságai, a költség, hozam és jövedelem viselkedése – II. („Paprikás példafeladat”, 2. rész)
Beruházás-gazdaságossági számítások elméleti megközelítése
Beruházás-gazdaságossági számítások gyakorlata – példafeladatokon keresztül.

A tantárgy neve:		magyarul:		Agrárvállalkozások üzleti tervezése				Kódja:	GT_AGVL024-17, GT_AGVLS024-17, GT_AGVLP024-17		
		angolul:		Business Planning of Agricultural Enterprises							
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:	-		
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	G		3	magyar		
Levelező	X	Féléves	0	Féléves	10						
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Szöllösi László		beosztása:	egyetemi docens		
A kurzus célja,											
hogy a hallgatók a félév során megismerjék és elsajátítsák az agrár- és élelmiszeripari vállalkozások üzleti tervezésének lényegét, szükségességét, információszükségletét, szerepét az agrár- és élelmiszeripari vállalkozások működésében, illetve gyakorlatorientáltan a tervezői munka részleteit. Ezen túl a hallgatók az oktató iránymutatásai alapján team munkában (max. 3 fő) készítik el egy agrárvállalkozás üzleti tervét. A kurzus további célja, hogy szintetizálja és a hallgatók összefüggéseiben átlássák és alkalmazni tudják a kurzust megelőzően lehallgatott és elsajátított kurzusok (mikro- és makroökonómia, pénzügytan, marketing, üzemtan, ágazati gazdaságtan) ismereteit.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
Tudás:											
Ismeri a főbb növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok működtetéséhez, szervezéséhez szükséges alapvető technológiákat, a tájhasznosítási, öko-termesztési, precíziós és integrált termesztési stratégiákat. Tisztában van az agrárüzleti szektor működésének és fejlődésének számvetési és pénzügyi hátterével, továbbá átfogóan ismeri az agráriumban használt fontosabb agrárinformatikai eszközöket, ügyviteli, tervezési, elemzési telepírási szoftvereket.											
Ismeri az agráripari termelés területén elindult technológiai forradalom (Ipar 4.0.) lényegét, eszközrendszerét és vívmányait.											
Ismeri és érti a hazai élelmiszergazdaság működéséhez kapcsolódó hazai és európai uniós szakigazgatás rendszerét, valamint a szakterületén lejátszódó folyamatokat és a köztük lévő összefüggéseket.											
Ismeri a vidék- és az élelmiszergazdaság működésének és fejlődésének nemzetközi, nemzeti és térségi összefüggéseit.											
Képesség:											
Képes elsősorban az agráriumban a termelési folyamatok megszervezésére, ellenőrzésére, gazdasági elemzésére és értékelésére, továbbá pénzügyi elemzésre, vállalatoknál az agráriumot érintően pénzügyi elemzői, döntés-előkészítői és döntéshozatali feladatok ellátására.											
A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően, képes kis-, közepes és nagyméretű agrár- és élelmiszergazdasági vállalkozások, egyes szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó gazdasági funkciót lát el, összetett gazdálkodási folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik.											
Képes közreműködni az vidékgazdaságban érdekelt vállalkozások alapításával, működtetésével, megszüntetésével kapcsolatos elemző, döntés-előkészítő és döntéshozatali tevékenységek ellátásában.											
Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.											
Attitűd:											
Nyitott a gazdaság, a vidék- és területfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére, valamint a családigazdaságok menedzsmentjére.											
Agrárgazdasági és vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra, befogadó mások véleménye, az agrárium ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.											
Szakmai kérdésekben kreativitás, jó problémafelismerő és -megoldó képesség, elemző és szintetizáló képesség, a fenntarthatóság elve mellett elkötelezettség, jó kommunikációs és együttműködési képesség, szakmai felelősségtudat és szakmai továbbképzés iránti igény jellemzi.											
Autonómia és felelősség:											
A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal, továbbá felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.											
Felelősen gondolkodik a gazdasági döntések környezeti és társadalmi hatásairól, valamint az agráriumban működő vállalkozások társadalmi és környezeti felelősségvállalásáról.											

A kurzus rövid tartalma, témakörei

Alapfogalmak;
Üzleti terv felépítése;
Azonosító adatok;
Vezetői összefoglaló;
A vállalkozás bemutatása;
Iparági elemzés;
Termék, szolgáltatás bemutatása;
Működési (termelési, szolgáltatási) terv;
Marketing terv;
Vezetőség, szervezeti felépítés;
Struktúra és tőkésítés;
Pénzügyi terv;
Kockázatbecslés;
Főbb szakaszok ütemezése;
Zárthelyi dolgozat; Üzleti terv leadása;

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A hallgatók max. 3 fős teamekben az agrár- és élelmiszeripar területéhez kapcsolódó üzleti tervet készítenek szabadon választott, de a tantárgyfelelőssel egyeztetett témában. Az üzleti terv legfőbb tartalmi és formai követelményei a tantárgyi programhoz csatolt mellékletben találhatók, amely kiegészül az oktató gyakorlatokon elhangzott előírásaival. A leadási határidő: A dolgozat leadása elektronikusan, a kurzus számára létrehozott e-learning felületen keresztül teljesíthető.

A zárthelyi dolgozatban szereplő elméleti kérdések és gyakorlati feladatok a kurzus témakörökből kerülnek megfogalmazásra, igaz-hamis kérdések, rövid definíciójellegű kérdések, kifejtendő kérdések, valamint számítási feladatok formájában.

A félévi aláírás feltétele: A gyakorlatok rendszeres látogatása a „Tanulmányi és vizsgaszabályzat” ide vonatkozó előírásai szerint.

Értékelés

A félév gyakorlati jeggyel zárul. A gyakorlati jegybe beleszámít egyrészt az előírások alapján elkészített és határidőre beadott üzleti terv (házi dolgozat) eredménye (max. 20 pont), másrészt a szorgalmi időszak végén megírt zárthelyi dolgozat eredménye (max. 50 pont). Az üzleti terv eredményét annak szakmai minősége, a szöveges részek szakszerűsége, valamint az abban szereplő adatok számszaki pontossága határozza meg. A házi dolgozat (üzleti terv) javítására a beadást követően nincs lehetőség. A zárthelyi dolgozat a vizsgaidőszakban pótolható/javítható. A félév akkor tekinthető sikeresnek, ha mind a beadott üzleti terv, mind a zárthelyi dolgozat sikeresnek ítéltető (külön-külön legalább 60%-os teljesítmény, ZH esetén legalább 30 pont, házi dolgozat esetén legalább 12 pont).

Ponthatárok:	0-41 pont (0-59%)	(1)
	42-48 pont (60-69%)	(2)
	49-55 pont (70-79%)	(3)
	56-62 pont (80-89%)	(4)
	63-70 pont (90-100%)	(5)

Kötelező szakirodalom:

A félév során elhangzott és kiadott anyagok;

Szőllősi L. – Szűcs I.: Az üzleti tervezés alapjai. Debreceni Egyetem, Debrecen, 2015.

Nábrádi A. – Pupos T. (Szerk.): A stratégiai és üzleti tervezés gyakorlata. Szaktudás Kiadó Ház Zrt., Budapest, 2010.

Szőllősi L. – Kovács K. – Vida V.: Az üzleti tervezés alapjai – munkafüzet. Debreceni Egyetem, Debrecen, 2019.

Ajánlott szakirodalom:

Nagy L. – Szűcs I. (Szerk.): Gyakorlati alkalmazások – Az üzleti tervezés gyakorlata. Campus Kiadó, Debrecen, 2004.

Nábrádi A. – Nagy A. (Szerk.): Vállalkozások működtetése az Európai Unióban. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 2007.

Bálint J. – Ferenczi T. – Szűcs I. (Szerk.): Üzleti tervezés, HEFOP BSc elektronikus tananyag, DE AMTC AVK, 2006.

Eric S. Siegel – Brian R. Ford – Jay M. Bontsein: Üzleti terv kalauz. CONEX Kft, Budapest, 1996.

Kresalek P.: Tervezés a vállalkozások gyakorlatában. Perfekt Rt. Budapest, 2003.

Részletes tematika	
0+10 óra	Követelményrendszer ismertetése; Alapfogalmak; Üzleti terv felépítése; TE*: Ismeri a tervezéssel kapcsolatos alapvető fogalmakat, a különböző terveket, azok sajátosságait és azok közötti alapvető összefüggéseket, az üzleti tervek készítésének alapvető céljait, célrendszerét, a tervezés főbb folyamatait, a szükséges információkat és azok forrásait, képes üzleti koncepciókat megfogalmazni és ismeri az üzleti tervek főbb tartalmát, felépítését.
	Azonosító adatok; Vezetői összefoglaló; A vállalkozás bemutatása; A stratégiai tervezés alapvető összefüggései; TE: Ismeri a vezetői összefoglaló készítésének alapvető szakmai és tartalmi elemeit. Ismeri a stratégiai tervezés alapvető módszertani és szakmai kérdéseit, képes hosszú vállalati távú víziót, missziót és stratégiai célokat megfogalmazni és ezekhez középtávú célokat, akciókat rendelni. Ismeri egy már működő, vagy induló vállalkozás tényszerű bemutatásának tartalmi és szakmai elemeit.
	Iparági elemzés; TE: Ismeri az ágazati / iparági elemzés legfőbb szakmai és módszertani kérdéseit, képes szekunder adatokat összegyűjteni és azok alapján bemutatni egy iparágat, amelyből kiindulva megállapításokat és következtetéseket tesz a tervezett vállalkozás iparágon belüli helyzetére vonatkozóan.
	Termék, szolgáltatás bemutatása; TE: Ismeri az üzleti koncepció tárgyát képező termék / szolgáltatás és ehhez kapcsolódó piaci igény bemutatásához szükséges szakmai kérdéseket. Képes ezekhez kapcsolódó adatokat gyűjteni és feldolgozni.
	Működési (termelési, szolgáltatási) terv; TE: Ismeri a működési tervben megválaszolandó szakmai kérdéseket. Képes összeállítani és szakmailag átlátni egy adott termelő / szolgáltató / kereskedelmi tevékenység reálfolyamatait. Képes beazonosítani és számszakilag meghatározni az üzleti koncepció megvalósításához szükséges erőforrásokat (befektetett- és forgóeszközök) és azok mennyiségét.
	Marketing terv; TE: Ismeri a marketing tervben megválaszolandó szakmai kérdéseket és annak során alkalmazandó módszereket (PEST, SWOT, Porter-féle öttényezős modell). Ez alapján képes önálló adatgyűjtésre és marketing helyzetkép összeállítására. Képes marketing célkitűzések megfogalmazására és ehhez kapcsolódóan a marketing stratégia kidolgozására. Ismeri a piacszegmentálás, a célpiac meghatározás, a célpiaci marketingstratégiák, az árképzés és az eladásösztönzés, valamint a marketing költségvetés összeállításának alapvető szakmai kérdéseit és összefüggéseit.
	Vezetőség, szervezeti felépítés; Struktúra és tőkésítés; TE: Képes a működési tervben levezetett humánerőforrás igény kielégítéséhez / biztosításához kapcsolódó humánerőforrás politika és stratégia kidolgozására és bemutatására. Ismeri a vállalati gazdálkodás finanszírozási alapelveit, közvetlen és közvetett finanszírozás formáit. Képes döntéseket hozni a külső források bevonását illetően, ismeri azok előnyeit és hátrányait. Be tudja mutatni számszakilag egy finanszírozási döntés pénzügyi hatásait, le tudja vezetni azok jövőbeli pénzáramait.
	Pénzügyi terv; TE: Ismeri a vállalkozási tevékenység pénzügyi folyamatainak bemutatására szolgáló kimutatásokat, az azok elkészítéséhez szükséges adatokat, módszereket és a reálfolyamatokkal való összefüggéseket. Képes összeállítani a vállalkozás árbevételi tervét, különböző bontású költségtervét, eredménytervét. Képes ezek szakmai értékelésére, elemzésére. Ismeri a mérlegterv összeállításának szakmai és módszertani összefüggéseit. Képes a pénzforgalmi terv összeállítására és szakmai értékelésére. Ismeri a pénzügyi terv adatainak elemzéséhez használt módszereket és mutatókat: fedezeti pont elemzés, beruházás-gazdaságossági elemzés (nettó jelenérték, belső megtérülési ráta, jövedelmezőségi index, diszkontált megtérülési idő), pénzügyi mutatószámok (vagyon-, pénzügyi- és jövedelmezőségi mutatók). Képes az elemzések alapján döntést előkészíteni és döntést hozni egy üzleti ötlet megvalósíthatóságát illetően.
	Kockázatbecslés; Főbb szakaszok ütemezése;

	TE: Ismeri a gazdálkodási tevékenység során felmerülő kockázatok formáit, típusait, azok hatásainak kivédésére vagy csökkentésére alkalmazható általános eszközöket, módszereket. Ismeri a kockázatok számszaki kimutatására és elemzésére használható módszerek közül az érzékenységvizsgálatokat. Képes elvégezni a teljes üzleti terv reál- és pénzügyi folyamatainak kritikus-érték és szcenárió-elemzését. Képes összefüggéseiben átlátni és időben ütemezni az üzleti koncepció megvalósításához szükséges feladatokat.
--	---

*TE tanulási eredmények

Az üzleti terv tartalmi és formai követelményei

Az üzleti terv előírt felépítése, tartalmi követelményei:

Fedőlap

Tartalomjegyzék

1. Azonosító adatok
2. Vezetői összefoglaló
3. A vállalkozás bemutatása
4. Iparági elemzés
5. A termék, szolgáltatás bemutatása
6. Működési (termelési / szolgáltatási) terv
7. Marketing terv
8. Vezetőség, szervezeti felépítés
9. Struktúra és tőkésítés
10. Pénzügyi terv
11. Kockázatbecslés
12. Főbb szakaszok ütemezése

Mellékletek

Követelmény, hogy minden egyes fejezet az oktató gyakorlatokon elhangzott iránymutatásai szerint, a témának megfelelő részletezettséggel kerüljön kidolgozásra. Az üzleti terv hiányos tartalommal (hiányzó fejezet) történő leadása a dolgozat visszautasítását vonja maga után.

Az üzleti terv formai követelményei:

- Terjedelem: legalább 35 oldal;
- Times New Roman, 12 betűméret, 1 (szimpla) sortáv, margó: körben 2,5 cm;
- Oldalszámozás a lap alján, középen;
- A táblázatok és ábrák szerkesztésére, valamint egyéb formai előírásokra a diplomadolgozatok formai követelményei az irányadóak;
- A dolgozat leadása elektronikusan teljesíthető, amely magában foglal két file-t:
 - 1) Az üzleti terv 1 db Word dokumentumban (*.doc, *.docx);
 - 2) Az üzleti tervben bemutatott számadatokat és háttérszámításokat tartalmazó 1 db Excel dokumentum (*.xls, *.xlsx);

A tantárgy neve:		magyarul:		Emberi erőforrás menedzsment		Kódja:	GT_AGVL025-17, GT_AGVLS025-17, GT_AGVLP025-17		
		angolul:		Human resource management					
Felelős oktatási egység:				Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar	
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	5				
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Dajnoki Krisztina	beosztása:	egyetemi tanár	
A kurzus célja, hogy a hallgatók az emberi erőforrás gazdálkodással kapcsolatos alapvető feladatokat megismerjék. A témával kapcsolatos alapismeretek, fogalmak, modellek és módszerek elsajátítása, feltárja a rendszerek és módszerek közötti kapcsolatokat, amely kiegészülve gyakorlati példákkal alkalmassá teszi a hallgatót a humán erőforrás gazdálkodás integrált rendszerének értelmezésére.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
Tudás: Rendelkezik a humán erőforrás menedzsment alapvető, átfogó fogalmainak, elméleteinek, modelljeinek, tényeinek ismeretével, a releváns gazdasági szereplőkre, funkciókra és folyamatokra vonatkozóan. Ismeri munkaszervezetben való együttműködés szabályait, a humán erőforrás menedzsment funkcióinak összefüggéseit, egymásra való hatásukat. Ismeri a főbb tevékenységterületekhez kapcsolódó HR tevékenységek módszereit, a HR rendszerek alapvető működését.									
Képesség: A tanult HR elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, HR területen döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is. Tisztában van a nemzetközi, multikulturális környezetben végzett munkavégzés sajátosságaival, HR orientációkkal, nemzetközi szemléletmódokkal. Képes a gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően szervezetben a HR szervezeti egységet vezetni.									
Attitűd: Törekszik az életen át tartó tanulásra a munka világában és azon kívül is. Törekszik tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére, ebben munkatársaival való együttműködésre. A minőségi munkavégzés érdekében probléma-érzékeny, proaktív magatartást tanúsít, projektben, csoportos feladatvégzés esetén konstruktív, együttműködő, kezdeményező. Nyitott az adott munkakör, munkaszervezet, vállalkozás tágabb gazdasági, társadalmi környezetének változásai iránt, törekszik a változások HR tevékenységének követésére és megértésére. Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelőségek vállalására.									
Autonómia és felelősség: Általános szakmai felügyelet mellett, önállóan végzi és szervezi a munkaköri leírásban meghatározott feladatokat. Önállóan szervezi meg a HR tevékenységek, folyamatok elemzését, az adatok gyűjtését, rendszerezését, értékelését. Az elemzéseiről, következtetéseiről és döntéseiről felelősséget vállal. Felelősséget vállal a munkával és magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai normák és szabályok betartása terén. Önállóan kíséri figyelemmel a társadalmi-gazdasági-jogi környezet szakterületét érintő változásait.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei Az emberi erőforrás menedzsment alapjai; Munkakörök kialakítása (elemzés, tervezés, értékelés); Humán stratégia, emberi erőforrás- és munkaerő tervezés a szervezetben; Munkaerő-ellátás folyamata a szervezetben; Hazai fejlődés, nemzetközi sajátosságok, szemléletmódok; Karriermenedzsment alapjai; A munkaügyi kapcsolatok rendszere; EsélyEgyenlőségi Emberi Erőforrás Menedzsment (4EM) gyakorlata; Humán controlling alapjai; HR trendek, új funkciók									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Az előadások rendszeres látogatása, a gyakorlatokon való aktív részvétel.									
Értékelés írásbeli vizsga, pontozásos rendszer ÉRDEMJEGYEK: 0–60% ELÉGTELEN (1) 61–70% ELÉGSGES (2)									

71–80%	KÖZEPES (3)
81–90%	JÓ (4)
91–100%	JELES (5)

Kötelező szakirodalom:

Dajnoki K. – Kun A.I.: Bevezetés az emberi erőforrás menedzsmentbe. Debreceni Egyetem GTK, 2018.
 Poór J. – Karoliny M.-né – Kovács I. É. – Illés B. Cs. (szerk.): A HR gyakorlata. Wolters Kluwer, Budapest, 2018.
 Karoliny M.-né – Poór J. (szerk.): Emberi erőforrás menedzsment kézikönyv Rendszerek és alkalmazások. Complex Kiadó Kft., Budapest, 2016.
 Poór J. – Karoliny M.-né – Berde Cs. – Takács S. (szerk.): Átalakuló emberi erőforrás menedzsment, Complex Kiadó, Budapest, 2012.
 + előadás anyag

Ajánlott szakirodalom:

Dajnoki K. (szerk.): Munkaerő-piaci és HR ismeretek, Debreceni Egyetem, 2015, pp. 42-100
 Dajnoki K.: Helyet mindenkinek! Fogyatékos, illetve megváltozott munkaképességű munkavállalók HR sajátosságainak feltárása az Észak-alföldi Régióban. Közép-Európai Monográfiák No12, Egyesület Közép-Európa Kutatására, Szeged, 2014.

Tematika
Előadás: Az emberi erőforrás menedzsment alapjai; Hazai fejlődés, nemzetközi sajátosságok, szemléletmódok; Humán stratégia, emberi erőforrás- és munkaerő tervezés a szervezetben; Munkakörök kialakítása (elemzés, tervezés, értékelés);
Gyakorlat: Követelmények, személyiség szerepe a szervezetben; Munkakörök kialakítása a gyakorlatban: Munkaköri leírás tartalma
TE*: A hallgató megismeri az emberi erőforrás menedzsment fogalmát, céljait, funkcióit, fejlődését, a magyarországi HR fejlődését a nemzetközi orientációkat, a stratégia fogalmát, a stratégiai alkotás folyamatát, az emberi erőforrás tervezés, fázisait, és a létszámtervezés sajátosságait, a munkakör fogalmát, az elemzés folyamatát, módszereit a tervezés és értékelés módszereit, új irányait.
Előadás: Munkaerő-ellátás folyamata a szervezetben, Ösztönzés gyakorlata a szervezetben, Az emberi erőforrások fejlesztése;
Gyakorlat: Munkaerő-ellátás gyakorlata: Önéletrajz és motivációs levél, Eredményesség a szervezetben, Ösztönzés gyakorlata: Munka értékek feltárása a gyakorlatban
TE: A hallgató megismeri a toborzás, kiválasztás és beillesztés sajátosságait, módszereit, az ösztönzés alapjául szolgáló motivációs elméleteket, az ösztönzés menedzsment kialakításának főbb ismérveit, az ösztönzési rendszerek típusait.
Előadás: Karriermenedzsment alapjai; Teljesítményértékelés alapjai; A munkaügyi kapcsolatok rendszere;
Gyakorlat: Teljesítményértékelési interjú típusai, sajátosságai; Munkaügyi kapcsolatok gyakorlata: Vezető kiválasztás
TE: A hallgató megismeri a karrier fogalmát, felfogását, a karriertervezési rendszer folyamatát, a teljesítmény fogalmát, a teljesítményértékelési rendszer kialakításának folyamatát, a teljesítményértékelési módszereket. Megismerkedik a munkaügyi kapcsolatok típusaival, a kollektívtárgyalás ismérveivel, az érdekképviseltek jelentőségével.
EsélyEgyenlőségi Emberi Erőforrás Menedzsment (4EM) gyakorlata; Humán controlling alapjai; HR trendek, tendenciák
Gyakorlat: diszkrimináció, vezető kiválasztás, munkahelyi jóllét
TE: A hallgató megismerkedik a fogyatékos illetve megváltozott munkaképességű személyek HR sajátosságaival, a humán controlling jelentőségével a HR tevékenység mérésére, elemzésére szolgáló mutatókkal, az emberi erőforrás információs rendszer fejlődését, a gyakorlatban alkalmazott rendszerek sajátosságait, valamint a HR legújabb trendjeivel.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:		Vezetés és munkaszervezés				Kódja:	GT_AGVL026-17, GT_AGVLS026-17, GT_AGVLP026-17
	angolul:		Management and organisation of work					
Felelős oktatási egység:			Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:			-				Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	4	magyar
Levelező	X	Féléves	5	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Pierog Anita	beosztása:	egyetemi docens, tanszékvezető
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
A hallgatókat bevezetni a menedzsment tudományba. Megismertetni őket a vezetés- szervezés alapjaival, egyfajta gondolkodásmód bemutatása.								
A tantárgy oktatásának célja, hogy a hallgatók megismerjék azokat az alapvető vezetési elméletek, módszereket és eljárásokat, amelyek révén felkészülhetnek gazdálkodó szervezetek vezetési feladatainak ellátására.. Kompetenciák: Ennek révén a végzett hallgatók képessé válnak megfogalmazni a vezetéssel és szervezéssel, kapcsolatos elvárásokat, feladatokat és problémákat. Kiválasztani a legcélravezetőbb eljárásokat, kialakítani az adott vezetési-szervezési helyzet megoldására leginkább megfelelő módszereket. Tudatosan és tervszerűen képes ezek szisztematikusan alkalmazására. Képes a stratégiai szemléletű gondolkodásra. A gyakorlati tapasztalatok megszerzése után képessé válik a szervezet és szervezeti egységek tevékenységének összehangolására, szervezésére és irányítására.								

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

Elsajátította a gazdaságtudomány, illetve a gazdaság, az agrárium mikro és makro szerveződési szintjeinek fogalmait, törvényszerűségeit, folyamatait és összefüggéseit, továbbá ismeri a kapcsolódó szakterületek terminológiáját.

Képesség:

- Képes elsősorban az agráriumban a termelési folyamatok megszervezésére, ellenőrzésére, gazdasági elemzésére és értékelésére, továbbá pénzügyi elemzésre, vállalatoknál az agráriumot érintően pénzügyi elemzői, döntés-előkészítői és döntéshozatali feladatok ellátására.
- A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően, képes kis-, közepes és nagyméretű agrár- és élelmiszer-gazdasági vállalkozások, egyes szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó gazdasági funkciót lát el, összetett gazdálkodás folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik.
- A szakon végzettek rendelkeznek kapcsolatteremtő, problémafelismerő és problémamegoldó képességgel, együttműködési és kommunikációs készséggel.

Attitűd:

- Nyitott a gazdaság, a vidék- és területfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére, valamint a család-gazdaságok menedzsmentjére.
- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, melyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.
- Nyitott és befogadó az agrárium és a gazdaságtudomány, valamint a termelési gyakorlat új eredményei iránt, továbbá nyitott mások eltérő véleményére, ha azok szakmai indokokkal kellően alátámasztottak és hitelesen közvetíti szakterülete értékeit.
- Szakmai kérdésekben kreativitás, jó problémafelismerő és -megoldó képesség, elemző és szintetizáló képesség, a fenntarthatóság elve mellett elkötelezettség, jó kommunikációs és együttműködési képesség, szakmai felelősségtudat és szakmai továbbképzés iránti igény jellemzi.

Autonómia és felelősség:

- A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal, továbbá felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.
- Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul, továbbá önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét.
- Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit, továbbá felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.
- Felelősen gondolkodik a gazdasági döntések környezeti és társadalmi hatásairól, valamint az agráriumban működő vállalkozások társadalmi és környezeti felelősségvállalásáról.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

Előadás (téma)	Gyakorlat/szeminárium
Bevezető előadás, követelmények ismertetése, szervezet fogalma, szervezeti struktúra	Bevezetés, követelmény, vezetőkkel szembeni elvárások
Vezetés fogalma értelmezései, vezető feladatai	Vezetői hajlam, másokról alkotott kép
Vezetői szerepek	Kreativitás, Intelligencia
Tervezés, Szervezés	Csoportdinamikai gyakorlat
Vezetés/irányítás	Vezető személyisége gyakorlat
Ellenőrzés	Ellenőrzés funkció gyakorlat
Döntés, problémamegoldás	Döntéshozatali gyakorlat
Kommunikáció	Vezetői kommunikáció
Szervezettípusok	Szervezet építési gyakorlat
Szervezés, munkaszervezés fogalma, alapja	Szervezési funkció gyakorlat
Munkaszervezés folyamata, munkakörtervezés	A munkakörtervezés és szervezés. A munkakörtervezés gyakorlati feladatai.
Normakészítés alapjai	Normakészítés gyakorlat, a hatékonyságot befolyásoló tényezők meghatározása
Leadership elméletek	Vezetési stílus gyakorlat
Időgazdálkodás elmélete	Időgazdálkodás tréning

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A tantárgyhoz előadás és gyakorlat tartozik. Az előadásokon interaktív módon dolgozzuk fel az egyes témaköröket. A gyakorlatokon a témakörökhöz tartozó tréning típusú feladatokkal mélyítjük a tudást.

Értékelés

Ötfokozatú skála:

elégtelen (1)

elégséges (2)

közepes (3)

jó (4)

jeles (5)

Kötelező szakirodalom:

Bácsné- Bába É.- Berde Cs.- Dajnoki K. (2015): A vezetés alapjai. (szerk: Berde Cs.), Debreceni Egyetem. Center- Print Nyomda, Debrecen

Berde Cs.- Pierog A. (2020): Vezetési ismeretek gyakorlatok. (szerk: Berde Cs.), Debreceni Egyetem. Debrecen

Antal Zs.- Dobák M. (2016): Vezetés és szervezés- Szervezetek kialakítása és működtetése. Akadémiai Kiadó. Budapest

Előadás anyag

Elektronikus tananyag

Ajánlott szakirodalom:

Maxwell, J. C. (2007): A vezető 21 nélkülözhetetlen tulajdonsága. Bagolyvár Könyvkiadó. ISBN 9789639447950

Maxwell, J. C. (2004): Vezetés 101, amit minden vezetőnek tudnia kell. Bagolyvár Könyvkiadó. ISBN 9789639447400

Anderson, D.R. - Sweeney, D.J. - Williams, T.A. - Camm, J.D. - Cochran, J.J. (2014): An Introduction to Management Science: Quantitative Approaches to Decision Making 14th Edition. Cengage Learning. 877 pp ISBN-13: 978-1111823610

Griffin, R. W. (2015): Management. 12th Edition. Cengage Learning. 704.pp. ISBN:978-1-305-50129-4

Lussier, L.R. (2019): Management fundamentals, Concepts, applications, and skill development. 8th Edition. SAGE Publications. 597.pp. ISBN: 978-1-544-33133-1

tematika
Előadás: Bevezető előadás, követelmények ismertetése, szervezet fogalma, szervezeti struktúra
Gyakorlat: Bevezetés, követelmény, vezetőkkal szembeni elvárások
TE*: Az ismeretanyag elsajátítása, önismeret fejlődése
Előadás: Vezetés fogalma értelmezései, vezető feladatai
Gyakorlat: Vezetői hajlam, másokról alkotott kép
TE: Az ismeretanyag elsajátítása, önismeret fejlődése
Előadás: Vezetői szerepek
Gyakorlat: Kreativitás, Intelligencia
TE: Az ismeretanyag elsajátítása, kreativitás kompetencia fejlődése
Előadás: Tervezés, Szervezés
Gyakorlat: Csoportdinamikai gyakorlat
TE: ismeretanyag elsajátítása, megérti a csoport működésére ható egyéni jellemzőket.
Előadás: Vezetés/irányítás
Gyakorlat: Vezető személyisége gyakorlat
TE: Az ismeretanyag elsajátítása, önismeret fejlődése
Előadás: Ellenőrzés
Gyakorlat: Ellenőrzés funkció gyakorlat
TE: Az ismeretanyag elsajátítása, mások ellenőrzésének, valamint saját munkája ellenőrzésének kompetencia fejlődése.
Előadás: Döntés, problémamegoldás
Gyakorlat: Döntéshozatali gyakorlat
TE: Az ismeretanyag elsajátítása, döntéshozatali kompetencia fejlődése
Előadás: Kommunikáció
Gyakorlat: Vezetői kommunikáció
TE: Az ismeretanyag elsajátítása, kommunikációs készségek fejlődése
Előadás: Szervezettípusok
Gyakorlat: Szervezet építési gyakorlat
TE: Az ismeretanyag elsajátítása, vezetői, irányítási kompetenciák és készségek fejlődése
Előadás: Szervezés, munkaszervezés fogalma, alapja
Gyakorlat: Szervezési funkció gyakorlat
TE: Az ismeretanyag elsajátítása, vezetői, szervezési kompetenciák és készségek fejlődése
Előadás: Munkaszervezés folyamata, munkakörtervezés
Gyakorlat: A munkakörtervezés és szervezés. A munkakörtervezés gyakorlati feladatai.
TE: Az ismeretanyag elsajátítása, vezetői, irányítási kompetenciák és készségek fejlődése
Előadás: Normakészítés alapjai
Gyakorlat: Normakészítés gyakorlat, a hatékonyságot befolyásoló tényezők meghatározása
TE: Az ismeretanyag elsajátítása, vezetői, irányítási kompetenciák és készségek fejlődése
Előadás: Leadership elméletek
Gyakorlat: Vezetési stílus gyakorlat
TE: Az ismeretanyag elsajátítása, önismeret fejlődése
Előadás: Időgazdálkodás
Gyakorlat: Időgazdálkodás tréning
TE: Az ismeretanyag elsajátítása, önismeret fejlődése, időbeosztás, priorizálás képességének fejlődése

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Ellátásilánc menedzsment alapjai				Kódja:	GT_AGVL027-17, GT_AGVLS027-17, GT_AGVLP027-17				
		angolul:		Basics of Supply Chain Management									
Felelős oktatási egység:				Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet									
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:	-				
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve			
		Előadás		Gyakorlat									
Nappali		Heti				Heti				kollokvium	4	magyar	
Levelező	x	Féléves		10		Féléves		5					
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Gál Tímea				beosztása:		egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók													
A kurzus célja, hogy megismertesse a hallgatókat a termelési és szolgáltatási folyamatok hatékony vállalati menedzselésével, képesek legyenek a folyamatok elemzésére, a minőség biztosítására, az értéktéremtésre, és menedzselni az információ és a termékek áramlását az ellátási láncon keresztül, a vállalkozás sikerességének érdekében.													
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul													
Tudás:													
Rendelkezik a gazdaságtudomány alapvető, átfogó fogalmainak, elméleteinek, tényeinek, nemzetgazdasági és nemzetközi összefüggéseinek ismeretével, a releváns gazdasági szereplőkre, funkciókra és folyamatokra vonatkozóan. Ismeri a projektben, teamben, munkaszervezetben való együttműködés, a projekt vezetés szabályait és etikai normáit. Ismeri és érti a gazdálkodási folyamatok irányításának, szervezésének és működtetésének alapelveit és módszereit, a gazdálkodási folyamatok elemzésének módszertanát, a döntés-előkészítés, döntéstámogatás módszertani alapjait. Rendelkezik alapvető vezetési és szervezési, valamint projekt, illetve kis- és közepes vállalkozások indításának előkészítésére, indítására és vezetésére vonatkozó ismeretekkel.													
Tisztában van a szervezetek működését, a gazdálkodási folyamatokat támogató informatikai és irodatechnikai eszközök használatával.													
Elsajátította a szakszerű és hatékony kommunikáció írásbeli és szóbeli formáit, az adatok bemutatásának táblázatos és grafikus módjait.													
Birtokában van a gazdaságtudomány alapvető szakmai szókincsének anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.													
Képesség:													
Gazdasági tevékenységet, projektet tervez, szervez, kisebb vállalkozást, gazdálkodó szervezetet, irányít és ellenőriz. A tanult elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is.													
Képes a gazdasági folyamatok, szervezeti események komplex következményeinek meghatározására.													
Alkalmazni tudja a gazdasági problémák megoldásának technikáit, a probléma megoldási módszereket, ezek alkalmazási feltételeire és korlátaira tekintettel.													
Képes együttműködni más szakterületek képviselőivel.													
Projektben, csoportos feladatmegoldásban vesz részt, a gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően azokban vezetőként a tevékenységet vezeti, szervezi, értékeli, ellenőrzi.													
Képes a gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően kis- és közepes vállalkozást, illetve gazdálkodó szervezetben szervezeti egységet vezetni.													
A fogalmi és elméleti szempontból szakszerűen megfogalmazott szakmai javaslatot, álláspontot szóban és írásban, magyar és idegen nyelven, a szakmai kommunikáció szabályai szerint prezentálja.													
Attitűd:													
A minőségi munkavégzés érdekében problémaérzékeny, proaktív magatartást tanúsít, projektben, csoportos feladatvégzés esetén konstruktív, együttműködő, kezdeményező.													
Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására. Törekszik tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére, ebben munkatársaival való együttműködésre.													
Nyitott az adott munkakör, munkaszervezet, vállalkozás tágabb gazdasági, társadalmi környezetének változásai iránt, törekszik a változások követésére és megértésére.													
Befogadó mások véleménye, az ágazati, regionális, nemzeti és európai értékek iránt (ide értve a társadalmi, szociális és ökológiai, fenntarthatósági szempontokat is).													

Törekszik az életen át tartó tanulásra a munka világában és azon kívül is. <i>Autonómiája és felelőssége:</i> Általános szakmai felügyelet mellett, önállóan végzi és szervezi a munkaköri leírásban meghatározott feladatokat. Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal. Önállóan vezet, szervez, irányít gazdálkodó szervezetben szervezeti egységet, munkacsoportot, illetve vállalkozást, kisebb gazdálkodó szervezetet, felelősséget vállalva a szervezetért és a munkatársakért. Gazdálkodó szervezetben, gazdasági munkakörben képesítése szerinti gazdasági tevékenységet szervez, irányít és ellenőriz. Felelősséget vállal a munkával és magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai normák és szabályok betartása terén. Projektek, csoportmunkák, szervezeti egységek tagjaként a rá eső feladatokat önállóan, felelősséggel végzi. Önállóan és felelősséggel vesz részt a gazdálkodó szervezeten belüli és azon kívüli szakmai fórumok munkájában.	
A kurzus rövid tartalma, témakörei	Bevezetés. Értéktérítő folyamatok felépítése. Stratégia. Döntéselemzés támogató eszközök és folyamatok. Minőség és minőségmenedzsment. Folyamatképesítés és statisztikai folyamatkontrol. Előrejelzés. Termékek tervezése. Szolgáltatások tervezése. Folyamattervezés és technológia. Kapacitás- és létesítménytervezés. Létesítmény-elhelyezési döntéstámogató eszközök. Humán erőforrás. A munka mérését támogató döntés elemző eszközök. Projektek menedzselése.
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek	A hallgatók előadásokon és gyakorlatokon vesznek részt. Az előadásokon és a gyakorlatokon való részvétel ajánlott.
Értékelés	A hallgatók a vizsgaidőszakban írásban vizsgáznak. A vizsga eredményének értékelése: 0-59% elégtelen (1) 60%-69% elégséges (2) 70%-79% közepes (3) 80%-89% jó (4) 90% - jeles (5)
Kötelező szakirodalom:	Az előadásról készített digitális tananyag (PowerPoint) Pakurár M. (Szerk.): Termelési és szolgáltatási folyamatok menedzsmentje. Debreceni Egyetem, 2020. Demeter K. (2014): Termelés, szolgáltatás, logisztika - Az értéktérítés folyamatai, Wolters Kluwer Kft., 2014, ISBN: 9789632953854
Ajánlott szakirodalom:	Russell, R. S. –Taylor, B. W.: Operations and Supply Chain Management, 9th Edition, ISBN: 978-1-119-53759-5 2018. 816 Pages

Tematika
Bevezetés. Értéktéremtő folyamatok felépítése. Termelési folyamatok. Szolgáltatási folyamatok. Az operatív menedzser szerepe. A menedzsment fejlődése. Ellátási lánc menedzsment. A globalizáció. Termelékenység és versenyképesség.
TE*: Ismerje az értéktéremtő folyamatok működésének lényegét, főbb sajátosságait. Értse a menedzsment fejlődésének folyamatát
Stratégia. A stratégia kialakításának lépései: elsődleges feladat meghatározása, fő kompetenciák, termékek és szolgáltatások sajátosságai, a vállalat pozicionálása, stratégia lebontás. Hoshin módszer és balanced scorecard mint stratégia lebontó módszerek. Az operatív stratégia felépítése.
TE: Tudja a stratégia kialakításának lépéseit. Értse meg a stratégia lebontás és a vállalat fejlődése közötti összefüggést.
Döntéselemzés támogató eszközök és folyamatok. Optimista, pesszimista döntéshozó. Optimizmus koefficiens jelentése, alkalmazása. Döntéshozás maximax, maximin, azonos valószínűség és Hurwitz kritériumok szerint.
TE: Tudjon alkalmazni döntéshozó technikákat a kockázat csökkentése érdekében. Értse a pesszimista és optimista döntések közötti különbséget.
Minőség és minőségmenedzsment. A TQM és a minőségmenedzsment rendszerek. A Minőségmenedzsment eszközei. A fogyasztó, mint a minőségmenedzsment célja. Minőségfejlesztés. Lean six sigma. ISO 9000.
TE: Ismerje a minőség mérésének módjait és fejlesztésének technikáit. Képes legyen alkalmazkodni a fogyasztó változó igényeihez.
Folyamatképesség és statisztikai folyamatkontrol. A statisztikai folyamatellenőrzés szerepe a minőség menedzsmentjében. Attribútum és változó típusú adatok. Ellenőrző diagramok szerkesztése és használata: p, c, x átlag és R diagram. Tolerancia és folyamatképesség.
TE: Ismerje az alapvető statisztikai folyamatellenőrző diagramok típusait, azok megszerkesztését, használatát a minőség ellenőrzésében és a selejt előállítás megelőzésében.
Előrejelzés. Az előrejelzés jelentősége. A szükséglet előrejelzésének tényezői. Idősoros módszerek: mozgóátlag, súlyozott mozgóátlag, exponenciális simítás, lineáris trend. Regressziós módszerek: lineáris regresszió, korreláció.
TE: Ismerje a legfontosabb előrejelzési módszereket, képes legyen a múlt adataiból előrejelzést készíteni a vállalkozások számára.
Termékek tervezése. A terméktervezési folyamat: ötletgenerálás, megvalósíthatósági tanulmány, formatervezés, funkciótervezés, megbízhatóság, karbantarthatóság, használhatóság, termelési terv. Környezettudatos tervezés, robosztus tervezés.
TE: Ismerje a terméktervezési folyamat lépéseit összefüggéseit. Értse a fogyasztói igény folyamatos változásához szükséges termékfejlesztési feladatok kapcsolatát és annak fontosságát.
Szolgáltatások tervezése. A szolgáltató gazdaság. A szolgáltatás tervezés folyamata. A szolgáltatástervezés eszközei. Sorban állás elemzés a szolgáltatások javítása érdekében. Működési jellemzők, hagyományos költségösszefüggések a sorban állás elemzésben. A várakozás pszichológiája, sorban állási modellek.
TE: Ismerje a szolgáltatások jellemzőit, a szolgáltatás tervezés eszközeit és folyamatát. Értse a sorban állás hatását a szolgáltató vállalkozásra és képes a sorban állási rendszer fejlesztésére.
Folyamattervezés és technológia. Kiszervezés, leghatékonyabb folyamat kiválasztása fedezeti pont elemzéssel. Folyamatelemzés, folyamatábrák használata. folyamatok fejlesztése. Technológiai döntések: pénzügyi megalapozottság, elsőrendű technológiák.
TE: Tudja a folyamatfejlesztés lépéseit, ismeri a legkedvezőbb termelési vagy szolgáltatási folyamat kiválasztására alkalmas módszerek használatát. Értse a folyamattervezés, folyamat kiválasztás fontossága és vállalkozás versenyképes működése közötti összefüggéseket.
Kapacitás- és létesítménytervezés. A létesítmények berendezésének az alapjai. Alapvető létesítmény berendezési formák: folyamat elrendezés, termék elrendezés, fix pozíciójú elrendezés. Folyamat elrendezés, szolgáltatás elrendezés, termék elrendezés és hibrid elrendezés tervezése.
TE: Ismerje a létesítmények berendezésének főbb típusait és azok megtervezésének módjait. Értse a létesítmények berendezésének és a létesítmények kapacitáskihasználtsága összefüggéseit.
Létesítmény-elhelyezési döntéstámogató eszközök. A létesítmények típusai. Lokáció kiválasztása. A globális ellátási lánc tényezői. Elhelyezés elemzési technikák: elhelyezési tényezők minősítése, vonzasközpont technika, rakomány-távolság technika.
TE: Ismerje a létesítmények típusait, a létesítmények elhelyezését befolyásoló tényezőket és a létesítmények elhelyezésére szolgáló technikákat. Értse a létesítmények földrajzi elhelyezése és azok eredményes működése közötti kapcsolatot.
Humán erőforrás (HR = Human Resources) az operatív menedzsmentben. A HR és a minőség menedzsmentje. A HR menedzsment változása. Napjaink trendjei a HR menedzsmentben. Különbözőségek kezelése a HR-ben. Munkatervezés, munkaelemzés, tanulási görbe.
TE: Tudja a humán erőforrás menedzsment jelenlegi jellemzőit, ismerje a munkatervezés és munkaelemzés

módszereit. Értse a HR mint elsődleges erőforrás szerepét a vállalat működésében.
A munka mérését támogató döntés elemző eszközök. Időtanulmányok: stopperórás időtanulmány, normaidő, munkaciklusok száma, elemi időadatok, előre meghatározott mozgásidő adatok. Munkanap felvételezés.
TE: Tudja alkalmazni a hagyományos munkamérési módszereket, a stopperórás időtanulmányt és a munkanap felvételt. Értse, hogy a hagyományos módszerek alkalmazására jelenleg is szükség van, különösen a szolgáltatásokban.
Projektek menedzselése. A projektterv elemei. Globális különbség a projektmenedzsmentben. A projektek kontrollja: idő, költség, teljesítmény, kommunikáció. Projektek tervezése: Gannt diagram, CPM/PERT. Microsoft Project. Projektrövidítés, idő-költség elemzés.
TE: Ismerje a projektek jellemzőit, a projekttervezés menetét, a tervezés módszereit (Gannt diagram, CPM/PERT, Microsoft Project). Tudja ellenőrzés alatt tartani a projekt megvalósítását. Értse a projektmenedzsment jelentőségét a termelésben, szolgáltatásban és a tudományban.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:		Vállalatirányítási rendszerek				Kódja:	GT_AGVL028-17, GT_AGVLS028-17, GT_AGVLP028-17	
	angolul:		Information Systems						
Felelős oktatási egység:			Módszertani- és Üzleti Digitalizáció Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:			-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar	
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	0				
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Lengyel Péter	beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók									
A Vállalatirányítási rendszerek nevű tárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a modern vállalatirányítási rendszerek alapelveit és gyakorlati alkalmazását. A tantárgy keretében áttekintést kapnak az ERP rendszerek, a vállalati információs rendszerek és az üzleti folyamatok integrációjának szerepéről és működéséről. A hallgatók elsajátítják a rendszerek tervezésének, bevezetésének és menedzselésének lépéseit, valamint képessé válnak az adott vállalati környezetre szabott irányítási rendszer kiválasztására és használatára.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
Tudás:									
- Ismeri a vállalati folyamatokat támogató informatikai és irodatechnikai eszközöket. - Ismeri a gazdasági szervezetek felépítését és működését. - Birtokában van a szakterület legalapvetőbb információgyűjtési, elemzési, feladat-, illetve probléma-megoldási módszereinek.									
Képesség:									
- Elméleti, fogalmi és módszertani ismeretei felhasználásával képes a feladatának ellátásához szükséges tényeket, adatokat összegyűjteni, rendszerezni, egyszerűbb oksági összefüggéseket feltár és következtetéseket von le, javaslatokat fogalmaz meg a szervezet rutin folyamataiban. - Egyszerűbb gazdasági folyamatokat, eljárásokat megtervez, megszervez, végrehajt. - Képes egyszerű gazdaságossági számítások, költségkalkulációk elvégzésre. - Képes a gazdasági folyamatok, szervezeti események következményeinek megértésére, alapvető gazdasági mutatók kiszámítására és azokból következtetések levonására.									
Attitűd:									
- Kritikusan szemléli saját munkáját. - Elkötelezett a minőségi munkavégzés iránt, betartja a vonatkozó szakmai, jogi és etikai szabályokat, normákat. - Törekszik tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére.									
Autonómia és felelősség:									
- Felelősséget vállal, illetve visel saját munkájáért, döntéseiért. - Munkaköri feladatát önállóan végzi, szakmai beszámolóit, jelentéseit, kisebb prezentációit önállóan készíti. Szükség esetén munkatársi, vezetői segítséget vesz igénybe. - Fel tudja mérni, hogy képes-e egy rá bízott feladatot elvégezni.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei									
Rendszer és információ elméleti ismeretek: Bevezetés a vállalatirányítási rendszerek alapjaiba, az információs rendszerek szerepe és jelentősége a vállalatok működésében. A rendszerek felépítése, működése és típusai. Vállalatirányítási rendszerek (ERP) bemutatása: Az ERP rendszerek alapjai, funkciói és előnyei. Az integrált vállalati folyamatok kezelése és a különböző modulok közötti együttműködés. Mesterséges intelligencia a vállalatirányításban: A mesterséges intelligencia és a gépi tanulás alkalmazása a vállalati döntéshozatalban és folyamatok optimalizálásában. Az MI technológiák szerepe az automatizálásban és az adatvezérelt vállalatirányításban. Készletgazdálkodási feladatok megvalósítása: A készletgazdálkodás elméleti és gyakorlati alapjai, készletkezelési stratégiák és rendszerek. Az ERP rendszerek készletgazdálkodási moduljainak használata, optimalizálási technikák és a készletezés hatékonyságának növelése. Üzleti folyamatok modellezése és elemzése: Az üzleti folyamatok azonosítása, modellezése és optimalizálása. A folyamatmenedzsment és a folyamatos fejlesztés szerepe a vállalatirányításban. Projektmenedzsment és rendszerbevezetés: A vállalatirányítási rendszerek bevezetésének lépései.									

projektmenedzsment módszertanok és eszközök alkalmazása. A bevezetés kihívásai és megoldási lehetőségek. Adatbáziskezelés és adatbiztonság: Az adatbázisok szerepe a vállalati információs rendszerekben, adatbázis-kezelési alapok és technikák. Adatbiztonsági kérdések és megoldások, adatvédelem és a GDPR hatásai a vállalatirányításra. E-business és digitális transzformáció: Az e-business alapelvei és gyakorlati alkalmazásai. A digitális transzformáció jelentősége és folyamatai a vállalatok számára, digitális stratégia kialakítása és megvalósítása. Ügyfélkapcsolat-kezelés (CRM) rendszerek: Az ügyfélkapcsolat-kezelés alapjai és fontossága a vállalatok számára. A CRM rendszerek szerepe az ügyfélkapcsolatok menedzselésében és az értékesítési folyamatok optimalizálásában. Ellátásilánc-menedzsment (SCM): Az ellátásilánc-menedzsment elmélete és gyakorlata, az ellátásilánc tervezése és optimalizálása. Az ERP rendszerek SCM moduljainak használata és az ellátásilánc hatékonyságának növelése. Emberi erőforrás menedzsment (HRM) rendszerek: Az emberi erőforrás menedzsment alapelvei és a HRM rendszerek szerepe a vállalatokban. A HRM rendszerek moduljai, funkciói és alkalmazásuk az emberi erőforrások optimalizálásában és menedzselésében.	
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Az elméleti tananyag elsajátításához az előadáson elhangzottak, a prezentációk és jegyzetek, könyvek állnak a hallgatók rendelkezésére. Valós vállalati példák és esettanulmányok feldolgozása, amelyek bemutatják a vállalatirányítási rendszerek gyakorlati alkalmazását és kihívásait. A hallgatók csoportokban vagy egyénileg elemzik és megvitatják az esettanulmányokat. Virtuális szimulációs játékok és platformok használata, amelyek lehetővé teszik a hallgatók számára, hogy interaktív módon gyakorolják a vállalatirányítási rendszerek használatát és döntéshozatali folyamatokat.	
Értékelés A félév vizsgával zárul. Az értékelés módja: 0% - 50% - elégtelen 51% - 60% - elégséges 61% - 70% - közepes 71% - 80% - jó 81%- jeles	
Kötelező szakirodalom: Herdon Miklós-Rózsa Tünde (2011): Információs rendszerek az agrárgazdaságban. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest. Szenteleki Károly-Rózsa Tünde (2007): Információs rendszerek. Hefop jegyzet.	
Ajánlott szakirodalom: Dobay Péter (1997): Vállalati információ-menedzsment. Nemzeti Tankönyvkiadó. Hetyei József (2004): ERP rendszerek Magyarországon a 21. században. ComputerBooks, Budapest. Hetyei József (2009): ERP rendszerek Magyarországon a 21. században. ComputerBooks, Thomas F. Wallance: ERP-vállalatirányítási rendszerek. Thomas F. Wallance: ERP-vállalatirányítási rendszerek. Klaus-Dieter, Gronwald. (2017). Integrated Business Information Systems. doi: 10.1007/978-3-662-53291-1 Simha, R., Magal., Jeffrey, Word. (2010). Integrated Business Processes with ERP Systems.	

tematika
Bevezetés a vállalatirányítási rendszerekbe
TE: Megértik a vállalatirányítási rendszerek alapvető fogalmait és jelentőségét. Képesek azonosítani a különböző típusú vállalatirányítási rendszereket.
Rendszer és információ elméleti ismeretek
TE Elsajátítják a rendszerelmélet és az információelmélet alapjait.
ERP rendszerek bemutatása és funkciói
TE: Megértik az integrált vállalati folyamatok kezelésének alapelveit.
Adatbáziskezelés és adatbiztonság
TE Megértik az adatbiztonság és adatvédelem fontosságát, valamint a GDPR hatásait.
Üzleti folyamatok modellezése és elemzése
TE Megértik a folyamatmenedzsment és folyamatos fejlesztés szerepét.
Készletgazdálkodási feladatok megvalósítása
TE Elsajátítják a készletgazdálkodás elméleti és gyakorlati alapjait.
Mesterséges intelligencia a vállalatirányításban
TE Megértik a mesterséges intelligencia és gépi tanulás alapjait.
E-business és digitális transzformáció
TE Ismerik az e-business alapelveit és gyakorlati alkalmazásait.
Ügyfélkapcsolat-kezelés (CRM) rendszerek
TE Képesek azonosítani a CRM rendszerek funkcióit és előnyeit.
Ellátásilánc-menedzsment (SCM).
TE Elsajátítják az ellátásilánc-menedzsment elméleti és gyakorlati alapjait.
Emberi erőforrás menedzsment (HRM) rendszerek
TE Megértik a HRM rendszerek szerepét és alkalmazásait.
Projektmenedzsment és rendszerbevezetés
TE Képesek a vállalatirányítási rendszerek bevezetésének lépéseinek azonosítására.
Összefoglalás és esettanulmányok
TE Képesek az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására valós példákon keresztül.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Agrárinformatika és digitalizáció				Kódja:	GT_AGVL029-17, GT_AGVLS029-17, GT_AGVLP029-17		
		angolul:		Agricultural Informatics and digitalization							
Felelős oktatási egység:				Módszertani- és Üzleti Digitalizáció Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:	-		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve			
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	4	magyar			
Levelező	x	Féléves		Féléves							
		5		10							
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Szilágyi Róbert		beosztása:		egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók A hallgatóknak előképzettségüktől függetlenül készség szinten el kell sajátítani azokat az informatikai ismereteket, amelyek a további tanulmányaikban felhasználhatók, illetve egy felsőfokú végzettséggel rendelkező szakember gyakorlati munkájában szükségesek lehetnek. Azaz interneten fellelhető ismereteket össze tudják gyűjteni, és ezek felhasználásával, valamint az Office programcsomag használatával képesek legyenek komplex feladataik megoldására is. A képzés alapján alkalmazás orientált, számos gyakorlati feladat megoldásával.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> Birtokában van a legalapvetőbb információgyűjtési, elemzési, feladat-, illetve problémamegoldási módszereknek. <i>Képesség:</i> Egyszerűbb szakmai beszámolókat, értékeléseket, prezentációkat készít, illetve előad. <i>Attitűd:</i> Fogékony az új információk befogadására, szakmai ismeretekre és módszertanokra. <i>Autonómia és felelősség:</i> Munkaköri feladatát önállóan végzi, szakmai beszámolóit, jelentéseit, kisebb prezentációit önállóan készíti. Szükség esetén munkatársi, vezetői segítséget vesz igénybe.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei Táblázatkezelő rendszerek elemei (függvények, diagramok, sorbarendeázések és kimutatások stb.). Adatbáziskezelőrendszerek elemei (adatbázisok, táblák, lekérdezések, űrlapok és jelentések készítése, kezelése). Kimutatáskészítés, bevezetés az adatvizualizációba.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A hallgatók az előadásokon elsajátíthatják azokat az elméleti alapokat, amelyek a gyakorlaton bemutatásra kerülő feladatok megoldásaihoz szükségesek. Az előadásokon prezentáció formájában kapják a hallgatók az ismereteket, a gyakorlatokon pedig a táblázatkezelő és adatbáziskezelő rendszerek elemeivel, illetve használatával ismerkednek meg.											
Értékelés A félév gyakorlati jeggyel zárul. Az aláírás feltétele, hogy a hallgatók félévi tevékenysége alapján megállapított teljesítménye legalább 61%-os legyen. A gyakorlat a jegy 70%-t, az elmélet pedig a jegy 30%-t teszi ki. A félév folyamán két gyakorlati és két teszt jellegű ZH-ra kerül sor. A gyakorlatokon elkészített feladatokat az e-learning rendszerbe fel kell tölteni. Évközi Zh-k pontszáma: 30 pont elmélet, 70 pont gyakorlat. Az összesített pontszám alapján a jegy kialakítása az alábbiak szerint történik: 0 - 60 elégtelen, 61 -70 elégséges, 71 -80 közepes, 81 -90 jó, 91 - 100 jeles.											
Kötelező szakirodalom: Tanszéki szerzői kollektíva: Üzleti informatika, elektronikus jegyzet, 2011. Herdon Miklós, Kapronczai István, Szilágyi Róbert: Agrárinformációs rendszerek. Debreceni Egyetemi Kiadó. 2015. 167 p. ISBN 978-963-473-822-0 Továbbá az előadáson és a gyakorlaton elhangzottak.											
Ajánlott szakirodalom: Herdon Miklós: Informatika agrárgazdasági alkalmazásokkal (Szaktudás Kiadó Ház).											

tematika
E: Információ, rendszer (adat, információ, tudás, rendszer, rendszerkategóriák, rendszerszemléletű megközelítés) Gy: Táblázatkezelő rendszer használat: hivatkozások, összegző függvények (SZUM, DARAB, MIN, MAX, ÁTLAG)
TE: A hallgató ismeri a különböző adattípusokat és az Excel különböző alap funkcióit.
Gy: Táblázatkezelő rendszer használat: Feltételes kifejezések, logikai operátorok alkalmazása (HA, ÉS, VAGY); Keresőfüggvények: (VKERES, FKERES, INDEX, HOL.VAN)
TE: Ismeri és alkalmazni tudja a strukturált hivatkozást
E: Bevezetés az adat-vezérelt döntéshozatalba Gy: Táblázatkezelő rendszer használat: Adatbázisfüggvények, tömbfüggvények, feltételes függvények
TE: Haladó összetett függvény használat
Gy: Táblázatkezelő rendszer használat: Adattisztítás, eltérő formátumok (csv, txt) importálása, feltételes formázás, diagramkészítés.
TE: Képes adatimportálásra, diagramkészítésre
E: Adatbázisrendszer (egy általános adatbázis rendszer architektúrája, az adatbázisstervezés szintjei, adatfüggetlenség); SQL, noSQL Gy: Táblázatkezelő rendszer használat: Kimutatáskészítés alapjai
TE: Bevezetés a kimutatáskészítésbe
Gy: Excel Beszámoló (alap, haladó függvények, adattisztítás, diagramkészítés)
TE Számonkérés
E: Adatvizualizáció Gy: Többtáblás kimutatás készítés, relációk kialakítása, vezetői kérdések megválaszolása
TE: Logikai adatmodell kialakítása, kimutatáskészítés
Gy: Adatbázis lekérdezési lehetőségek (QBE rács, SQL)
TE: Reláció adatmodell megismerése
E: Rendszerelméleti alapok Gy: Kimutatáskészítés projektfeladat
TE: Jelentéskészítés, kifejezések, műveletek használata.
Gy: Időszaki jelentések készítése, üzleti intelligencia, PowerBI desktop
TE: Haladó kimutatáskészítés
E: Cloud computing, mobil Internet, adatbiztonság Gy: PowerBI desktop feladat
TE: Bevezetés az üzleti intelligenciába
Gy: PowerBI desktop feladat
TE: Minta adatok feldolgozása
E: Üzleti Intelligencia, Data Science Gy: Komplex számonkérés (adatimport, adattisztítás, elemzés, kimutatáskészítés)
TE: Számonkérés
Gy: BI megoldások, haladó adatelemzés
TE: Minta adatok feldolgozása

*TE tanulási eredmények

A szóbeli vizsgáztatás értékelési szempontjai: <i>elégtelen (1):</i> fogalmak ismeretének hiánya <i>elégséges (2):</i> fogalmak általános, lényegi ismerete és helyes alkalmazása <i>közepes (3):</i> fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, néhány fontos részletszabály ismerete az egyes jogintézményekhez <i>jó (4):</i> fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok többségének ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez <i>jeles (5):</i> fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez, összefüggések értelmezése	
Kötelező szakirodalom:	
Magyarország Alaptörvénye 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról 2018. évi CXXV. törvény a kormányzati igazgatásról	
Ajánlott szakirodalom:	
Hatályos jogszabálysövegek: www.njt.hu, net.jogtar.hu Balla Zoltán: A közigazgatás alapintézményei, Budapest (NKE Ludovika Kiadó) 2023	

tematika	
1.	Alkotmányos és jogi ismeretek
	TE*: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
3.	Az államszervezet
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
5.	A közigazgatás intézményrendszere
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
7.	Jogi szabályozás
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
9.	Az általános közigazgatási rendtartás szabályai 1.
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
11.	Az általános közigazgatási rendtartás szabályai 2.
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
13.	Az Európai Unió közigazgatási szemszögből. Államháztartási ismeretek
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
15.	Közigazgatási szervezetek működése. Közszolgálat.
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
17.	Az ingatlan-nyilvántartási eljárás különös szabályai..
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
19.	Egyes agrár szakigazgatási eljárások.
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Támogatási és szabályozási rendszerek		Kódja:	GT_AGVL031-17, GT_AGVLS031-17, GT_AGVLP031-17		
		angolul:							
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:				--		Kódja:			
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		Kollokvium	3	magyar	
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	-				
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Fróna Dániel		beosztása:	adjunktus	
A kurzus célja, hogy a hallgatók alapos ismereteket szerezzenek az agrár- és vidékfejlesztési támogatási rendszerekről, valamint a jelenlegi operatív programokról és pályázati struktúrákról. A tantárgy során a hallgatók megtanulják a pályázati kiírások és felhívások értelmezésének képességét, valamint alapvető tudást szereznek a pályázati dokumentáció és menedzsment terén. Emellett gyakorlati példák révén tapasztalatot szereznek a pályázati folyamatokban, beleértve a pályázatírást, projektmenedzsmentet, finanszírozást és monitoringot. A kurzus végére a hallgatók olyan átfogó és gyakorlati tudással rendelkeznek, amely lehetővé teszi számukra a sikeres részvételt a pályázati folyamatokban.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
Tudás: A hallgatók alapos elméleti ismereteket szereznek a támogatási rendszerek működéséről. Emellett gyakorlati készségeket sajátítanak el a pályázati kiírások és felhívások értelmezésében, valamint a pályázatírás és menedzsment alapvető lépéseiben.									
Képesség: A hallgatók képessé válnak a pályázati kiírások és felhívások értelmezésére, valamint a szükséges pályázati dokumentáció összeállítására. Megtanulják a pályázatírás és a projektmenedzsment alapvető lépéseit, beleértve a pénzügyi tervezést és a monitoring folyamatokat. Emellett képesek lesznek azonosítani és kezelni a pályázati folyamatokban rejlő kockázatokat és buktatókat.									
Attitűd: A hallgatók proaktív és célorientált hozzáállást alakítanak ki, amely segíti őket a pályázati lehetőségek felismerésében és kihasználásában. Fejlődik kritikai gondolkodásuk és elemzőképességük, amelyek révén képesek lesznek értékelni és optimalizálni a pályázati folyamatokat.									
Autonómia és felelősség: A hallgatók felelősséget vállalnak elemzéseikért, következtetéseikért és döntéseikért.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei A kurzus célja, hogy a hallgatók átfogó ismereteket szerezzenek az agrár- és vidékfejlesztési támogatások rendszeréről, beleértve az Európai Unió és a nemzeti támogatási politikákat is. A kurzus során áttekintjük a jelenleg futó operatív programokat, valamint bemutatjuk a különböző pályázati struktúrákat és típusokat. A hallgatók megtanulják a pályázati kiírások és felhívások értelmezését, valamint elsajátítják a pályázatírás és dokumentáció alapjait. A kurzus részletesen foglalkozik a projektmenedzsmenttel, beleértve a pénzügyi tervezést, a monitoringot és az értékelést. Esettanulmányok és gyakorlati feladatok révén a hallgatók gyakorlati tapasztalatot szereznek a pályázati folyamatokban.									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Az interaktív előadások révén a hallgatók folyamatosan bevonódnak a tanulási folyamatba, ami jelentősen hozzájárul készségeik fejlesztéséhez. A kurzus keretében neves kutatóintézetekből érkező vendégelőadók is részt vesznek, akik szélesítik a hallgatók látókörét és mélyítik szakmai ismereteiket. Az előadásokhoz kapcsolódó gyakorlati órákon a hallgatók tovább mélyítik tudásukat, és előre meghatározott témakörökből prezentációkat tartanak.									
Értékelés Az előadások anyagai, valamint a hozzájuk tartozó írásos anyagok a hallgatók rendelkezésére állnak. A vizsga írásbeli formában zajlik, amely során a fogalmak, felsorolás és rövid esszé jellegű kérdések, valamint igaz-hamis és teszt kérdések kerülnek számonkérésre. Ha a hallgató az „A” vizsgát nem teljesíti, lehetősége van „B” és „C” vizsgákra, ahol az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet alapján értékelik az eredményét.									
Kötelező szakirodalom: Szűcs István – Nagy Adrián Szilárd: A projektmenedzsment gyakorlata ISSN 2416-1969, ISBN 978-615-80290-9-4									

tematika
Bevezetés a pályázati támogatási ismeretekbe
TE: A hallgatók megértik a tantárgy célját, jelentőségét és alapfogalmait az agrár- és vidékfejlesztési támogatások területén.
Az Európai Unió támogatási politikája
TE: A hallgatók megismerik az EU támogatási politikájának alapelveit és céljait.
Nemzeti támogatási rendszerek
TE: A hallgatók átfogó ismereteket szereznek a magyar nemzeti támogatási rendszerekről és azok működéséről.
Támogatási jogszabályok és rendeletek
TE: A hallgatók képesek lesznek azonosítani és értelmezni a releváns jogszabályokat és rendeleteket.
Operatív Programok (OP) fogalma és céljai
TE: A hallgatók megértik az operatív programok fogalmát és azok stratégiai céljait.
Jelenleg futó operatív programok bemutatása
TE: A hallgatók részletesen megismerik a jelenleg futó operatív programokat és azok főbb elemeit.
Pályázati struktúrák áttekintése
TE: A hallgatók átfogó képet kapnak a különböző pályázati struktúrákról és azok jellemzőiről.
Pályázati típusok és jellemzőik
TE: A hallgatók megismerik a különböző pályázati típusokat és azok jellemzőit.
Pályázati kiírások felépítése és értelmezése
TE: A hallgatók képesek lesznek a pályázati kiírások és felhívások alapvető elemeinek értelmezésére.
Gyakorlati példák és esettanulmányok elemzése
TE: A hallgatók gyakorlati tapasztalatot szereznek esettanulmányok és példák elemzésével.
Pályázati dokumentáció és követelmények
TE: A hallgatók megismerik a szükséges dokumentumokat és a dokumentációs követelményeket.
Pályázatírási folyamat és ütemezés
TE: A hallgatók elsajátítják a pályázatírás lépéseit és az ütemezés fontosságát.
Projektmenedzsment és pályázati monitoring
TE: A hallgatók megértik a projektmenedzsment alapelveit és a pályázati monitoring szerepét.
Összefoglalás
TE: Az elhangzott előadásanyagok szintetizálása.

*Tanulási eredmény

A tantárgy neve:	magyarul:		Ágazati gazdaságtan I.				Kódja:	GT_AGVL032-17, GT_AGVLS032-17, GT_AGVLP032-17	
	angolul:		Sectoral Economics I.						
Felelős oktatási egység:			Ökonómia Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit		Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		Kollokvium	4	magyar	
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10				
Tantárgyfelelős oktató			neve:		Dr. Kovács Krisztián		beosztása:	egyetemi adjunktus	

A kurzus célja,

hogy a hallgatók megismerhessék a növénytermesztési és kertészeti ágazatoknak:

- a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését,
- az egyes ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét,
- a termékpálya felépítését és jellemzőit, valamint szabályozását,
- az ágazat üzemgazdasági jellemzőit és sajátosságait,
- a termelés főbb munkafolyamatait és a munkaszervezésének sajátosságait,
- az ágazatok termelési érték, termelési költség és jövedelem viszonyait

Az oktatás a legfőbb ágazatokra szorítkozik (őszi búza, kukorica, napraforgó, őszi káposztarepce, alma, meggy, csemegekukorica, zöldborsó, paradicsom, paprika), és célja, hogy a hallgatók ezen ágazatok tekintetében megismerjék és elsajátítsák azon alapvető ágazati sárokszámokat és gazdálkodási jellemzőket, melyekre mind a termelés gyakorlatában, mind az agrobiznisz más területein szükségük van a szakmai eligazodáshoz.

A hallgatók a gyakorlatokon – komplex példafeladatokon keresztül (valós helyzeteket szimulálva) – megismerkednek az ágazati ökonómiai kalkulációk elkészítésének módszertanával (adatgyűjtés, adatfeldolgozás, értékelés-elemzés), az ehhez szükséges fogalmak értelmezésével és a gazdasági döntéshozatal mechanizmusával és sajátosságaival.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

- Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.

- Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.

- Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait.

- Ismeri a vidékfejlesztési és mezőgazdasági problémák azonosításához szükséges statisztikai módszereket, a releváns információgyűjtési, elemzési és probléma-megoldási metódusokat, marketing folyamatokat.

- Ismeri a vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit.

Képesség:

- Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.

- Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez szükséges feltételrendszert.

- Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.

Attitűd:

- Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére.

- Befogadó mások véleménye, a vidékfejlesztés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.

- Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére.

Autonómia és felelősség:

- A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal.

- Felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.

- Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.

- Felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A tantárgy magában foglalja a fentiekben felsorolt főbb mezőgazdasági ágazatok vonatkozásában az ágazatoknak a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését, az egyes ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét, a termékpálya felépítését és jellemzőit, valamint szabályozását, az ágazat üzemgazdasági jellemzőit és sajátosságait, a termelés főbb munkafolyamatait és a munkaszervezésének sajátosságait, az ágazatok termelési érték, termelési költség és jövedelem viszonyait, valamint a termelés hatékonyságát és versenyképességét meghatározó összefüggések rendszerét.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások keretében kerül sor a főbb mezőgazdasági ágazatok üzemgazdasági ismereteinek elsajátítására, különös tekintettel azok elméleti hátterére, logikai összefüggéseire. Az előadások tartása PowerPoint prezentációs anyagra alapoz, mely minden egyes oktatott ágazat esetében azonos szerkezetben épül fel a könnyebb tanulhatóság és az ágazatok közötti összehasonlíthatóság végett. A ppt előadásanyagot elektronikus jegyzet egészíti ki.

A gyakorlatokon követelmény az előadáson elhangzott anyag ismerete, ezért ezek rendszeres tanulása eléri, vagy meghaladja az órarendi terhelés időnagyságát. A gyakorlatokon oktatott, és otthoni foglalkozás keretében, önállóan – de a gyakorlatvezető részletes útmutatásai alapján – elkészítendő kalkulációs példafeladatok elkészítésének otthoni munkaidőigénye meghaladja az órai foglalkozás időtartamát. A kalkulációs feladat elkészítéséhez excel alapú komplex üzemgazdasági modellt kapnak a hallgatók, mellyel hozzájárulunk az ágazati kalkulációk módszertani elsajátításához.

Értékelés

A kollokviumi érdemjegy megszerzéséért teljesített írásbeli vizsga 5 fokozatú érdemjeggyel értékelendő. Az írásbeli vizsgán legalább 60%-os teljesítmény elérése szükséges az elégséges (2) érdemjegy megszerzéséhez, 70-80% a közepes, 80-90%: a jó és 90% vagy azt meghaladó teljesítmény eredményez jeles (5) minősítést.

Kötelező szakirodalom:

Üzemtan (Szerk.: Szűcs I.) Kiadó: Debreceni Egyetem. Debrecen, 2018. ISBN 978-963-490-139-6. p. 327 (elektronikus tananyag)

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2

Az órákon leoktatott tananyag.

Ajánlott szakirodalom:

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2

Mezőgazdasági ágazatok gazdaságtana – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Szűcs I.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-64-5

Agrárgazdasági Kutató Intézet éves kiadványai; KSH kiadványok és tanulmányok; Gazdálkodás folyóirat; Egyéb szaksajtó; MVH honlapja és tájékoztatói

tematika (előadások)
Követelményrendszer ismertetése. Az előadások és gyakorlatok tematikájának és tartalmának ismertetése és magyarázata. A mezőgazdasági piacok működési mechanizmusa.
TE* A mezőgazdasági piacok működési mechanizmusa, törvényszerűségei
Üzemtani tervezés és elemzés
TE: Az ágazati modellezés és elemzés alapjainak ismerete és gyakorlati hasznosíthatósága
Gabona ágazat (búza, kukorica) ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Gabona ágazat (árpa, zab, tritikálé) ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Olajos- és fehérje növények (repce, napraforgó) ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Olajos- és fehérje növények (szója, borsó) ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Ipari növények (burgonya) ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Ipari növények (cukorrépa és cukornád) ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Gyümölcs ágazat ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Zöldség ágazat ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Bor ágazat ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Hallgatói prezentációk
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
ZÁRTHELYI DOLGOZAT

*TE tanulási eredmények

Gyakorlatok tematikája

Téma
Követelményrendszer ismertetése. Az üzemtani alapfogalmak ismételése
A gyakorlatokon megoldandó komplex szántóföldi növénytermesztési példafeladat elméleti háttérének áttekintése. Adatgyűjtés módja a szántóföldi növénytermesztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez.
Az adatfeldolgozás módja a szántóföldi növénytermesztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez, az erre alkalmas kalkulációs modell alkalmazásának elsajátítása.
Az üzemgazdasági elemzés és értékelés módszertana a komplex szántóföldi növénytermesztési példafeladat mintáján.
A gyakorlatokon megoldandó komplex olajnövény példafeladat elméleti háttérének áttekintése. Adatgyűjtés módja az állattenyésztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez.
Az adatfeldolgozás módja a zöldség ágazatok költség-haszon elemzéséhez, az erre alkalmas kalkulációs modell alkalmazásának elsajátítása.
Az üzemgazdasági elemzés és értékelés módszertana a komplex gyümölcs ágazatos példafeladat mintáján.

A tantárgy neve:	magyarul:	Ágazati gazdaságtan II.				Kódja:	GT_AGVL033-17, GT_AGVLS033-17, GT_AGVLP033-17	
	angolul:	Sectoral Economics II.						
Felelős oktatási egység:		Ökonómia Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		Ágazati gazdaságtan I.				Kódja:	GT_AGVL032-17, GT_AGVLS032-17, GT_AGVLP032-17	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		Kollokvium	4	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Kovács Krisztián		beosztása:	egyetemi adjunktus	

A kurzus célja,

hogy a hallgatók megismerhessék a különféle állattenyésztési ágazatoknak:

- a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését,
- az egyes ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét,
- a termékpálya felépítését és jellemzőit, valamint szabályozását,
- az ágazat üzemgazdasági jellemzőit és sajátosságait,
- a termelés főbb munkafolyamatait és a munkaszervezésének sajátosságait,
- az ágazatok termelési érték, termelési költség és jövedelem viszonyait

Az oktatás a legfőbb ágazatokra szorítkozik (szarvasmarha, sertés, baromfi, tojás, juh, stb.), és célja, hogy a hallgatók ezen ágazatok tekintetében megismerjék és elsajátítsák azon alapvető ágazati sarokszámokat és gazdálkodási jellemzőket, melyekre mind a termelés gyakorlatában, mind az agrobiznisz más területein szükségük van a szakmai eligazodáshoz.

A hallgatók a gyakorlatokon – komplex példafeladatokon keresztül (valós helyzeteket szimulálva) – megismerkednek az ágazati ökonómiai kalkulációk elkészítésének módszertanával (adatgyűjtés, adatfeldolgozás, értékelés-elemzés), az ehhez szükséges fogalmak értelmezésével és a gazdasági döntéshozatal mechanizmusával és sajátosságaival.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

- Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.

- Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.

- Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait.

- Ismeri a vidékfejlesztési és mezőgazdasági problémák azonosításához szükséges statisztikai módszereket, a releváns információgyűjtési, elemzési és probléma-megoldási metódusokat, marketing folyamatokat.

- Ismeri a vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit.

Képesség:

- Képes a vidékfejlesztés és az agráriumban területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.

- Képes a vidékfejlesztés, az agráriumban és a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez szükséges feltételrendszert.

- Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.

Attitűd:

- Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére.

- Befogadó mások véleménye, a vidékfejlesztés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.

- Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére.

Autonómia és felelősség:

- A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal.

- Felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.

- Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.

- Felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A tantárgy magában foglalja a fentiekben felsorolt főbb mezőgazdasági ágazatok vonatkozásában az ágazatoknak a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését, az egyes ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét, a termékpálya felépítését és jellemzőit, valamint szabályozását, az ágazat üzemgazdasági jellemzőit és sajátosságait, a termelés főbb munkafolyamatait és a munkaszervezésének sajátosságait, az ágazatok termelési érték, termelési költség és jövedelem viszonyait, valamint a termelés hatékonyságát és versenyképességét meghatározó összefüggések rendszerét.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások keretében kerül sor a főbb mezőgazdasági ágazatok üzemgazdasági ismereteinek elsajátítására, különös tekintettel azok elméleti hátterére, logikai összefüggéseire. Az előadások tartása PowerPoint prezentációs anyagra alapoz, mely minden egyes oktatott ágazat esetében azonos szerkezetben épül fel a könnyebb tanulhatóság és az ágazatok közötti összehasonlíthatóság végett. A ppt előadásanyagot elektronikus jegyzet egészíti ki.

A gyakorlatokon követelmény az előadáson elhangzott anyag ismerete, ezért ezek rendszeres tanulása eléri, vagy meghaladja az órarendi terhelés időnagyságát. A gyakorlatokon oktatott, és otthoni foglalkozás keretében, önállóan – de a gyakorlatvezető részletes útmutatásai alapján – elkészítendő kalkulációs példafeladatok elkészítésének otthoni munkaidőigénye meghaladja az órai foglalkozás időtartamát. A kalkulációs feladat elkészítéséhez excel alapú komplex üzemgazdasági modellt kapnak a hallgatók, mellyel hozzájárulunk az ágazati kalkulációk módszertani elsajátításához.

Értékelés

A kollokviumi érdemjegy megszerzéséért teljesített írásbeli vizsga 5 fokozatú érdemjeggyel értékelendő. Az írásbeli vizsgán legalább 60%-os teljesítmény elérése szükséges az elégséges (2) érdemjegy megszerzéséhez, 70-80% a közepes, 80-90%: a jó és 90% vagy azt meghaladó teljesítmény eredményez jeles (5) minősítést.

Kötelező szakirodalom:

Üzemtan (Szerk.: Szűcs I.) Kiadó: Debreceni Egyetem. Debrecen, 2018. ISBN 978-963-490-139-6. p. 327 (elektronikus tananyag)

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2

Az órákon leoktatott tananyag.

Ajánlott szakirodalom:

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2

Mezőgazdasági ágazatok gazdaságtana – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Szűcs I.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-64-5

Agrárgazdasági Kutató Intézet éves kiadványai; KSH kiadványok és tanulmányok; Gazdálkodás folyóirat; Egyéb szakajtó; MVH honlapja és tájékoztatói

tematika (előadások)
Követelményrendszer ismertetése. Az előadások és gyakorlatok tematikájának és tartalmának ismertetése és magyarázata. A mezőgazdasági piacok működési mechanizmusa.
TE* A mezőgazdasági piacok működési mechanizmusa, törvényszerűségei
Üzemtani tervezés és elemzés
TE: Az ágazati modellezés és elemzés alapjainak ismerete és gyakorlati hasznosíthatósága
Tej ágazat ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Marhahústermelés gazdaságtana
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Sertés ágazat ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Baromfihús előállítás ökonómiai kérdései
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Tojás előállítás ökonómiai kérdései
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Juh és kecske ágazat ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Halászat és akvakultúra ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Méz ágazat ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Vadgazdálkodás ökonómiája
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
Hallgatói prezentációk
TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
ZÁRTHELYI DOLGOZAT

*TE tanulási eredmények

Gyakorlatok tematikája

Téma
Követelményrendszer ismertetése. Az üzemtani alapfogalmak ismételése
A gyakorlatokon megoldandó komplex állattenyésztési példafeladat elméleti háttérének áttekintése. Adatgyűjtés módja a szántóföldi növénytermesztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez.
Az adatfeldolgozás módja az állattenyésztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez, az erre alkalmas kalkulációs modell alkalmazásának elsajátítása.
Az üzemgazdasági elemzés és értékelés módszertana a tejtermelési példafeladat mintáján.
A gyakorlatokon megoldandó sertés példafeladat elméleti háttérének áttekintése. Adatgyűjtés módja az állattenyésztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez.
Az adatfeldolgozás módja a sertés ágazat költség-haszon elemzéséhez, az erre alkalmas kalkulációs modell alkalmazásának elsajátítása.
Az üzemgazdasági elemzés és értékelés módszertana a baromfi ágazatos példafeladat mintáján.

A tantárgy neve:		magyarul:		EU Agrár- és környezetpolitika		Kódja:	GT_AGVL034-17, GT_AGVLS034-17, GT_AGVLP034-17	
		angolul:		EU Agricultural and Environmental Policy				
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:				--			Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		Kollokvium	4	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Prof. Dr. Rákos Mónika		beosztása:	egyetemi tanár

A kurzus célja, hogy

a hallgatók rendelkezzenek azokkal az információkkal az EU-ról, amelyek segítik őket jövőjük építésében. Ismerjék meg az agrárpolitikának az integrációban kezdetektől betöltött szerepét, információt nyerjenek a nemzetközi agrárpiacról, elméleti háttéréről. Tájékozódjanak a környezetpolitika térnyeréséről, alapelveiről, mely tudás alapja lehet a környezettudatos gondolkodás formálásának.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

- Tisztában van a nemzetközi agrár- és vidékpolitika jelentőségével, ezzel kapcsolatban tudja és érti a szakpolitikák alapvető fogalmait, összefüggéseit és folyamatait.
- Ismeri a szakpolitikák egészére vonatkozó tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns döntéshozatali folyamatokat.
- Ismeri az agrárpolitika és a szakpolitikák (támogatási, adózási stb.) alapvető funkcióit és összefüggéseit.

Képesség:

- Képes a szakpolitikai problémák megfogalmazására, a várható trendek felismerésére, önálló szakmai álláspont kialakítására, és annak megvédésére a viták során.
- Képes a szakpolitikák intézményi háttérének formális és informális kapcsolatrendszerét értelmezni, és azt munkája során felhasználni.
- Képes a szakterületre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes elemzésre, alapvető összefüggések feltárására, önálló következtetések levonására. Szakmai irányítás mellett képes kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő közvetlen irányítására.

Attitűd:

Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására.

Autonómia és felelősség:

Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje az Európai Unió szerepét, nem csak hagyományos értelemben, hanem a különböző szakpolitikák esetében is. A tárgyalt témaköröket nemzetközi kitekintésben is el tudja helyezni, a képzés során szerezzék meg az alapfogalmak használatának készségét. Rendelkezzenek azokkal az információkkal az EU-ról, amelyek segítik őket jövőjük építésében. Ismerjék meg az agrárpolitikának az integrációban kezdetektől betöltött szerepét, információt nyerjenek a nemzetközi agrárpiacról, elméleti háttéréről. Tájékozódjanak a környezetpolitika térnyeréséről, alapelveiről, mely tudás alapja lehet a környezettudatos gondolkodás formálásának.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak.

Értékelés

A vizsgakérdéseket minden témakör végén megkapják a hallgatók. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsátva.

A vizsga írásban történik, ahol a fogalmak kerülnek számonkérésre, illetve felsorolós és rövid esszé jellegű kérdéseken kívül igaz-hamis, teszt kérdésekre kell számítani. Ha a hallgató az „A” vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet kerül értékelésre eredménye.

Kötelező szakirodalom:

Popp József – Oláh Judit (szerk.) (2016): Közös Agrárpolitika

Popp József (2004) Az EU Közös Agrárpolitikájának elmélete és nemzetközi mozgástere. Kiadó: Európai Agrárpolitika Kft. ISBN 963 217 735 5

Az előadások anyaga, mely a kar e-learning felületén elérhető lesz.

Az Unió honlapjáról kijelölt fejezetek <http://europa.eu>

Ajánlott szakirodalom:

Horváth Zoltán (2007) Kézikönyv az Európai Unióról. Hetedik, átdolgozott, bővített kiadás hvgorac Lap- és Könyvkiadó Kft

Blahó András szerk. (2007): Európai integrációs alapismeretek. Aula Kiadó

További irodalmak az előadások során folyamatosan kerülnek bemutatásra és feltöltésre az e-learning rendszerbe.

tematika
EU története, jogrendszere, integrációs formák
TE: Megismeri az EU kialakulásának fontosabb mérföldköveit, az integráció mélyülésének folyamatát.
Az Európai Uniót működtető intézmények
TE: Megismeri az EU-t működtető intézményeket.
Gazdasági és Monetáris Unió
TE: Megismeri a gazdasági és monetáris unió kialakulásának lépéseit, mérföldköveit.
Az Európai Unió költségvetésének általános jellemzői és az aktuális költségvetés bemutatása
TE: Bemutatásra kerül az EU költségvetésének kialakításának feltételei, főbb bevételi és kiadási tényezői.
Közös Agrárpolitika (KAP) 50 éve
TE: Megismerik a KAP kialakulását és fontosabb mérföldköveit.
Közös Agrárpolitika (KAP) 2014-2020 és 2020 utáni időszak
TE: Megismerik a KAP jelenlegi szabályozását és jövőbeli kilátását.
Környezetpolitika kialakulása és működési rendszere. A fenntartható fejlődés fontosabb dokumentumai az EU-ban
TE: Megismerik a környezetpolitika kialakulását és fontosabb szabályozását.
Vidékfejlesztési jogszabály 2014-2020 és 2020 utáni időszak
TE: Megismerik az EU vidékfejlesztési politikájának jelenlegi és jövőbeli tényezőit.
Energiaellátás, energiapolitika
TE: Megismerik az EU energiapolitikáját.
EU tagságunk 10 évének agrár- és vidékgazdasági tapasztalatai
TE: Bemutatásra kerülnek a fontosabb változások az EU-csatlakozás óta.
Beruházás és az EU kohéziós politikája
TE: Megismerik az EU fejlesztési és beruházási politikáját.
Regionális politika
TE: Megismerik a regionális politika fontosabb jellemzőit.
WTO
TE: Megismerik a WTO működését, fontosabb szabályozásait.
Összefoglalás
TE: A félév során leadott anyagok szintetizálása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Szaknyelv I.			Kódja:	GT_AGVLNY1-17 GT_AGVLSNY1-17 GT_AGVLPNY1-17	
		angolul:		Technical language I.					
Felelős oktatási egység:				Gazdasági Szaknyelvi Kommunikációs Központ					
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	1	angol, német	
Levelező	X	Féléves		Féléves					
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Pozsonyi Katalin		beosztása:	nyelvtanár
A kurzus célja, hogy a hallgatók									
a Közös Európai Referenciakeret (CEFR) által meghatározott középfokú szakmai nyelvvizsga szintjének elérését megalapozzák az olvasás, írás, beszéd és hallás utáni értés terén. Ezen a szinten a nyelvhasználó meg tudja érteni összetettebb szövegek fő mondanivalóját és fontosabb információit. Képes részletes és világos szövegalkotásra az elvárt témakörökben. Folyamatosan kommunikál anyanyelvű beszédpartnerével, megfelelően használja az szakmai nyelvi lexikát, tud érvelni, véleményt nyilvánítani, állást foglalni.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
<i>Tudás:</i> A nyelvtanuló ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten. Ismeri az agrárgazdaság és vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit. Ezenkívül rendelkezik a vidékfejlesztés és mezőgazdaság szakterületén az alapvető jogi és etikai szabályok ismeretével.									
<i>Képesség:</i> A nyelvtanuló képes angol nyelven a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. Hatékonyan alkalmazza a szakterületén használatos korszerű informatikai rendszereket, eszközöket. Képes a vidékfejlesztéssel és agráriummal kapcsolatos angol nyelvű információk megértésére, és speciális szakkifejezéseinek aktív alkalmazására.									
<i>Attitűd:</i> A nyelvtanuló nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére. Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra. Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő vidékfejlesztési, minőségbiztosítási problémák megoldásához. Törekszik az élethosszig tartó és az élet egészére kiterjedő tanulásra. idegen nyelven is.									
<i>Autonómia és felelősség:</i> A nyelvtanuló önállóan, a hiteles szakmai forrásokra támaszkodva tekinti át és elemzi a vidékfejlesztés és agrárium kérdéseit, és a problémákra megoldási javaslatokat fogalmaz meg angol nyelven is. Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására. Tudatosan képviseli szakterületének korszerű elméleteit és módszereit angol nyelven is.									
A kurzus rövid tartalma, témakörrei Az agrárium és gazdasági témakörök megismertetése, szituációs párbeszédok begyakorlása, az írott és hallott szöveg értését célzó feladatok gyakorlása, hivatalos levelek és beszámolók írása.									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Csoportmunka, egyéni feladatok, prezentációk, szituációs feladatok, módszertani útmutató az egyes vizsgafeladatok megoldásához, órai csoportos és egyéni gyakorlás, otthoni munka									
Értékelés Az órákon rendszeres szóbeli és írásbeli számonkérések, valamint a félév során két írásbeli (zárhelyi) dolgozat alapján (6. és 12. hét), beadandó dolgozatok. A Zh-kon a teljesítési szint: 60%.									
Kötelező szakirodalom (angol nyelv): Robin Matheson: English for Agribusiness and Agriculture in Higher Education Studies 2014 ISBN-10-1859644511									

Írásbeli feladatgyűjtemény a társalkodó általános nyelvvizsgához

Tímár Eszter: Words, words, words. Tematikus angol szókincsgyűjtemény. Nemzeti Tankönyvkiadó

Norman Coe, Mark Harrison, Ken Paterson : Oxford Angol Nyelvtan

Róth N-Senkár Sz.,-Tóth Z.: Angol szóbeli gyakorlatok, Nemzeti Tankönyvkiadó

Ajánlott szakirodalom (angol nyelv):

Némethné Hock Ildikó: 1000 questions, 1000 answers. Társalgási gyakorlatok az angol „A” típusú nyelvvizsgákhoz

Oxford Exam Excellence. CUP, 2006

Channel your English.Upper- intermediate, MM Publication

Jones: New Progress to First Certificate. CUP 1997

To the Top 3, MM publication

Online anyagok: www.bbc.com , www.agendaweb.org, www.nationalgeographic.com

Kötelező szakirodalom (német nyelv):

- Csányi Eszter-Magyar Gézané: Bevezetés a német üzleti idegen nyelvbe SALDO 2017 ISBN: 978-963-638-528-6

Ajánlott irodalom (német nyelv):

- Gabriele Volgnandt-Dieter Volgnandt: Exportwege neu 1 A1-A2 Schubert Verlag 2012 ISBN: 978-3-941323-00-1

- Sprenger, Weermann: Wirtschaft auf Deutsch Klett Verlag ISBN 978-3-12-675215-2

- Olaszy, Pákozdiné: Aktuelle Wirtschaftsthemen OLKA Budapest 2007 ISBN 978-963-06-3684-1

- Német gazdasági lapok és folyóiratok: Handelsblatt, Wirtschaftswoche

tematika	
5 óra	Szóbeli és írásbeli üzleti kommunikáció.
	TE:A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
	Szóbeli és írásbeli üzleti kommunikáció.
	TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
	Környezet
	TE A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
5 óra	Környezetvédelem 1
	TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
	Környezetvédelem 2
	TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
	A magyar mezőgazdaság jellemzői, támogatások
	TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
5 óra	Automatizált termelési folyamatok a mezőgazdaságban
	TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
	A digitalizáció szerepe a mezőgazdaságban
	TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
	Precíziós mezőgazdaság
	TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
5 óra	Biogazdálkodás 1
	TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
	Biogazdálkodás 2
	TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
	Hagyományos és regeneratív gazdálkodás
	TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása

A tantárgy neve:		magyarul:		Szaknyelv II.			Kódja:	GT_AGVLNY2-17	
		angolul:		Technical language II.				GT_AGVLSNY2-17 GT_AGVLPNY2-17	
Felelős oktatási egység:				Gazdasági Szaknyelvi Kommunikációs Központ					
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		szigorlat	1	angol, német	
Levelező	X	Féléves		Féléves	20				
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Pozsonyi Katalin		beosztása:	nyelvtanár	
A kurzus célja, hogy a hallgatók a Közös Európai Referenciakeret (CEFR) által meghatározott középfokú szakmai nyelvvizsga szintjének elérését megalapozzák az olvasás, írás, beszéd és hallás utáni értés terén. Ezen a szinten a nyelvhasználó meg tudja érteni összetettebb szövegek fő mondanivalóját és fontosabb információit. Képes részletes és világos szövegalkotásra az elvárt témakörökben. Folyamatosan kommunikál anyanyelvű beszédpartnerével, megfelelően használja az szakmai nyelvi lexikát, tud érvelni, véleményt nyilvánítani, állást foglalni.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul. <i>Tudás:</i> A nyelvtanuló ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten. Ismeri az agrárgazdaság és vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit. Ezenkívül rendelkezik a vidékfejlesztés és mezőgazdaság szakterületén az alapvető jogi és etikai szabályok ismeretével. <i>Képesség:</i> A nyelvtanuló képes angol nyelven a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. Hatékonyan alkalmazza a szakterületén használatos korszerű informatikai rendszereket, eszközöket. Képes a vidékfejlesztéssel és agráriummal kapcsolatos angol nyelvű információk megértésére, és speciális szakkifejezéseinek aktív alkalmazására. <i>Attitűd:</i> A nyelvtanuló nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére. Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra. Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő vidékfejlesztési, minőségbiztosítási problémák megoldásához. Törekszik az élethosszig tartó és az élet egészére kiterjedő tanulásra. idegen nyelven is. <i>Autonómia és felelősség:</i> A nyelvtanuló önállóan, a hiteles szakmai forrásokra támaszkodva tekinti át és elemzi a vidékfejlesztés és agrárium kérdéseit, és a problémákra megoldási javaslatokat fogalmaz meg angol nyelven is. Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására. Tudatosan képviseli szakterületének korszerű elméleteit és módszereit angol nyelven is.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei Az agrárium és gazdasági témakörök megismertetése, szituációs párbeszéd meggyakorlása, az írott és hallott szöveg értését célzó feladatok gyakorlása, hivatalos levelek és beszámolók írása.									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Csoportmunka, egyéni feladatok, prezentációk, szituációs feladatok, módszertani útmutató az egyes vizsgafeladatok megoldásához, órai csoportos és egyéni gyakorlás, otthoni munka									
Értékelés Az órákon rendszeres szóbeli és írásbeli számonkérések, valamint a félév során két írásbeli (zárthelyi) dolgozat alapján (6. és 12. hét), beadandó dolgozatok. A Zh-kon a teljesítési szint: 60%.									
Kötelező szakirodalom (angol nyelv): Robin Matheson: English for Agribusiness and Agriculture in Higher Education Studies 2014 ISBN-10-1859644511 Írásbeli feladatgyűjtemény a társalkodó általános nyelvvizsgához Tímár Eszter: Words, words, words. Tematikus angol szókincsgyűjtemény. Nemzeti Tankönyvkiadó Norman Coe, Mark Harrison, Ken Paterson : Oxford Angol Nyelvtan Róth N-Senkár Sz.-Tóth Z.: Angol szóbeli gyakorlatok, Nemzeti Tankönyvkiadó									

Ajánlott szakirodalom (angol nyelv):

Némethné Hock Ildikó: 1000 questions, 1000 answers. Társalgási gyakorlatok az angol „A” típusú nyelvvizsgákhoz
Oxford Exam Excellence. CUP, 2006

Channel your English. Upper- intermediate, MM Publication

Jones: New Progress to First Certificate. CUP 1997

To the Top 3, MM publication

Online anyagok: www.bbc.com , www.agendaweb.org, www.nationalgeographic.com

Kötelező szakirodalom (német nyelv):

- Csányi Eszter-Magyar Gézáné: Bevezetés a német üzleti idegen nyelvbe SALDO 2017 ISBN: 978-963-638-528-6

Ajánlott szakirodalom (német nyelv)

- Gabriele Volgnandt-Dieter Volgnandt: Exportwege neu 1 A1-A2 Schubert Verlag 2012 ISBN: 978-3-941323-00-1

- Sprenger, Weermann: Wirtschaft auf Deutsch Klett Verlag ISBN 978-3-12-675215-2

- Olaszy, Pákozdi: Aktuelle Wirtschaftsthemen OLKA Budapest 2007 ISBN 978-963-06-3684-1

- Német gazdasági lapok és folyóiratok: Handelsblatt, Wirtschaftswoche

tematika	
1. konzultációs alkalom (5 óra)	Szóbeli és írásbeli üzleti kommunikáció. Környezet, Környezetvédelem. A magyar mezőgazdaság helyzete, jellemzői, támogatások. TE* bemutatkozás, a témákhoz kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, üzleti levél megírása
2. konzultációs alkalom (5 óra)	A digitalizáció szerepe a mezőgazdaságban, Automatizált termelési folyamatok a mezőgazdaságban TE: Hallás utáni értés technikái és a képleírás vizsgálata. fogalmazás írás készségének az elsajátítása
3. konzultációs alkalom (5 óra)	Precíziós mezőgazdaság TE* a témákhoz kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok
4. konzultációs alkalom (5 óra)	Biogazdálkodás Hagyományos és regeneratív gazdálkodás. TE: Hallás utáni értés technikái és a képleírás vizsgálata. Év végi záró dolgozat A félév során tanult ismeretek, készségek felmérése.

A tantárgy neve:	magyarul:	Agrárgazdaságtan alapjai				Kódja:	GT_AGVL037-17, GT_AGVLS037-17, GT_AGVLP037-17	
	angolul:	Agricultural economics						
Felelős oktatási egység:		Ökonómia Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		--				Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		Kollokvium	5	magyar
Levelező	L	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Prof. Dr. Rákos Mónika		beosztása:	egyetemi tanár	

A kurzus célja, hogy
a hallgató megismerje a mezőgazdaság nemzetgazdaságban betöltött szerepét, a tárgyalt témaköröket nemzetközi kitekintésben is el tudja helyezni. A hallgatók a képzés során szerezzék meg az alapfogalmak használatának készségét.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

- Tisztában van azzal, hogy a primer szektorban előállított termékek az élelmiszerlánc részét képezik, ezzel kapcsolatban tudja és érti az élelmiszerlánc-biztonság alapvető fogalmait, összefüggéseit és folyamatait.
- Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági folyamatokat.
- Ismeri az agrárpolitika és a szakpolitikák (támogatási, adózási stb.) alapvető funkcióit és összefüggéseit.
- Tisztában van a K+F+I tevékenység betöltött szerepével.
- Rendelkezik az ágazatok problémáinak azonosításához szükséges ismeretekkel és a releváns információgyűjtés, elemzés és problémamegoldás módszereivel.

Képesség:

- Az ágazatok területén képes a termelést előkészítő és szolgáltató eljárások megtervezésére, lebonyolítására, az erőforrások szakszerű elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételle, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.
- Képes az egyes ágazati szakmai problémák megfogalmazására, a várható trendek felismerésére, önálló szakmai álláspont kialakítására, és annak megvédésére a viták során.
- Képes az agrárgazdaság szereplőinek viselkedését, az agrárium intézményi hátterének formális és informális kapcsolatrendszerét értelmezni, és azt munkája során felhasználni.
- Képes a szakterületre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes elemzésre, alapvető összefüggések feltárására, önálló következtetések levonására. Szakmai irányítás mellett képes kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő közvetlen irányítására.

Attitűd:

- Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására.

Autonómia és felelősség:

- Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal.

A kurzus rövid tartalma, témakörői

A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje a mezőgazdaság nemzetgazdaságban betöltött szerepét, nem csak hagyományos értelemben, hanem az agribusiness és a többfunkciós mezőgazdaság megközelítésében is. A tárgyalt témaköröket nemzetközi kitekintésben is el tudja helyezni, a képzés során szerezzék meg az alapfogalmak használatának készségét. Rendelkezzenek azokkal az információkkal a mezőgazdaságról, amelyek segítik őket a rendszer megismerésében és jövőjük építésében. Ismerjék meg a mezőgazdaság termékpályán betöltött szerepét, információt nyerjenek az élelmiszer előállítás folyamatáról, kapcsolati rendszeréről. Tájékozódjanak a főbb ágazatok helyzetéről, működéséről, valamint az új, modern technológiákról.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak.

Az előadáshoz tartozó gyakorlatokon a szakmai ismereteik elmélyítése mellett a hallgatók prezentációkat tartanak,

előre kiadott témakörökből.
Értékelés A vizsgakérdéseket minden témakör végén megkapják a hallgatók. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsátva. A vizsga írásban történik, ahol a fogalmak kerülnek számonkérésre, illetve felsorolás és rövid esszé jellegű kérdéseken kívül igaz-hamis, teszt kérdésekre kell számítani. Ha a hallgató az „A” vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet kerül értékelésre eredménye.
Kötelező szakirodalom: Mizik Tamás (szerk.) (2017): Agrárgazdaságtan II. – Az agrárfejlesztés mikro- és makroökonómiája. Akadémia Kiadó, ISBN: 978 963 05 9908 5, 446 p. Fertő Imre – Mizik Tamás (szerk.), 2016: Agrárgazdaságtan I. – Mezőgazdasági árak és piacok, ISBN: 978 630597272, 334 p.
Ajánlott szakirodalom: Szabó Gábor: Élelmiszer-gazdaságtan (Egyetemi jegyzet) DE MTK AVI – Kaposvári Egyetem ÁTK, Debrecen, 2001 További irodalmak folyamatosan a gyakorlatokon kerülnek bemutatásra, illetve feltöltésre kerül az e-learning rendszerbe.

tematika
Alapfogalmak ismertetése, a mezőgazdaság nemzetgazdasági szerepe
TE: Megismeri az agrobusinesshez tartozó fogalmakat és azok jellemzőit.
Az élelmiszer-gazdaság társadalmi-gazdasági szerkezete
TE: Ismereteket szerez a fontosabb összefüggésekről társadalmi és gazdasági szinten egyaránt.
Erőforrások a mezőgazdaságban I. – Földpiac, Földbirtok politika
TE: Ismereteket szerez a mezőgazdaság egyes forrásairól.
Erőforrások a mezőgazdaságban II. – Mezőgazdasági tőkepiac
TE: Ismereteket szerez a mezőgazdaság egyes forrásairól.
Erőforrások a mezőgazdaságban III. – Mezőgazdasági munkaerőpiac
TE: Ismereteket szerez a mezőgazdaság egyes forrásairól.
A főbb mezőgazdasági ágazatok bemutatása – Növénytermesztés
TE: Megismeri a mezőgazdaság főbb ágazatait.
A főbb mezőgazdasági ágazatok bemutatása – Állattenyésztés
TE: Megismeri a mezőgazdaság főbb ágazatait.
Mezőgazdasági üzemszervezetek
TE: Megismeri a mezőgazdaság üzemi struktúráját, gazdaságszerkezetét.
Költség – Jövedelem változásai az agrártermelésben
TE: Megismeri a mezőgazdaság árainak változására ható főbb jellemzőket.
Az agrár-külkereskedelem főbb jellemzői
TE: Megismeri az agrárkülkereskedelem jellemzőit az EU-csatlakozást követően.
A mezőgazdaságot érintő globális kihívások
TE: Megismeri milyen kihívásokkal kell szembenéznie a mezőgazdaságnak.
Modern technológiák a mezőgazdaságban – Precíziós mezőgazdaság
TE: Ismeretanyagot kap a precíziós mezőgazdaság legfontosabb jellemzőiről.
Modern technológiák a mezőgazdaságban – Bioüzemanyagok
TE: Megismeri az energetikához kapcsolódó fontosabb területeket.
Összefoglalás
TE: Az elhangzott előadásanyagok szintetizálása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Regionális gazdaságtan				Kódja:	GT_AGVL038-17, GT_AGVLS038-17, GT_AGVLP038-17	
	angolul:	Regional Economics						
Felelős oktatási egység:			Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:			-				Kódja:	-
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		G	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató			neve:	Dr. Pető Károly			beosztása:	egyetemi tanár

A kurzus célja, hogy a hallgatók tisztában legyenek a táj-régió fogalmával, a gazdaság általános törvényszerűségei térbeni érvényesülésével, a térben létező gazdaság mozgástörvényeivel mikro- és makroszinten. Ezen kívül a regionális fejlődés erőforrásainak átrendeződésének a területi folyamatokra gyakorolt hatását megismerjék. A tantárgy célja, hogy bemutassa az Európai Unió regionális politikájának intézményrendszerét, az intézmények és a támogatási politika működését, valamint hogy megismertesse a Strukturális alapokat és a Kohéziós Alapot, valamint a nemzeti fejlesztési terveket.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:
Érti és ismeri a vidéki területek gazdaságfejlesztésének, a vidék- és területfejlesztés működésének sajátosságait (a mezőgazdaság vidékfenntartó és vidékfejlesztő szerepét) és a sajátosságok összefüggéseit.

Képesség:
Képes komplex módon elemezni egy meghatározott vidéki térség problémáit, lehetőségeit és képes tanácsot adni a fejlesztés lehetséges irányairól, aktívan bekapcsolódva a területi tervezési feladatok ellátásába.
Képes mérlegelni az adott vállalati, intézményi vagy közösségi projektek hatásait a vidék gazdasági, társadalmi és természeti környezetére vonatkozóan.

Attitűd:
Agrárgazdasági és vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra, befogadó mások véleménye, az agrárium ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.
Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő agrárgazdasági, vidékfejlesztési, problémák üzemi és térségi szintű megoldásához.

Autonómia és felelősség:
Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul, továbbá önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét
Felelősen gondolkodik a gazdasági döntések környezeti és társadalmi hatásairól, valamint az agráriumban működő vállalkozások társadalmi és környezeti felelősségvállalásáról.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

Regionális mikroökonómia
Regionális makroökonómia
A területi fejlődést meghatározó tényezők
Regionális versenyképesség

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek
kooperatív oktatási módszerek, előadás, együttműködés, prezentáció, házi feladat

Értékelés
házi dolgozat leadása vagy prezentálása és zárthelyi dolgozat, e kettőből születik meg a gyakorlati jegy

Kötelező szakirodalom:
Káposzta József (2007): Regionális gazdaságtan. DE ATC AVK.
Lengyel Imre-Rechnitzer János (2004): Regionális gazdaságtan. Dialóg Campus Kiadó. Budapest-Pécs

Ajánlott szakirodalom:
Kozma Gábor (2003): Regionális gazdaságtan. Kossuth Egyetemi Kiadó. Debrecen
Kopátsy Sándor (2021): Új közgazdaságtan, Pallas Athéné Könyvkiadó Kft

tematika	
1.	Félévkezdés (követelmények, tartalom) A regionális tudomány tartalma és célja, táj, régió fogalmak A regionális gazdaságtan tárgya, regionális mikroökonómia alapkérdései Neoklasszikus telephelyelméletek I. Neoklasszikus telephelyelméletek II. Regionális makroökonómia, a tényezők szerepe a regionális gazdaságban I. Regionális makroökonómia, a tényezők szerepe a regionális gazdaságban II. A területi fejlődést meghatározó társadalmi tényezők A területi fejlődést meghatározó gazdasági tényezők A termelési tényezők és a regionális fejlődés kapcsolata A versenyképesség legfontosabb modelljei Innováció Klaszterek TE: A hallgatók megismerik a tématerületet átfogóan befolyásoló folyamatokat, a szabályozás rendszerét, az alapvető szakkifejezéseket, a regionális tudomány meghatározó szereplőit és elméleteit.
3.	A hallgatói prezentációk előadása és értékelése TE: A hallgatók előadókészsége fejlődik, egyéni kutatómunkájuk során képessé válnak adott témához kapcsolódó információs összegyűjtésére, elemzésére, értelmezésére.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Vidékfejlesztés				Kódja:	GT_AGVL039-17, GT_AGVLS039-17, GT_AGVLP039-17			
		angolul:		Rural Development								
Felelős oktatási egység:				Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet								
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:				
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve		
		Előadás		Gyakorlat								
Nappali		Heti				Heti				K	4	magyar
Levelező	L	Féléves		10		Féléves		10				
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Prof. Dr. Pető Károly			beosztása:		egyetemi tanár	
A kurzus célja, hogy a hallgatók												
Ismerjék meg a fejlődés történelmi léptékű legfontosabb tendenciáit; a fejlettség mai kor szerinti jellemzőit; a vidékfejlesztés európai uniós normák szerinti értelmezését; a vidék tudományos igényű jellemzésének szempontjait; a magyar vidék állapotát, változásának jellemzőit; vidékfejlesztési programok tartalmi követelményeit; a helyi erőforrások komplex értékelését;												
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul												
Tudás:												
- Tájékozott az agrár- és vidékfejlesztési politika hazai és nemzetközi funkcióiban és összefüggéseiben.												
- Ismeri a vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit.												
- Ismeri a vidéki társadalmi változásokat, azok összefüggéseit és a vidék-társadalom-mezőgazdaság egymásra hatásának aspektusait.												
Képesség:												
- Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.												
- Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez												
- Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten szükséges feltételrendszert.												
- Képes a vidékfejlesztéshez kapcsolatos agrármérnöki feladatok ellátására és az ehhez szükséges informatikai (adatbázis-kezelés, programalkalmazás) ismeretek alkalmazására.												
Attitűd:												
- Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére.												
- Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra.												
Autonómia és felelősség:												
- Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.												
- Szakmai irányítás mellett képes vidékfejlesztési kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő, közvetlen irányítására.												
A kurzus rövid tartalma, témakörei												
A fejlődés történelmi jellemzői; a fejlettség mai jellemzői; agrárium és vidék kapcsolatrendszere; fejlesztéspolitikai szakterületek és jellemzőik; a vidékpolitika kialakulása és fejlődése; a vidékfogalom, a vidék erőforrás rendszere; a vidék jellemzői 1990 előtt, 1990 után; vidékfejlesztési programok a rendszerváltás előtt és után;												
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek												
előadás, gyakorlat, szakmai filmvetítés, egyéni feladatmegoldás, a saját munka prezentációja.												
Értékelés												
A saját munka megvédése alapján érvényes gyakorlati jegy. A kiadott oktatási anyagokból írásbeli vizsga												

Kötelező szakirodalom:

Bálint J.-Nagy G. (szerk.) (2007): Vidékfejlesztés. „Gyakorlatorientált képzési rendszerek kialakítása és minőségi fejlesztése az agrár-felsőoktatásban” című program keretében készült egyetemi tankönyv, CD. DE ATC AVK, Debrecen. 380. P.

Ajánlott szakirodalom:

Kerek Z. – Marsalek S. (2009) A vidékfejlesztés gyakorlata, lehetőségek, intézkedések, Szaktudás Kiadóház, Budapest, 2009., 404. p. ISBN 9789639935075

A vidékfejlesztés finanszírozása az Európai Unióban. AKII tanulmány, 1999.

Falu- város- régió c. folyóirat. Bp. KTM VÁTI

Madarász Imre: Hogyan készítsünk vidékfejlesztési programot? Agroinform Kiadóház, Bp., 2000.

Tér és társadalom c. folyóirat. Bp. MTA kiadvány.

tematika
Korunk és a területi fejlődés
TE* Megismerni a fejlődés történelmi gyökereit a mai differenciák okait
Az életminőség összetevői, város vs. vidék
TE Felismerni az életterek életminőségi különbségeit, meghatározottságukat
A vidék és a vidékfejlesztés fogalma, kialakulása
TE Belátni a vidékpolitika szükségszerű kialakulását
Vidék, vidékiség, vidékfogalom
TE A fogalomkör tudományos beágyazódása a mindennapokba
A magyar vidék helyzete 1990 előtti évtizedek
TE A vidék aranykora még nemzetközi összehasonlításban is
A magyar vidék helyzete 1990 utáni évtizedek
TE A rendszerváltás vidékre gyakorolt hatása
A vidékfejlesztési programok tartalmi követelményei
TE Fejlesztési programok alap szintű megismerése
A LEADER filozófiája és működése.
TE A helyi együttműködés jelentősége a vidékfejlesztésben
A vidékpolitika gazdaságerősítő intézkedései.
TE* A gazdaságsegítő vidékfejlesztés lehetőségei, feltételei
Tipikus vidékfejlesztési intézkedések
TE A vidékpolitika kínálta lehetőségek

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Településfejlesztés				Kódja:	GT_AGVL040-17, GT_AGVLS040-17, GT_AGVLP040-17		
		angolul:		Settlement development							
Felelős oktatási egység:				Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:								Kódja:			
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali		Heti		Heti		K		5	magyar		
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	10						
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Horváth Péter		beosztása:	egyetemi docens		
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a lakóközösségek kialakulását, a térszerkezeti folyamatokat, a helyi társadalmakat, Magyarország törekvéseit, az EU térképen való elhelyezkedését régiószinten, a helyi, regionális charták történeti fejlődését, a településfejlesztés alapelveit, jövőképét.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
<i>Tudás:</i> Ismeri a településfejlesztési alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a településfejlesztésben résztvevő szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.											
<i>Képesség:</i> Képes a településfejlesztés területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.											
<i>Attitűd:</i> - Nyitott a településfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére. - Településfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. - Befogadó mások véleménye, a vidék- és településfejlesztés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.											
<i>Autonómia és felelősség:</i> Településfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei A kurzus keretén belül a hallgatók megismerkedhetnek a települések kialakulásával, osztályozásukkal, a városok és a falvak sajátosságaival. A képzés második felében a települések gyakorlati működésébe nyerhetnek betekintést a tanulók, elmélyíthetik ismereteiket a hazai településfejlesztés és üzemeltetés, településrendezés és településmarketing témakörökben.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A képzés során előadások, illetve gyakorlati órák kerülnek megtartásra. Az előadások témakörei és tartalmai kellő elméleti alapot szolgálnak a gyakorlati követelmények teljesítéséhez. A gyakorlatok teljesítése után a hallgató képes lesz önállóan települési adatok feldolgozására és értékelésére. Fontosabb oktatási módszerek: előadás, tanulói kiselőadás, vita											
Értékelés - Írásbeli kollokvium, illetve a megajánlott jegy feltétele, a két darab évközi zárthelyi dolgozat megírása. A dolgozatok min. 60%-os teljesítése esetén adható megajánlott jegy. - Az aláírás feltétele a gyakorlati képzés követelményeinek a teljesítése: prezentáció és házi dolgozat											
Kötelező szakirodalom: - Az előadások ppt anyagai - Kőszegfalvi György, Loydl Tamás (2001): Településfejlesztés, ELTE Eötvös kiadó, Budapest - László Mária, Pap Norbert (2007): Bevezetés a terület- és településfejlesztésbe, Lomart kiadó, Pécs - Kovács Zoltán (2007): Népeség- és településföldrajz, ELTE Eötvös kiadó, Budapest											
Ajánlott szakirodalom: - Rechnitzer János (2007): Település és fejlesztés, KSZK ROP 3.1.1. Programigazgatóság, Budapest - Folyóiratfigyelés: Falu – Város – Régió, A falu, Területi Statisztika											

	Előadás, gyakorlat
1. alkalom	A település fogalma, a települések osztályozása, a települések fejlődésének hatótényezői,
	A településhierarchia
	A város fogalma, várostípusok
	Az urbanizáció fogalma, értelmezése, az urbanizáció története
	A falusi települések jellemzői, a szórványtelepülések földrajzi jellemzői
	A településrendszer fejlődésének folyamata Magyarországon
	Tervezéselmélet
	A településfejlesztés cél- és eszközrendszere
	Településrendezés
	Településmarketing
	Fenntartható fejlődés
	A hazai településfejlesztés nemzetközi kapcsolódásai
	A prezentáció és a házi dolgozat témakörei és felépítései
2. alkalom	Hallgatói prezentációk

A tantárgy neve:		magyarul:		Vidékszociológia				Kódja:	GT_AGVL041-17, GT_AGVLS041-17, GT_AGVLP041-17		
		angolul:		Rural sociology							
Felelős oktatási egység:				Sportgazdasági és -menedzsment Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:	-		
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali		Heti		Heti	0		kollokvium	3	magyar		
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	0						
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Szabados György Norbert			beosztása:		egyetemi docens
A kurzus célja az, hogy a tantárgy keretében a hallgatók ismerjék meg a vidék szociológiai értelmezéseit, fogalmait, kategóriáit. Találkozzanak a terület jelentősebb kutatóinak munkásságával. Legyen áttekintésük a XX. század és a jelenkor társadalomtörténeti összefüggéseiről, társadalmi, településszerkezeti eseményeiről, településkategóriákról, az egyes társadalmi csoportok helyzetének változásáról. Kortárs problémákat és kutatásokat is tárgyalunk.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
Tudás: -Ismeri a vidéki társadalmi változásokat, azok összefüggéseit és a vidék-társadalom-mezőgazdaság egymásra hatásának aspektusait..											
Képesség: -Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.											
Attitűd: -Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére.											
Autonómia és felelősség: -Videkfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le											
A kurzus rövid tartalma, témakörei A vidék koncepciója, vidékszociológiai kutatások, a parasztság társadalomtörténete, vidéki településkategóriák, vidéki élet, vidéki társadalom, vidékreprezentáció.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A tárgy keretében előadások vannak, majd ezek, illetve a kiadott szakirodalom alapján a hallgató a számonkérésre önállóan készül fel											
Értékelés Kollokvium, beadandó dolgozat (Vidékszociológiai tanulmány készítése) alapján.											
Kötelező szakirodalom: Kovách I. (2022): Vidékszociológia. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen. Elérhetőség: https://real.mtak.hu/155839/1/kovach_imre_vidékszociologia1.pdf Kovách I. (2012): A vidék az ezredfordulón. Argumentum Kiadó, Budapest. Kovács K. (2016): Földből élők. Polarizáció a magyar vidéken. Argumentum Kiadó, Budapest.											
Ajánlott szakirodalom: Gyáni G.-Kövér Gy.: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. Valuch T.: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Osiris Kiadó, Budapest, 2005. Kovách I. (2012): A vidék az ezredfordulón-A jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai. Argumentum Kiadó, Budapest. Kovách I. (2016): Földek és emberek. Debreceni Egyetemi kiadó, Budapest. Kovács K. (2016): Földből élők. Argumentum Kiadó, Budapest. Kertesi G. (2005): A társadalom peremén-Romák a munkaerőpiacon és az iskolában. Osiris Kiadó, Budapest. Kovách I. – Dupcsik Cs. – P.Tóth T. – Takács J. (2012): Társadalmi integráció a jelenkori Magyarországon. Argumentum Kiadó, Budapest. Vágvolgyi A. (1982): A falu a mai magyar társadalomban. Akadémiai Kiadó, Bp. Erdei F.: Magyar falu. Atheneum Kiadó, 1939. Erdei F.: Magyar város. Atheneum Kiadó, 1940.											

Erdei F.:Magyar tanyák. Atheneum Kiadó, 1941.
 Erdei F.:Parasztok.Atheneum Kiadó, 1938.
 Szentí T. Paraszttallomások. Gondolat Kiadó, Budapest. <http://mek.oszk.hu/08600/08696/>
 Szentí T. A tanya. Gondolat Kiadó, Budapest. <http://mek.oszk.hu/08700/08709>

tematika	
1.	A szociológia és vidékszociológia. Definíciók, megközelítések. A vidék koncepciója, értelmezések. A vidékszociológia története. Vidékszociológiai kutatások. A parasztság társadalomtörténete
	TE* A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
3.	Településkategóriák. Vidéki élet. Kisebbségszociológia, vidéki vonatkozások. Vidékreprezentáció.
	TE* A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Vidék- és civilbiztonsági ismeretek				Kódja:	GT_AGVL042-17, GT_AGVLS042-17, GT_AGVLP042-17	
	angolul:	Rural and civil security						
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		K	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Horváth Péter		beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók a települések vonatkozásában fellelhető kockázatokat, a vidék- és civilbiztonságot veszélyeztető lehetséges emberi, természeti tényezőket, bűnmegelőzési eljárások alkalmazását, együttműködési lehetőségeket a rendészeti szervekkel.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i> Ismeri a biztonsági alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a vidék- és civilbiztonságban résztvevő szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.								
<i>Képesség:</i> Képes a vidék- és civilbiztonság területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.								
<i>Attitűd:</i> - Nyitott a vidék- és civilbiztonság és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére. - A vidék- és civilbiztonsági kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. - Befogadó mások véleménye, a vidék- és civilbiztonság, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.								
<i>Autonómia és felelősség:</i> Vidék- és civilbiztonság vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei A kurzus keretén belül a hallgatók megismerkedhetnek a vidék- és civilbiztonság komplex rendszerével, az alapfogalmakkal, valamint Magyarország biztonsági környezetét, biztonságát fenyegető kihívásokkal. A kurzus elmélyíti az ismereteket, a katasztrófákat, polgári védelmet, víz-, talaj-, levegő-, élelmiszerbiztonságot, migrációs és virtuális veszélyeket érintő kérdésekben.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A képzés során előadások kerülnek megtartásra. Fontosabb oktatási módszerek: előadás, szemléltetés, vita.								
Értékelés - Írásbeli kollokvium								
Kötelező szakirodalom: - Az előadások ppt anyagai - Hornyaček J.: (2009): Polgári védelmi alapismeretek 1. Budapest, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemi Könyvkiadó, 188 p., 5-30. p., ISBN: 978-963-7060-66-3 - Hornyaček J.: (2011): A települési védelmi képességek a katasztrófa-kihívások tükrében, a települések katasztrófa-elhárítási feladatai, a végrehajtáshoz szükséges helyi védelmi képesség alapvető területei, azok kialakításának folyamata. „Biztonságunk érdekében” Oktatási- és Tanácsadó Tudományos Egyesület Budapest, 195.p. 25-32. p. ISBN: 978-963-08-2606-8								
Ajánlott szakirodalom: - Ürmösi K.: (2013): A biztonság, biztonság fogalma. Hadtudományi Szemle. Vol. 6. No. 4. 147-156. p., ISSN: 2060-0437 - Szász J.: (2000): A katasztrófák típusai, in: Szerk.: Dr. Hornyaček Júlia: Felkészítők könyve, BM OKF, Budapest.								

	Előadás
1. alkalom	A biztonság értelmezése
	Magyarország biztonsági környezete, biztonságát fenyegető kihívások - globális
	Magyarország biztonsági környezete, biztonságát fenyegető kihívások - regionális
	Magyarország biztonsági környezete, biztonságát fenyegető kihívások - belső
	Magyarország biztonsági környezete, biztonságát fenyegető kihívások - katonai
	Civilizációs eredetű katasztrófák
	Természeti jellegű katasztrófa-veszélyeztetettség
	A települések polgári védelmi besorolásának szabályai I.
	A települések polgári védelmi besorolásának szabályai II.
	Víz, talaj, levegő, élelmiszerbiztonság
	A virtuális világ felhasználóinak veszélyei
	Biztonságpolitika és migráció

A tantárgy neve:	magyarul:	Vidékfejlesztési projektek menedzsmentje				Kódja:	GT_AGVL043-17, GT_AGVLS043-17, GT_AGVLP043-17	
	angolul:	Management of rural development projects						
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	3	magyar
Levelező	X	Féléves	5	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Prof. Dr. Pető Károly			beosztása:	egyetemi tanár	
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a projektmenedzsment szervezeti és erőforrás rendszerét., az erőforrás tervezés lépéseit, a projektek kockázatmenedzsmentjét. Fontos, hogy a hallgatók elsajátítsák az önálló projektértékelés és –kidolgozás folyamatát, illetve a projektmenedzsmenthez kapcsolódó jogi kérdéseket								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
Tudás: Ismeri a projektmenedzsment alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a projektmenedzsmentben résztvevő szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.								
Képesség: Képes a projektmenedzsment területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.								
Attitűd: - Nyitott a projektmenedzsment és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére. - Projektmenedzsment kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. - Befogadó mások véleménye, a projektmenedzsment ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.								
Autonómia és felelősség: Projektmenedzsmentre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei A kurzus keretén belül a hallgatók megismerkedhetnek a projektmenedzsment szervezeti felépítésével, definíciókkal, a projektek előkészítésével és tervezésével, a döntéshozás-probléma megoldás kérdéseivel, a projekt kockázatok menedzsmentjével és fontosabb jogi kérdésekkel.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A képzés során előadások, illetve gyakorlati órák kerülnek megtartásra. Az előadások témakörei és tartalmi kellő elméleti alapot szolgálnak a gyakorlati követelmények teljesítéséhez. A gyakorlatok teljesítése után a hallgató képes lesz önállóan adatok feldolgozására és értékelésére. Fontosabb oktatási módszerek: előadás, tanulói kiselőadás, vit								
Értékelés - A gyakorlati jegy kialakításakor mérlegelendő szempontok: órai team-munka; az elkészített projektterv teljessége és szakmai tartalma; a projektterv prezentációja; a bemutatáskor feltett kérdésekre és elhangzott hozzászólásokra történt válaszadás. Az aláírás feltétele az órák TVSZ szerinti rendszeres látogatása és aktív részvétel a gyakorlatokon.								
Osztályozás: elégtelen (1) 0-49 pont / % elégséges (2) 50-59 pont / % közepes (3) 60-69 pont / % jó (4) 70-79 pont / % jeles (5) 80-100 pont / %								
Kötelező szakirodalom: • Szűcs I. – NAGY A. Sz. (2015): „A projektmenedzsment gyakorlata”, Debreceni Egyetem, Center-Print Nyomda, Debrecen, 2015. ISBN 978-615-80290-9-4 • T. J. Peters, R.H. Watermann : A siker nyomában. KJK, 1986.								

- Csath Magdolna : Stratégiai vezetés - vállalkozás. KJK 1990
- Brealy/Myers : Modern vállalati pénzügyek. McGraw Hill, Budapest, 1992.
- Aggteleky Béla, Bajna Miklós : Projekttervezés. Projektmenedzsment. KÖZDOK, Budapest, 1994.
- Menedzsment műszakiaknak. Szerkesztette dr. Kocsis József. Műszaki Könyvkiadó, 1993.

Ajánlott szakirodalom:

- Görög Mihály : Bevezetés a projektmenedzsmentbe. AULA kiadó, 1993.
- Tátrai Tibor : MS PROJECT. ComputerBooks, Budapest, 1996.
- Személyzeti, emberi erőforrás menedzsment. Szerkesztette : Farkas Ferenc, Karoliny Mártonné, Poór József. KJK, 1994.
- Görög Mihály : Általános projektmenedzsment, AULA, 1996
- E.R.Smith, D.M. Mackie : Szociálpszichológia, Osiris, Budapest, 2002
- Projektmenedzsment útmutató, PMBOK Guide, Akadémia Kiadó, 2006

Alkalmakra bontott tematika	
1. alkalom	• Követelményrendszer ismertetése. Projekt definíciók, jellemzők és fajták. Projekt igény
	TE* Ismeri és érti a fontosabb definíciókat
	• A projektmenedzsment szervezete
	TE Ismeri és érti a projektmenedzsment szervezeti sajátosságait.
	• A projekt erőforrásai.
	TE Ismeri és érti a projekt erőforrásrendszerét
	• Projektek előkészítése és tervezése.
	TE Ismeri és érti a projektek előkészítésének és tervezésének a folyamatát
	• Döntéshozás-probléma megoldás
	TE Ismeri és érti a döntéshozatal-probléma megoldás rendszerét
	• Erőforrás tervezés.
	TE Ismeri és érti az erőforrás tervezés lépéseit
	• Projektmenedzser kiválasztásának szempontjai
	TE Ismeri és érti a projektmenedzser kiválasztásának szempontjait
	• A különböző kultúrák hatása a projektmenedzsmentre.
	TE Ismeri és érti a különböző kultúrák hatásait a projektmenedzsmentre
	• Projekt kockázatok menedzsmentje
	TE Ismeri és érti a projektek kockázat becslését
21. alkalom	• Projektmenedzsment jogi kérdései
	TE Ismeri és érti a projektmenedzsment jogi kérdéseit
	• Megvalósított projekt menedzsment esettanulmány I.
	TE Ismeri és érti a projektek elemzését
	• Megvalósított projekt menedzsment esettanulmány II.
	TE Ismeri és érti a projektek elemzését
	• Megvalósított projekt menedzsment esettanulmány III.
	TE Ismeri és érti a projektek elemzését

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Szaktanácsadás			Kódja:	GT_AGVL044-17, GT_AGVLS044-17, GT_AGVLP044-17	
		angolul:		Agricultural extension					
Felelős oktatási egység:				Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:				-			Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar	
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	5				
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Godáné Dr. Sörös Anett		beosztása: adjunktus	
A kurzus célja, hogy a hallgatók A tantárgy célkitűzése, hogy a tananyagot abszolváló hallgatók tisztában legyenek a hazai agrár-szaktanácsadási rendszer felépítésével, működésével, a szaktanácsadásban alkalmazható legfontosabb módszertani ismeretekkel.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
Tudás: Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten. Ismeri a vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit.									
Képesség: Képes az írásbeli és szóbeli kommunikációt segítő eszközök hatékony alkalmazására, felismeri az IT nyújtotta lehetőségek használatának előnyeit és hátrányait, ha szükséges, képes ezek tudatos és szakszerű használatára.									
Attitűd: Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére.									
Autonómia és felelősség: Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei A szaktanácsadás alapjai A mezőgazdasági szaktanácsadás fogalma, a rendszer felépítése A szaktanácsadás menedzsmentje Szaktanácsadói etika									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek előadás, esszé, magyarázat									
Értékelés Évközben az elkészített házi dolgozat vagy prezentáció és Írásbeli kollokvium.									
Kötelező szakirodalom: Michael Bungay Stanier (2022): A tanácsadás csapdája, HVG Kiadói Rt., Budapest Kozári József: Szaktanácsadás a mezőgazdaságban, Dinasztia Kiadó, Budapest, 2000. Alan W. van den Ban – H. S. Hawkins: Mezőgazdasági szaktanácsadás, Mezőgazda Kiadó, 1996									
Ajánlott szakirodalom: Poór József: Menedzsment tanácsadási kézikönyv. Akadémia Kiadó, 2010 Nemzeti Agrárgazdasági Kamara honlapja: www.nak.hu									

Heti bontott tematika	
1.	A szaktanácsadás fogalmi lehatárolása, kialakulása, célja. A mezőgazdasági szaktanácsadás szerepe a vidékfejlesztésben A szaktanácsadó feladata, kötelezettsége, a tanácsadóktól elvárt jellemzők, a szaktanácsadói munkavégzés irányelvei, a hatékony szaktanácsadói rendszer kialakításának prioritásai A mezőgazdasági szaktanácsadás változatai, A szaktanácsadói névjegyzék I. (névjegyzékbe kerülés feltételei) Szaktanácsadói névjegyzék II. (névjegyzékben maradás feltételei, évenkénti értékelés folyamata, a névjegyzékből való törlés) Az agrárszaktanácsadás átalakítása (okai, alapelvei, az átalakított rendszer struktúrája) Az agrár-szaktanácsadás támogatása (2007-2013) Az agrár-szaktanácsadás támogatása (2014-2020) Döntéstámogatás Válság-előrejelzés, a vállalkozások reorganizációja A szaktanácsadás menedzsmentje I. (a szaktanácsadói menedzsment alapjai, önmenedzselés) A szaktanácsadás menedzsmentje II. (a tanácsadói szervezet menedzselése, marketingje) A tanácsadói munka tervezése, szervezése, a szaktanácsadás folyamata (a problémamegoldó szaktanácsadás folyamatának modellje és elemei, a problémamegelőző szaktanácsadás folyamatának modellje és elemei) A tanácsadói módszerek Szaktanácsadói etika TE*
3.	A házi dolgozatok prezentálása és értékelése TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Matematika kritériumtárgy		Kódja:	GT_AMATKRL-17	
		angolul:		Mathematics Criterion course				
Felelős oktatási egység:		Módszertani és Üzleti Digitalizáció Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali						Gyakorlati jegy	1	Magyar
Levelező	x	Féléves	0	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Vincze Szilvia		beosztása:	egyetemi docens
Tantárgy oktatásába bevont oktató				neve:	Dr. Kézi Csaba Gábor		beosztása:	egyetemi docens
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
A kurzus célja, hogy a hallgatók átismételjék a középiskolai matematika legfontosabb témaköreit, továbbá megismerjék azokat a matematikai alapfogalmakat, amelyeket a későbbi tanulmányaik során használni fognak. A hallgatók a gyakorlatokon a megadott témákhoz kapcsolódóan szerezhetnek jártasságot az egyes témakörökhöz kapcsolódó feladatok megoldásában.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
Tudás:								
- Információgyűjtési, elemzési és probléma-megoldási módszerek ismerete - Megtanulják azokat az alapvető matematikai összefüggéseket, melyek szükségesek a közgazdasági ismeretek elsajátításához és a statisztikai elemzési módszerekhez.								
Képesség:								
- Megszerzett matematikai alapismeretei révén képes szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozására - Képes a szakterületén fellépő problémák megoldásához szükséges matematikai alapismeretek hasznosítására								
Attitűd:								
- Érzékeny a szakterületével kapcsolatosan felmerülő problémákra, törekszik azok megelőzésére, elemzésére és integrált szemléletű megoldására, azok valódi kiváltó okainak megismerését követően - Törekszik arra, hogy a problémákat konstruktívan, kezdeményezően, lehetőleg a gazdálkodókkal, a lakossággal, a természetvédelmi és más szakmai szervezetekkel, a döntéshozókkal és a tudományos élet képviselőivel együttműködésben oldja meg								
Autonómia és felelősség:								
- Döntéseiért felelősséget vállal - Véleményét önállóan, szakmai megalapozottsággal fogalmazza meg - Szakmai kommunikációjába felelősen képviseli szakmai meggyőződését								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
A középiskolában tanult fontosabb témakörök (halmazok, egyváltozós valós értékű függvények, egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek, szöveges feladatok, számtani és mértani sorozatok, elemi sík- és térgeometria) átismétlése és az egyetemi matematika tananyag néhány fejezetének gyakorlása (differenciálszámítás és alkalmazásai).								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
Gyakorlat; magyarázat; megbeszélés; strukturálás; kérdés; visszacsatolás, a tanulók teljesítményének értékelése; szemléltetés; házi feladat								
Értékelés								
A félév teljesítéséhez a gyakorlatokon való aktív részvétel szükséges (gyakorlatokon legfeljebb 3 hiányzás engedhető meg). A félév során két zárthelyi dolgozatot írunk (előreláthatóan a 8. és a 13. héten), ezek megírása kötelező.								
A két zárthelyi dolgozat alapján történik a gyakorlati jegy megállapítása az alábbiak szerint (az összpontszámra vonatkoztatva):								
60-69% elégséges (2)								
70-79% közepes (3)								
80-89% jó (4)								
90-100% jeles (5).								

Akinek ez nem sikerül, a vizsgaidőszakban lesz lehetősége javításra a Tanulmányi és vizsgaszabályzatban foglaltaknak megfelelően.	
Kötelező szakirodalom:	
- Bíró Fatime - Vincze Szilvia: A gazdasági matematika alapjai, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2012. - Vincze Szilvia: Gazdasági matematika I, Előadaskövető ppt-k. - Kézi Csaba: Példatár a középszintű matematikaérettségihez, Pedellus Kiadó, 2020. - Kézi Csaba: Példatár az emelt szintű matematikaérettségihez, Pedellus Kiadó, 2020.	
Ajánlott szakirodalom:	
- Sydsaeter - Hammond: Matematika közgazdászoknak, Aula Kiadó, 1998. - Denkinger Géza – Gyurkó Lajos: Analízis gyakorlatok, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1999. - Bárczy Barnabás: Differenciálszámítás, Bolyai könyvek. - Kézi Csaba – Szanyi Gyöngyi: Matematika alap-, közép-, és emelt szinten, elektronikus jegyzet, 2018.	

Konzultációkra bontott tematika	
23.	Halmazok, műveletek halmazokkal, nevezetes számhalmazok. TE* Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése.
25.	Egyváltozós valós értékű függvények tulajdonságai. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése.
27.	Elemi függvények ábrázolása és jellemzése, függvénytranszformációk. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése. Függvényekkel kapcsolatos alkalmazásorientált feladatok megoldása.
29.	Algebrai egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése. Algebrai azonosságok alkalmazása az egyenletekben és egyenlőtlenségekben.
31.	Egyenletrendszerek megoldása. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése. Azonosságok alkalmazása, egyenletrendszerek megoldási módszerei.
32.	Egyenlettel és egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése. Gazdasági alkalmazások.
33.	Számtani és mértani sorozatok, sorozatok alkalmazásai gazdasági feladatokban. TE Olyan feladatok megoldásában való jártasság, amelyek a mindennapokban is megjelennek (kamatos kamat, törlesztőrészlet, gyűjtőjáradék).
34.	Elemi sík- és téergeometriai feladatok. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése.
35.	Kombinatorikai alapok. TE Kombinatorikai feladatok megoldása. Kombinatorikai feladatok alkalmazása.
36.	Valószínűségszámítás. TE Valószínűségszámítás a gyakorlatban.

*TE tanulási eredmények